

Pothi
.com

9 789334 298253

विदेह नारायणजी चौधरी विशेषांक

सम्पादक: गजेन्द्र ठाकुर।

विदेह ४१९ म अंक ०१ जून २०२५ (वर्ष १८ मास २१० अंक ४१९)

नारायणजी चौधरी विशेषांक

রিদেহ ৪১৯ ম ঋংক ০১ জূন ২০২৫ (রর্ষ ১৮ মাস ২১০ ঋংক ৪১৯) নাবাযণজী চৌধবী রিশৈষাঁক

Subtitle

সম্‌পাদক: গজেন্দ্‌ব ঠাক্বব।सम्पादक: गजेन्द्र ठाकुर

ISBN Number: 978-93-342-9825-3 (Book)
ISSN 2229-547X (online)

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑓔𑓑𑓙 𑒧 𑒁𑓀𑒏 𑓐𑓑 𑒖𑒴𑒢 𑓒𑓐𑓒𑓓 (𑒫𑒩𑓂𑒭 𑓑𑓖 𑒧𑒰𑒮 𑓒𑓑𑓐 𑒁𑓀𑒏 𑓔𑓑𑓙)

[𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) www.videha.co.in]

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒂𑒢𑓂𑒠𑒼𑒪𑒢: 𑒧𑒰𑒢𑒳𑒭𑒲𑒧𑒱𑒯 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞𑒰𑒧𑓂

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯- 𑒣𑓂𑒩𑒟𑒧 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑒰𑒏𑓂𑒭𑒱𑒏 𑒃-𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰

𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏: 𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩।

 ভালসৰিক গাছ জে সন ২০০০ সঁ যাহূসিটীজপৰ ছল http://www.geocities.com/.../bhalsarik_gachh.html , http://www.geocities.com/ggajendra আদি লিংকপৰ আ অখনো ৫ জুলাই ২০০৪ ক পোস্ট http://gajendrathakur.blogspot.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html কেৰ ৰূপমে ইন্টৰনেটপৰ মৈথিলীক প্ৰাচীনতম উপস্থিতক ৰূপমে ৱিদ্যমান অছি *(কিছু দিন লেল http://videha.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html লিংকপৰ, স্ৰোত wayback machine of https://web.archive.org/web/*/videha 258 capture(s) from 2004 to 2016- http://videha.com/ ভালসৰিক গাছ-প্ৰথম মৈথিলী ব্লোগ / মৈথিলী ব্লোগক এগ্ৰীগেটৰ)।*

ই মৈথিলীক পহিল ইংটৰনেট পত্ৰিকা থিক জকৰ নাম বাদমে ১ জনৱৰী ২০০৮ সঁ 'ৱিদেহ' পড়লৈ। ইংটৰনেটপৰ মৈথিলীক প্ৰথম উপস্থিতিক যাত্ৰা ৱিদেহ- প্ৰথম মৈথিলী পাক্ষিক ই পত্ৰিকা ধৰি পহুঁচল অছি, জে http://www.videha.co.in/ পৰ ই প্ৰকাশিত হোইত অছি। আব "ভালসৰিক গাছ" জালৱৃত্ত 'ৱিদেহ' ই-পত্ৰিকাক প্ৰৱক্তাক সংগ মৈথিলী ভাষাক জালৱৃত্তক এগ্ৰীগেটৰক ৰূপমে প্ৰযুক্ত ভ**ঽ** ৰহল অছি।

(c)২০০০- ২০২৬. ৱিদেহ: প্ৰথম মৈথিলী পাক্ষিক ই-পত্ৰিকা (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004). সম্পাদক: গজেন্দ্ৰ ঠাকুৰ। Editor: Gajendra Thakur. In respect of materials e-published in Videha, the Editor, Videha holds the right to create the web archives/ theme-based web archives, right to translate/ transliterate those archives and create translated/ transliterated web-archives; and the right to e-publish/ print-publish all these archives. ৰচনাকাৰ/ সংগ্ৰহকৰ্ত্তা অপন মৌলিক আ অপ্ৰকাশিত ৰচনা/ সংগ্ৰহ (সংপূৰ্ণ উত্তৰদায়িত্ব ৰচনাকাৰ/ সংগ্ৰহকৰ্ত্তা মধ্য) editorial.staff.videha@gmail.com কেঁ মেল অটৈচমেণ্টক ৰূপমেঁ পঠা সকৈত ছথি, সংগমে ও অপন সংক্ষিপ্ত পৰিচয় আ অপন স্কেন কএল গেল ফোটো সেহো পঠাৱথি। এত**ঽ** প্ৰকাশিত ৰচনা/ সংগ্ৰহ সভক কাপীৰাইট ৰচনাকাৰ/ সংগ্ৰহকৰ্ত্তাক লগমে ছন্হি আ জত**ঽ** ৰচনাকাৰ/ সংগ্ৰহকৰ্ত্তাক নাম নৈ অছি তত**ঽ** ই সংপাদকাধীন অছি। সম্পাদক: ৱিদেহ ই-প্ৰকাশিত ৰচনাক ৱেব-আৰ্কাইৱ/ থীম-আধাৰিত ৱেব-আৰ্কাইৱক নিৰ্মাণক অধিকাৰ, ঐ সভ আৰ্কাইৱক অনুৱাদ আ লিপ্যংতৰণ আ তকৰো ৱেব-আৰ্কাইৱক নিৰ্মাণক অধিকাৰ; আ ঐ সভ আৰ্কাইৱক ই-প্ৰকাশন/ প্ৰিংট-প্ৰকাশনক অধিকাৰ ৰখৈত ছথি। ঐ সভ লেল কোনো ৰায়ল্টী/ পাৰিশ্ৰমিকক প্ৰাৱধান নৈ ছৈ, সে ৰায়ল্টী/ পাৰিশ্ৰমিকক ইচ্ছুক ৰচনাকাৰ/ সংগ্ৰহকৰ্ত্তা ৱিদেহসঁ নৈ জুড়থু। ৱিদেহ ই পত্ৰিকাক মাসমে দূ টা অংক নিকলৈত অছি জে মাসক ০১ আ ১৫ তিথিকেঁ www.videha.co.in পৰ ই প্ৰকাশিত কএল জাইত অছি।

Videha eJournal (link www.videha.co.in) is a multidisciplinary online journal dedicated to the promotion and preservation of the Maithili language, literature and culture. It is a platform for scholars, researchers, writers and poets to publish their works and share their knowledge about Maithili language, literature, and culture. The journal is published online to promote and preserve Maithili language and culture. The journal publishes articles, research papers, book reviews, and poetry in Maithili and English languages. It also features translations of literary works from other languages into Maithili. It is a peer-reviewed journal, which means that articles and papers are reviewed by experts in the field before they are accepted for publication.

Font/ Keyboard Source: https://fonts.google.com/ , https://github.com/virtualvinodh/aksharamukha-fonts , https://keyman.com/

These are print-on-demand books, send your queries to editorial.staff.videha@gmail.com. The eBooks of some of these are available for sale on Google Play [(c) Preeti Thakur, sales.videha@gmail.com], send your queries to sales.videha@gmail.com. The contents and documents e-published by Videha (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) are periodically being checked for accessibility issues. People with disabilities should not have difficulty accessing these contents/ documents.

Cover designed by AUM GAJEDRA THAKUR

Videha e-Journal: Issue No. 419 at www.videha.co.in

সমানান্তৰ পৰম্পৰাক ৰিদ্যাপতি- *চিত্ৰ ৰিদেহ সম্মানসঁ সম্মানিত শ্ৰী পনকলাল মণ্ডল দ্বাৰা*

মৈথিলী ভাষা জগজ্জননী সীতাযাঃ ভাষা আসীৎ। হনুমন্তঃ উক্তৱান- মানুষীমিহ সংস্কৃতাম্।

অনুক্ৰম

ঐ অংকমে অছি:-

নাৰাযণজী চৌধৰী ৰিশেষাংক

১.১.অংক ৪১৯ পৰ টিপ্পণী

২.১.নাৰাযণজী চৌধৰী ৰিশেষাংকক সংদৰ্ভমে

২.২.এহিঠাম প্ৰস্তুত অছি নাৰাযণজী চৌধৰীজী কেৰ সংক্ষিপ্ত পৰিচয

২.৩.নাৰাযণজী চৌধৰী এৱং হুনক পোখৰি ৰঁচাউ (তালাৱঁ ৰঁচাও, Save ponds / Lakes Campaign) অভিযান কেৰ সহযোগী লোকনি

১.১.অংক ৪১৯ (নাৰাযণজী চৌধৰী রিশেষাংক)পৰ টিপ্পণী

হিতনাথ ঝা

রিদেহক হম দূ বর্ষসঁ কনে রেঁসিএ সমযসঁ নিযমিত পাঠক ছী। পত্রিকো নিযমিত নিকনৈত অছি। নীকসঁ হটি ক' মোচরঁ আ অমনমে আনরঁ কম কঠিনাহ কাজ নহি। জাহি দিস আন-আন সম্পাদকক ধ্যান নহি জাগত ছনি, ওহি দিস হিনক ধ্যান পড়িতে ঠা ছনি। অদ্যারধি এহি পত্রিকাক কৰীরঁ 35 রিশেষাংক নিকনি চুকন অছি। ও ব্যক্তিপৰক তঁ অছিএ, সংস্থাক গতিরিধিক রিষযমে সেহো। আনো-আন রিষযক অছি রিশেষাংক সভ। এক খাস রাঁত আওৰ ছনি হিনক রিশেষাংকমে। সাহিত্যকাৰক রিষযমে জঁ নী তঁ সভ জীরৈঁত সাহিত্যকাৰক ব্যক্তিত্ব আ কৃতিত্বক রিষযমে ৰহৈত অছি। অরঁডেৰন সাহিত্যকাৰ জনিক সাহিত্যমে মহত্বপূর্ণ অরদান ছনি, ওহিপৰ কেঁদ্রিত অংক রিশ্বসনীযতাক দৃষ্টিসঁ সেহো মহত্বপূর্ণ ৰহৈত অছি। হানক রিশেষাংকমে মহত্বপূর্ণ নেখক ৰরীন্দ্রনাথ ঠাকুৰ, ৰামনোচন ঠাকুৰ, ৰাজনন্দননান দাস, কেদাৰনাথ চৌধৰী, শৰদিং্দু চৌধৰী আদি জে আরঁ এহি সংসাৰমে সদেহ নহি ছথি, মুদা হনক ব্যক্তিত্ব আ কৃতিত্বক রিষযমে সাহিত্য সংসাৰ পীঢ়ী-দৰ-পীঢ়ী পৰিচিত ৰহত। অংতৰ্ৰাষ্ট্রীয মৈথিনী পৰিষদক রিশেষাংকমে জতেক আনেখ অছি, প্রনেখক ৰূপমে সভ দিন রিদ্যমান ৰহত।

पर्यावरणविद नारायणजी चौधरीपर विशेषांक निकालि विदेह ई चाहैत अछि जे मात्र साहित्यकारे टा समाजक कल्याण नहि सोचैत छथि, पर्यावरणक रक्षा-सुरक्षा कोना हो, जीवन सहज कोना चलय, एहि हेतु जे कार्य करैत छथि, आन्दोलन करैत छथि, ओहेन व्यक्तित्वपर विशेषांक निकालल जाय से जल-पर्यावरण संरक्षणक लेल नारायणजी चौधरीक अमूल्य अवदान छनि, जलकापर केन्द्रित विद्वान लोकनिसँ आलेख लिखवाय विशिष्ट अंक निकाललनिअछि, जाहिमे डा. कैलाश कुमार मिश्र , आशिष अनचिन्हार, डा. शिव कुमार मिश्र, प्रणव झा, डा. धनाकर ठाकुर, अजित कुमार झा आदिक अनुसंधानपूर्ण आ सूचनाप्रद आलेख छनि।

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com **पर पठाउ।**

নাৰাযণজী চৌধৰী ৱিশেষাংক

২.১.নাৰাযণজী চৌধৰী ৱিশেষাংকক সংদৰ্ভমে

২.২.এহিঠাম প্ৰস্তুত অছি নাৰাযণজী চৌধৰীজী কেৰ সংক্ষিপ্ত পৰিচয

২.৩.নাৰাযণজী চৌধৰী এৱং হুনক পোখৰি বঁচাউ (তালাব বঁচাও, Save ponds / Lakes Campaign) অভিযান কেৰ সহযোগী লোকনি

২.৪.Randhir Jha- Water Rich Mithila then, Water Crisis in Mithila Now!

২.৫.ডা. শিৱ কুমাৰ মিশ্ৰ-মিথিলাক ধৰোহৰি অভিযানী নাৰাযণ জী চৌধৰী

২.৬.প্ৰণৱ ঝা- মিথিলা মে পোখৰিক অতিক্ৰমণ আ "তালাব বঁচাও অভিযান"

২.৭.হিতনাথ ঝা-জলসংৰক্ষণ আ নাৰাযণজী চৌধৰী

२.१.नारायणजी चौधरी विशेषांकक संदर्भमे

1

2008 सँ एखन धरि विदेह http://videha.co.in/ द्वारा जे विशेषांक सभ आएल अछि तकरा तीन चरणमे बाँटि सकैत छी।

पहिल चरण 2008सँ जनवरी 2015 धरि जाहिमे विषय आधारित विशेषांक सभ प्रकाशित भेल आ मधुपजीपर सेहो विशेषांक प्रकाशित भेल। एकदम प्रारंभिक विशेषांक सभमे "विशेषांक" नाम नहि लीखल गेल छै मुदा ओहिमे ओहन रचनाक बेसी स्थान देल गेल छै सायास रूपें (क्रम-1 सँ 12 केर अधिकांश)।

दोसर चरण भेल 2015 सँ लऽ कऽ एखन धरि जाहिमे मात्र जीवित लेखकपर विशेषांक प्रकाशित करबाक निर्णय

নেন গেল আ অম্হৰ পছিনা ৱৰ্খ এহিমে সংস্থা আ পত্র-পত্রিকাপৰ ৱিশেষাংক প্রকাশিত কৰৱাক সেহো নির্ণয় নেন গেল ক্রম- 13 এৱং 14, 20 সঁ 34)।

তেসৰ চৰণ ভেল পছিনা সালমে ৱিদেহক সংপাদক দ্বাৰা "নিত নৱল সিৰীজ" প্রকাশিত কৰৱাক (একৰ ৱিৱৰণ আলগসঁ দেল গেল অছি)।

পাঠক নেন ৱিদেহক হৰেক ৱিশেষাংক পাঁচ স্তৰ, পাঁচ স্বাদ ৰখনে অছি (পাঁচম স্বাদ সভসঁ ৱিৰল অছি)-

1) পত্রিকা ৱিশেষাংক কেৰ স্বাদ, 2) আনোচনাত্মেক পোথীক স্বাদ, 3) শোধ গ্রংথক স্বাদ, 4) সাহিত্য অকাদমী দ্বাৰা প্রকাশিত মোনোগ্রাফ কেৰ স্বাদ, 5) জঁ ৱিদেহক ৱিশেষাংকমে কোনো এহন ৰচনাকাৰ চয়নিত হোএত ছথি জিনকৰ পতি ৱা পত্নী সেহো ৰচনাকাৰ ছথিন তঁ ৱিদেহ অপন ৱিশেষাংকমে দূনূকেঁ মূন্যাংকন কৰৈত অছি। উদাহৰণ নেন ৱিদেহক নক্ষমণ ঝা 'সাগৰ' ৱিশেষাংক আ নৰেন্দ্র ঝা ৱিশেষাংক দেখন জা সকৈএ। ৱিদেহ অপন অংক নেন সাগৰজী আ নৰেন্দ্র ঝাক চয়ন কেনে ছল মুদা সাগৰজীক পত্নী শৈল ঝা 'সাগৰ' সেহো ৰচনাকাৰ ছথিন তঁ নক্ষমণ জী ৱঁনা ৱিশেষাংকমে শৈলজীক ৰচনাকর্মপৰ সেহো ৱিচাৰ ভেল আ তেনাহিতে নৰেন্দ্র ঝাজীক পত্নী পন্না ঝা কথাকাৰ সে নৰেন্দ্র ঝা ৱিশেষাংকমে পন্নাজীক ৰচনাকর্মপৰ সেহো ৱিচাৰ ভেল। ঐ ৱিচাৰ ৱা ঘটনা সংপূর্ণ মৈথিলী সাহিত্যমে নহি ভেল ছল হমৰা জনৈত, সে মাত্র

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒮𑓀𑒦𑒫 𑒦𑒹𑒪। 𑒖𑒿 𑒯𑒧 𑒑𑒪𑒞 𑒯𑒼𑒃 𑒞𑓄 𑒮𑒴𑒔𑒱𑒞 𑒏𑒩𑒲 𑒯𑒧 𑒁𑒣𑒢 𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒳𑒡𑒰𑒩𑒱 𑒪𑒹𑒥। 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲𑒏 𑒏𑒟𑒱𑒞 𑒧𑒼𑒢𑒼𑒑𑓂𑒩𑒰𑒤 𑒞𑒿 𑒂𑒃 𑒡𑒩𑒱 𑒥𑒯𑒳𑒞𑒼 𑒪𑒹𑒐𑒏𑒣𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒢𑒯𑒱 𑒦𑓄 𑒮𑒏𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒯𑒢 𑒣𑒩𑒱𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞𑒱𑒧𑒹 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒢𑒫 𑒥𑒰𑒙 𑒥𑒢𑒰 𑒏𑓄 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒪𑒑𑒧𑒹 𑒩𑒰𑒐𑒱 𑒠𑒹𑒢𑒹 𑒁𑒕𑒱। 𑒣𑒰𑒚𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒟𑒱 𑒞𑒿 𑒋𑒯𑒱 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒰𑓀𑒏 𑒮𑒦𑒧𑒹𑒮𑒿 𑒂𑒢𑒼 𑒮𑓂𑒫𑒰𑒠 𑒞𑒰𑒏𑒱 𑒮𑒏𑒻 𑒕𑒟𑒱।

𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹 𑒖𑒹 𑒪𑒼𑒏 𑒮𑒦 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨𑒮𑒿 𑒖𑒳𑒛𑓃𑒪 𑒕𑒟𑒱 𑒂 𑒏𑒱 𑒍𑒯𑒢𑒼 𑒪𑒼𑒏 𑒖𑒹 𑒮𑒦 𑒣𑓂𑒩𑒼𑒤𑒹𑒮𑒩 𑒮𑒦𑒯𑒏 𑒮𑓀𑒑𑒞𑒱𑒧𑒹 𑒕𑒟𑒱 𑒞𑒰𑒯𑒱𑒧𑒹 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒪𑒼𑒏𑒏 𑒧𑒳𑒿𑒯𑒹 𑒃𑒯𑒼 𑒮𑒳𑒢𑒥𑒰 𑒪𑒹𑒪 𑒦𑒹𑒙𑒪 𑒖𑒹 𑒖𑒱𑒢𑒏𑒰-𑒖𑒱𑒢𑒏𑒰𑒣𑒩 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒰𑓀𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒦𑓄 𑒔𑒳𑒏𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒰𑒯𑒱𑒧𑒹𑒮𑒿 𑒁𑒡𑒱𑒏𑒰𑓀𑒬𑒣𑒩 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨 𑒮𑒦𑒧𑒹 𑒬𑒼𑒡 𑒯𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒪𑒹𑒪 𑒣𑓀𑒖𑒲𑒨𑒢 𑒦𑓄 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒻। 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒪𑒹𑒪 𑒄 𑒮𑒧𑒰𑒠 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒣𑒯𑒱𑒢𑒹𑒮𑒿 𑒮𑒴𑒢𑒪 𑒧𑒰𑒢𑒴। 𑒫𑒰𑒮𑓂𑒞𑒫𑒱𑒏𑒞𑒰 𑒄 𑒕𑒻 𑒖𑒹 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒰𑓀𑒏𑒧𑒹 𑒖𑒞𑒹 𑒮𑒴𑒔𑒢𑒰 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒻 𑒞𑒞𑒹𑒧𑒹 𑒍𑒯𑒲 𑒋𑒏 𑒪𑒹𑒐𑒏𑒣𑒩 𑒋𑒏𑒻 𑒮𑒧𑒨𑒧𑒹 𑒏𑒧𑒮𑒿 𑒏𑒧 𑒠𑒮 𑒠𑒵𑒭𑓂𑒙𑒱𑒏𑒼𑒝𑒮𑒿 𑒬𑒼𑒡 𑒦𑓄 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒕𑒻। 𑒐𑒋𑒩 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨𑒏 𑒬𑒼𑒡 𑒖𑒹𑒯𑒢 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒕𑒻, 𑒖𑒹𑒯𑒢 𑒬𑒼𑒡𑒰𑒩𑓂𑒟𑒲 𑒮𑒦 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒕𑒻 𑒞𑒰𑒯𑒱𑒧𑒹 𑒯𑒧 𑒮𑒦 𑒧𑒰𑒢𑒱 𑒥𑒻𑒮𑒪 𑒕𑒲 𑒖𑒹 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒰𑓀𑒏 𑒋𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒮𑒰𑒩𑓂𑒫𑒖𑒢𑒱𑒏 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒩𑒯𑒞 𑒂 𑒬𑒼𑒡𑒰𑒩𑓂𑒟𑒲 𑒮𑒦 𑒥𑒱𑒢𑒰 𑒁𑒢𑒳𑒧𑒞𑒱, 𑒥𑒱𑒢𑒰 𑒏𑓂𑒩𑒹𑒛𑒱𑒙 𑒠𑒹𑒢𑒹 𑒔𑒼𑒩𑒰 𑒏𑓄 𑒏𑒟𑒱𑒞 𑒬𑒼𑒡 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒞𑒰।

𑒖𑒿 𑒁𑒯𑒰𑒿 𑒁𑒃 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒰𑓀𑒏 𑒏𑒹𑒩 PDF 𑒣𑒜𑓃𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒲 𑒞𑒿 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒬𑒥𑓂𑒠 𑒫𑒰 𑒣𑒰𑒿𑒞𑒱 𑒁𑓀𑒛𑒩𑒪𑒰𑒃𑒢𑒧𑒹 𑒫𑒰 𑒥𑒱𑒢𑒰 𑒁𑓀𑒛𑒩𑒪𑒰𑒃𑒢𑒏𑒹𑒿 𑒢𑒲𑒪𑒰 𑒫𑒰 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒩𑓀𑒑𑒏 (𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒩𑓀𑒑 𑒕𑒼𑒛𑓃𑒱) 𑒠𑒹𑒐𑒰𑒋 𑒞𑒿 𑒥𑒴𑒗𑒱 𑒪𑒱𑒁

জে ওহিমে লিংক দেল গেল ছৈ ৰেফৰেংস লেল আ তকৰা ক্লিক কৰবেঁ তঁ ও লিংক খুজি জাএত। কোনো-কোনো ফোণ্টমে সেহো লিংক দেল গেল ছৈ। পাঠক এহি মাধ্যমসঁ কম সময়মে ৰেফৰেংস সভহক অধ্যয়ন কই সকৈ ছথি। মুদা প্রিংটমে প্রকাশিত পোথীমে ই সুরিধা নৈ ৰহত। অগ কাৰণসঁ ভই সকৈএ জে পাঠককেঁ এহি পোথীক কিছু পাঁতি প্রচলিত নৈ বুঝেতনি। জাহি ঠাম লিংক দেল গেল ছৈ তাহি ঠামক পাঁতিক কিছু শব্দক রীঠ রেঁসী স্থান ছূটল ছৈ। ওকৰা এক পাঁতি রঁনা পঢ়ী সে আগ্রহ। হম চাহিতহুঁ তঁ সভ লিংক রা চিত্রকেঁ একঠাম দই সকৈ ছলহুঁ মুদা হমৰ সোচ অছি জে পাঠককেঁ একৈ ঠাম তর্ক আ সবূঁত ভেটৈনি। একটা আৰ রাঁত ই জৰুৰী নহি ছৈ জে এক লেখক লেল হম একৈটা লিংক প্রযোগ কৰী। ওহল লেখক জিনকা রাঁৰেমে রঁহুত ৰাস লিংক ছৈ গূগলপৰ হুনকৰ নাম জখন এক রেঁৰসঁ রেঁসী অরৈত অছি তঁ হমৰ প্রযাস ৰহৈএ জে হুনকৰ নাম সভমে অলগ-অলগ লিংক লগা দী। তঁগ পাঠক জখন একৈ নামক রঁহুত ৰাস লিংক দেখথি তঁ ই মালি লেথি জে হুনকা লগ ৰেফৰেংসক ভঁডাৰ পহুঁচল ছনি।

রিদেহ দ্বাৰা জীরৈত লেখকপৰ রিশেষাংক শুৰূ কএল গেল ছল 2015 সঁ জে রিভিন্ন নামসঁ হোগত আৱঁ **"রিদেহক জীরিত মৈথিলকর্মী, সংগীতকর্মী, সাহিত্যকাৰ-সম্পাদক আ ৰংগমংচকর্মী-ৰংগমংচ-নির্দেশকপৰ রিশেষাংক শৃংখলা"** নামসঁ

জানন জাগত অছি। মৈথিনকর্মীসঁ হমৰ সভহক আশয জিনকৰ কাজ মিথিনা-মৈথিনী-মৈথিনী নেন কোনো মাধ্যমসঁ ভেন হো। ও সংগঠনকর্তা সেহো ভ**ই** সকৈ ছথি, আন ভাষাক নেখক সেহো। তহিনা সংগীতকর্মী মনে গীত-সংগীতসঁ জুড়ন নোক। নিছা এহি সভ চৰণ কেৰ রিস্তৃত সূচনা ক্রমরদ্ধ ৰূপেঁ দেন জাএত।

রিদেহক রিশেষাংক সভ নেন হম ওহনো নোক সভ নগ আনেখ নেন জাগত ছী, হুনকা সূচনা দৈত ছী জে কি হমৰ (আশীষ অনচিন্হাৰ), রিদেহ যা গজেন্দ্র ঠাকুৰক ধুৰ রিৰোধী ছথি। দূ-চাৰি নোক কহি সকৈ ছথি জে হমৰা সূচনা নহি ভেটন, ত**ই** হুনকাসঁ হমৰ আগ্রহ জে কমসঁ কম ও অপন হ্বাট্সএপ আ ফেসবুক কেৰ মৈসেজ রৌক্স (ইনবৌক্স) দেখথি। হমৰ এহি প্রযাসক প্রতিফন রিদেহক আন রিশেষাংক সংগে একূমে দেখাগ পড়ত সে উম্মেদ অছি।

রিদেহক নাৰাযণজী চৌধৰী রিশেষাংক কেৰ ঘোষণা 18 দিসংবৰ 2024 মে ভেন ছন। এহি ঘোষণাক ফেসবুক নিংক দেখূ। নাৰাযণজী চৌধৰী পর্যাৱৰণরিদ্ ছথি, মিথিনামে পোখৰি বঁচাউ (তানাবঁ বঁচাও, Save ponds / Lakes Campaign) অভিযান কেৰ অভিযানী ছথি।

এহি রিশেষাংকসঁ পহিনে রিদেহ 35 টা রিশেষাংক প্রকাশিত ক**ই** চুকন অছি আ এহিঠাম আবঁ হম কহি সকৈত ছী জে ই একটা চুনৌতীপূর্ণ কাজ ছৈ। অনেক সংকট কেৰ সামনা কৰএ পড়ৈত অছি নেখ একট্ঠা কৰএমে। মুদা সংগহি ইহো

हम कहब जे संकेपसँ बेसी हमरा लग समर्थन अछि। हँ, ई मानएमे हमरा कोनो दिक्कत नहि जे जतेक लेख केर उम्मेद केने रहैत छी हम ततेक नै आबैए, जतेक लोक लिखबाक लेल गछैत छथि से सभ अंत- अंत धरि आबि चुप्प भऽ जाइत छथि। आ एकर कारणो छै, किनको ई लागै छनि जे आनपर लिखब से हम अपने रचना किए ने लीखि लेब, किनको लग पोथिए नै रहै छनि, जखन कि हम सभ यथासंभव पाठककेँ विकल्प रूपमे पोथीक पी.डी.एफ फाइल सेहो देबाक लेल तैयार रहैत छी। कियो विदेहक समावेशी रूपसँ दुखी छथि, तँ किनको मित्रकेँ विदेहसँ दिक्कत छनि तँइ ओ नहि देता। एकरो हम संकेत बूझै छियै जे सभ फेसबुकपर नबा-नबा लेख वा कमेंट टांगए कऽ नै छथि सेहो सभ विदेह लेल हाथसँ लिखल पठाबैत छथि। जे सभ कहियो काल फेसबुकपर टांगए कऽ लीखै छथि तिनकर आलेख हम सभ टांगए करैत छी। खएर पहिने कहलौं जे संकेपसँ बेसी समर्थन अछि तँइ आइ धरि पहिनेसँ लऽ कऽ 36म (संख्या सहित) विशेषांक धरि पहुँचलौं हम। आन विशेषांक लेल गएह बात मानू। 2008 सँ लऽ कऽ 2024 क एखन धरि 36 टा विशेषांक प्रकाशित भेल मने बर्खमे दू टासँ कनी बेसी। निश्चिते समर्थन बेसी भेटैत हमरा। जखन कि विदेहक ई छत्तीसो विशेषांक केर अलावे आन अंक हरेक पंद्रह दिनपर (मासमे दू बेर) लगातार

প্রকাশিত ভগএ ৰহল অছি। একৰ অতিৰিক্ত ঈ বাত সঁতোষদাযক অছি জে বিদেহক হৰেক ব্যক্তিপৰক বিশেষাংক অভিনংদনগ্রংথ হোএবাসঁ বাঁচি গেল অছি। মুখ্যধাৰা জকাঁ বিদেহকেঁ অভিনংদনগ্রংথ নহি চাহী। অভিনংদনগ্রংথ অহূ দুআৰে নৈ চাহী জে ওহিসঁ লেখক বা জিনকাপৰ নিকালল গেল ছনি তিনকামে সুধাৰক গুংজাইশ খতম ভঽ জাইত ছৈ। তঁগ বিদেহক বিশেষাংকমে আলোচনা-প্রশংসা সভ ভেটৈত।

পহিলে বিদেহক সভ অংক নাগৰী, তিৰহুতা আ ব্রেল লিপিমে প্রকাশিত হোইত ছল। একৰ অতিৰিক্ত বিদেহক কিছু অংক কৈথী, নেৱাড়ী, আই.পী.এ. লিপি, ৰংজনা (নেৱাৰী কেৰ এক আৰ ৰূপ), ব্রাহ্মী, খৰোষ্ঠী, উর্দূ, তিব্বতী এবং তিব্বতী-উমে লিপিমে সেহো ছপল অছি। ফুল মিলা কঽ দেখী তঁ বিদেহ বাৰহ লিপি অপনা লেল ৰখনে অছি।

2

পাঠক জখন এহি বিশেষাংককেঁ পঢ়তাহ তঁ উনকা বর্তনী ও মানকতাক অভাৱ লগতনি। বিদেহ মূলতঃ শব্দমে বিভক্তি সটা কঽ লিখৈত অছি সংগহি মৈথিলী মানক ভাষা আ মৈথিলী ভাষা সম্পাদন পাঠ্যক্রম লেল “ভাষাপাক” নামক অপন দিশানির্দেশ সেহো ৰখনে অছি মুদা ওহিমে ছপএ বলা লেখক লেল স্বতংত্রতা ছৈ জে ও কোন ৰূপমে লিখৈ ছথি, মানে জে বিদেহ শুৰুএসঁ হৰেক বর্তনী বলা লেখককেঁ স্বীকাৰ কৰৈত এলৈএ। তঁগ মানকতা অভাৱ স্বাভাৱিক। বিদেহ সভ বর্তনী আ স্বৰূপক সম্মান কৰৈত অছি। তথাপি

রর্তনীক গনতী জে থিক যে যোমে-যোক্ষ হমৰ যভহক গনতী থিক জে হম যভ যংশোধন নৈ কই যকনহুঁ। মৈথিনীমে কিছুএ এহন পত্রিকা ঋছি জকৰ রর্তনী একৰংগক ৰহৈত ঋছি ঋা ও দানক খূরী ছনি মুদা জখন ওহো যভ কোনো রিশেষাংক নিকানৈ ছথি তখন রর্তনী তঁ ঠীক ৰহৈত ছনি মুদা যামগ্রী ঋধিকাংশতঃ রঁযিযে ৰহৈত ছনি। ঐতিহাযিকতাক দৃষ্টিযঁ কোনো পুৰান যামগ্রীক ঙপযোগ রর্জিত নৈ ছৈ। হমহূঁ যভ কৰৈত ছিযৈ, মুদা যোচিযৌ জে 72-80 পন্নাক কোনো প্রিংট পত্রিকা হোগত ছৈ তাহিমে নগভগ ঋাধা যামগ্রী যাভাৰ ৰহৈত ছনি, তেযৰ ভাগমে নেখক কেৰ কিছু ৰচনা ৰহৈত ছনি ঋা চাৰিম ভাগমে কিছু নর যামগ্রী ৰহৈত ছনি। হমৰা নোকনি নর যামগ্রীপৰ রেঁযী জোৰ দৈত ছিযৈ। একৰ মতনরঁ ও নহি জে রর্তনীমে গনতী হোগত ৰহৈ। হমৰ কহরাঁক মতনরঁ ও জে যংপাদক-যংযোজককেঁ কোনো নে কোনো স্তৰপৰ যমঝৌতা কৰহে পড়ৈত ছৈ যে চাহে রর্তনীক হো কি, মুদ্রাক হো কি রিচাৰধাৰক হো কি যামগ্রীক হো। হমৰা নোকনি রর্তনীক স্তৰপৰ যমঝৌতা কই ৰহন ছী মুদা কাৰণ যহিত। প্রিংট পত্রিকা এক রেঁৰ প্রকাশিত ভই গেনাক রাঁদ দোরাঁৰা নৈ ভই যকৈএ (ভই তঁ যকৈএ মুদা ফেৰ পাগ নাগি জেতৈ) তঁগ ওকৰ রর্তনী যথাশক্তি যহী ৰহৈত ছৈ। গংটৰনেটপৰ যুরিধা ছৈ জে রীচমে (গংটৰনেটযঁ প্রিংট হেরাঁক ঋরধি) ওকৰা

মহী কই মকৈত ঠী মুদা মামগ্রিএ রঁমিযা ৰহত তঁ মহী রর্তনী ৰহিতো নর খ্ধ্যায নৈ খুজি মকত তঁগ হমৰা নোকনি রর্তনী রঁনা মুদ্দাপৰ মমঝৌতা কেনহুঁ। হমৰা নোকনি কএননি, কযননি ও কেননি তীনূ শৃঙ্কু মানৈত ঠী, এতেক শৃঙ্কু মানৈত ঠী একৈ ৰচনামে তীনূ ৰূপ ভেটিঁ জাএত। খান শঙ্কক নেনে এহনে রূঁস্থ। ঙম্মেদ খঠি জে পাঠক রিদেহক খানে রিশেষাঁক জকাঁ একৰা পঢ়তাহ খা পঢ়ি একৰ নীক-রেঁজাএপৰ খপন মুমার দেতাহ। রিদেহক হৰেক খঁক রিদেহ রেরঁমাগইপৰ ভেইত খা একৰ খনারে গূগন রূঁকম Google Books খা খার্কগভ.কেম archive.org পৰ মেহো ভেইত। তঁগ মাভারিক ৰূপমঁ রিশেষাঁক মেহো তীনূ প্লেইফার্মপৰ ভেইত। মুদা তীনূ প্লেইফার্মপৰ খঁক মভকেঁ খনগ ঠঁগমঁ মজাএন গেন ঠৈ জকৰা হম পাঠক নগ ৰাখি ৰহন ঠী। পাঠক নিঠা রঁনা পৈৰাগ্রাফপৰ ধ্যান দেতাহ তই ঘনকা কম্মে মমযমে নীক রিজন্েই ভেইতনি।

রিদেহক খপন মাগই খা খার্কগভ.কেম archive.org পৰ রিদেহক হৰেক খঁক ক্রমরঁষ্ণ তৰীকামঁ ভেইত। খার্কগভ.কেম archive.org পৰ রিদেহক হৰেক খঁক পঢ়রাঁক নেনে পাঠক Gajendra Thakur মঠ কৰথি খা https://archive.org/details/@videha_editorial_staff পৰ জাথি জাহিঠাম ক্রমরঁষ্ণ তৰীকামঁ মভ ভেইতনি। মঁগে ড্রাহো নিঁক মহাযক হেতনি https://archive.org/details/videha_pdf_202305 মুদা

गूगल बुक्स Google Books पर विदेहक अंक सभकेँ सर्च करबाक हिसाबेँ राखल गेल अछि। माने जे पाठक गूगल बुक्स Google Books पर जँ कोनो शब्दकेँ वा लेखककेँ वा किताबक नामकेँ वा आन कोनो की वर्डसँ तकताह आ जँ ओ शब्द, लेखक, किताब वा ओ सर्च वर्ड विदेहमे प्रकाशित भेल छै तइ पाठक लग विदेहक ओ सभ अंक देखाइ लगतै जाहिमे पाठक द्वारा शब्द, लेखक, किताब वा ओ सर्च वर्ड देल गेल छै। एकर माने ई भेल जे विदेहमे प्रकाशित हरेक शब्द, लेखक, किताब वा ओ सर्च वर्ड पाठकक स्मृतीमे आबिँ गेल आ अन्य माध्यमक अपेक्षा बेसी दिन धरि पाठक केर पहुँचमे रहत। आ संगहि जँ ओ शब्द, लेखक, किताब वा ओ सर्च वर्ड विदेहसँ इतर आन कोनो पोथीमे छै तँ ओहो पाठकक सामने आबिँ जेतनि माने पाठक लेल दुन्ना फायदा।

पाठक गूगल बुक्स Google Books पर विदेहक Videha eLearning पर जा कइ विदेहक अंक पढ़ि सकै छथि ओतहि संपादक गजेन्द्र ठाकुर Gajendra Thakur पर क्लिक कइ हुनकर बाकी पोथी पढ़ि सकै छथि। तहिना पाठक जा कइ गजेन्द्र ठाकुर Gajendra Thakur सर्च करथि हुनका विदेहक अंक सहित ओ सभ पोथी भेटिं जेतनि जे विदेहपर देल गेल छै। एकर माने ई भेल जे मात्र विदेहक अंके नै आनो-आनो पोथी सभ भविष्यमे बाँचल रहि जेतै।

संगहि विशेषांक सभहक प्रिंट रूप किनबाक लेल ओकर पोथी रूपक लिंक पोथी.कॉम Pothi.com पर देल गेल छै। पाठक पोथी.कॉम Pothi.com पर जा कऽ गजेन्द्र ठाकुर Gajendra Thakur सर्च करथि तँ हुनका विदेहक विशेषांक सहित बहुत रास पोथी भेटतैन्हि जेकरा ओ किनबाक लेल। पाठक देवनागरीमे गजेन्द्र ठाकुर आ रोमन केर Gajendra Thakur दुनू सर्च करथि से हमर आग्रह रहत। कारण देवनागरी आ रोमन दुनूमे संपादक अपन एकाउंट बनेने छथि आ अपन सुविधासँ दुनू एकाउंटसँ विदेहक अंक आ पोथी अपलोड केने छथि। एहिठाम हम पहिने विदेहक लिंक देब आ ठीक ताही संगे एहि विशेषांकक पोथी.कॉम Pothi.com केर प्रिंट आन डिमांड बला लिंक देने छी जाहि ठाम पाठक एकरा आनलाइन कीनि सकै छथि। विदेहक द्वारा जीरैत लेखक ओ संस्थाक विशेषांक शृंखलामे प्रकाशित भेल संगहि आन विशेषांक सभहक लिस्ट एना अछि (एहिठाम जे अंकक लिस्ट देल गेल अछि ताहि अंकपर क्लिक करबै तँ ओ अंक खुजि जाएत)।

1) हाइकू विशेषांक 12 म अंक, 15 जून 2008
2) गजल विशेषांक 21 म अंक, 1 नवम्बर 2008
3) विहनि कथा विशेषांक 67 म अंक, 1 अक्टूबर 2010
4) बाल साहित्य विशेषांक 70 म अंक, 15 नवम्बर 2010
5) नाटक विशेषांक 72 म अंक 15 दिसम्बर 2010
6) समीक्षा विशेषांक

7) নাৰী ৱিশেষাংক 77ম অংক 01 মার্চ 2011

8) অনুৱাদ ৱিশেষাংক (গদ্য-পদ্য ভাৰতী) 97ম অংক

9) ৱাঁল গজল ৱিশেষাংক ৱিদেহক অংক 111 ম অংক, 1 অগস্ত 2012

10) ভক্তি গজল ৱিশেষাংক 126 ম অংক, 15 মার্চ 2013

11) গজল আলোচনা-সমালোচনা-সমীক্ষা ৱিশেষাংক 142 ম, অংক 15 নৱম্বৰ 2013

12) কাশীকাংত মিশ্র মধুপ ৱিশেষাংক 169 ম অংক 1 জনৱৰী 2015

13) অৰৱিন্দ ঠাকুৰ ৱিশেষাংক 01 নৱম্বৰ 2015 অংক 189, ৱিদেহক অৰৱিন্দ ঠাকুৰ ৱিশেষাংক কেৰ পোথী ৰূপ "স্বতংত্রচেতা- অৰৱিন্দ ঠাকুৰ: ৱ্যক্তিত্ব-কৃতিত্ব" কেৰ নামসঁ প্রকাশিত ভেল।

14) জগদীশ চন্দ্র ঠাকুৰ অনিল ৱিশেষাংক 01 দিসম্বৰ 2015 অংক 191, পোথী.কেম pothi.com

15) ৱিদেহ সম্মান ৱিশেষাক- 200ম, ভাগ-1, 15 অপ্রৈল 2016

16) ৱিদেহ সম্মান ৱিশেষাক- 205ম, ভাগ-2, 1 জুলাই 2016

17) মৌথিলী সী.ডী./ অল্বৱম গীত সংগীত ৱিশেষাংক- 217 ম অংক 01 জনৱৰী 2017

18) মৌথিলী ৰেৰ্ড পত্রকাৰিতা ৱিশেষাংক-313ম অংক 1

জনৱৰী 2021

19) মৈথিলী ৱীহনি কথা ৱিশেষাংক-2, 317 ম অংক 1 মাৰ্চ 2021

20) ৰামলোচন ঠাকুৰ ৱিশেষাংক 01 অপ্ৰৈল 2021 অংক 319, পোথী.কেম pothi.com

21) ৰাজনন্দন লাল দাস ৱিশেষাংক 01 নৱম্বৰ 2021 অংক 333, পোথী.কেম pothi.com

22) ৰৱীন্দ্ৰ নাথ ঠাকুৰ ৱিশেষাংক 15 জুন 2022 অংক 348, পোথী.কেম pothi.com

23) কেদাৰনাথ চৌধৰী ৱিশেষাংক 15 অগস্ত 2022 অংক 352, পোথী.কেম pothi.com

24) প্ৰেমলতা মিশ্ৰ 'প্ৰেম' ৱিশেষাংক 01 নৱম্বৰ 2022 অংক 357, পোথী.কেম pothi.com

25) শৰদিন্দু চৌধৰী ৱিশেষাংক 15 নৱম্বৰ 2022 অংক 358, পোথী.কেম pothi.com

26) "কলা-ৱিমৰ্শ ৱিশেষাংক (সন্দৰ্ভ- মংজু দাস, কৃষ্ণ কুমাৰ কশ্যপ, শশিবালা, এম.সী.সুমন আ শ্বেতা ঝা চৌধৰী)" 15 অপ্ৰৈল 2023 অংক 368, পোথী.কেম pothi.com

27) অশোক ৱিশেষাংক 1 মঈ 2023 অংক 369, পোথী.কেম pothi.com

28) ৰামভৰোস কাপড়ি 'ভ্ৰমৰ' ৱিশেষাংক 15 মঈ 2023 অংক 370, পোথী.কেম pothi.com

29) মিথিলা স্টূডেংট যূনিযন (MSU) ৱিশেষাংক 1 জূন 2023

অংক 371, পোথী.কেম pothi.com

30) নখমণ ঝা মাগৰ রিশেষাংক (15 নরম্বৰ 2023 অংক 382), পোথী.কেম pothi.com

31) নৰেন্দ্র ঝা রিশেষাংক (1 জূন 2024 অংক 395), পোথী.কেম pothi.com

32) ভাষারিদ্ ৰামারতাৰ যাদর রিশেষাংক 1 জূন 2024 অংক 395, পোথী.কেম pothi.com

33) অন্তৰ্রাঝ্ট্রীয মৌথিনী পৰিষদ্ রিশেষাংক 15 অগস্ত 2024 অংক 400, পোথী.কেম pothi.com

34) হিতনাথ ঝা রিশেষাংক 1 নরম্বৰ 2024 অংক 405, পোথী.কেম pothi.com

35) মিথিনা রিকাস পৰিষদ্ রিশেষাংক 15 দিসংৰ্ৰ 2024 অংক 408, পোথী.কেম pothi.com

এহি নিসংষ্টমে 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 15 এরং 16 রিদেহক স্বতঃ সংখ্যাক হিসারেঁ রঁনা রিশেষাংক অছি। ওতহি 2 আ 19 ক্রম সংখ্যাক রিশেষাংক মুন্নাজীক সংযোজনমে প্রকাশিত ভেন অছি। শেষ সভ রাঁচন রিশেষাংকক সংযোজন আশীষ অনচিন্হাৰ দ্বাৰা ভেন অছি। 2015 মে রিদেহক সংপাদক নগ আশীষ অনচিন্হাৰ দ্বাৰা জীরিত নেখকপৰ রিশেষাংক নিকানরাঁক প্রস্তার ৰাখন গেন আ সংপাদকক সহমতিক রাঁদ ও এখন ধৰি একটা নমহৰ ৰস্তা রঁনা চুকন অছি। পুনঃ 2022 মে আশীষে অনচিন্হাৰ দ্বাৰা রিদেহ নগ সংস্থাক উপৰ রিশেষাংক

प्रकाशित करबाक प्रस्ताव राखल गेल आ संपादकक सहमतिसँ एखन धरि 3 संस्थापर अंक निकलि चुकल अछि। विदेहक नवाचार अतबे नहि अछि, एक बेर फेर 2023 मे आशीष अनचिन्हार द्वारा विदेह लग दू टा विचार राखल गेल 1) लेखक-प्रकाशकसँ गतव आन जे लोक पोथी-पत्रिका केर बिक्री कइ अपन जीवन-यापनक संग मैथिली पोथीक प्रचारमे सहायक छथि तिनकाे ऊपर विशेषांक प्रकाशित, एवं 2) मैथिलीक कोनो पत्रिकाक ऊपर विदेह विशेषांक प्रकाशित हो। एहू दुनू कैटेगरी लेल संपादकक सहमति अछि आ निकट भविष्यमे विदेहक माध्यमे पाठक लग नीक विशेषांक पहुँचत। दिसंबर 2024 मे एक बेर फेर आशीष अनचिन्हारक नवाचार सामने आएल जाहि अंतर्गत विदेहक संपादकक सहमतिक बाद "विदेह लिटरेचर फेस्टीवल" केर घोषणा भेल। एहि फेस्टीवलक विस्तृत विवरण अही लेखमे लिखा भेटत।

आशीष अनचिन्हारक नवाचार अतबे नहि अछि,एहि क्रममे "स्व-निंदा विशेषांक" सेहो अछि जाहि लेल पहिल नाम आशीषे अनचिन्हारक राखल गेल अछि। ई पूरा मैथिली साहित्य लेल एकटा नव प्रयोग हएत। संभवतः पूरा विश्वक साहित्य लेल ई नव प्रयोग हएत। ई सिरीज लेखकक गद्धापर प्रकाशित हएत माने जे लेखक चाहै छथि जे हुनका अपन दुर्गुणक बारेमे हुनक समाज, हुनक पाठक की विचार राखै छनि से ओ लीखि सकैत छथि। एहि सिरीजमे कोनो प्रकारक

𑒣𑓂𑒩𑒬𑓀𑒮𑒰𑒞𑓂𑒧𑒏 𑒂𑒪𑒹𑒐 𑒢𑒯𑒱 𑒩𑒯𑒞। 𑒖𑒿 𑒏𑒠𑒰𑒔𑒱𑒞𑓂 𑒂𑒥𑒱𑒨𑒼 𑒑𑒹𑒪 𑒞ऽ 𑒍𑒯𑒱 𑒂𑒪𑒹𑒐𑒏𑒹𑒿 𑒯𑒙𑒰 𑒠𑒹𑒪 𑒖𑒰𑒋𑒞। 𑒋𑒯𑒱 𑒮𑒱𑒩𑒲𑒖𑒏 𑒧𑒴𑒪 𑒅𑒠𑓂𑒠𑒹𑒬𑓂𑒨 𑒄 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒁𑒣𑒢 𑒠𑒳𑒩𑓂𑒑𑒳𑒝𑒏𑒹𑒿 𑒔𑒲𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒮𑒏𑒟𑒱 𑒂 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒯𑒙𑒰 𑒮𑒏𑒟𑒱। 𑒋𑒏𑒩 𑒫𑒱𑒮𑓂𑒞𑒵𑒞 𑒫𑒱𑒫𑒩𑒝 𑒤𑒹𑒮𑒥𑒳𑒏 𑒣𑒼𑒮𑓂𑒙𑒏 𑒤𑒼𑒙𑒼 𑒪𑒱𑒓𑓂𑒏 𑒠𑒹𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱।

𑒂𑒬𑒲𑒭 𑒁𑒢𑒔𑒱𑒢𑓂𑒯𑒰𑒩𑒏 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒮𑓀𑒣𑒰𑒠𑒱𑒞 𑒣𑒼𑒟𑒲 '𑒣𑓂𑒩𑒲𑒞𑒱 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒮𑒹𑒞𑒳 𑒥𑒰𑒢𑓂𑒯𑒪' 𑒖𑒹 𑒏𑒱 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒍 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒮𑓀𑒫𑒩𑓂𑒡𑒢𑒧𑒹 𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩 𑒋𑒫𑓀 𑒣𑓂𑒩𑒲𑒞𑒱 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩𑒏 𑒨𑒼𑒑𑒠𑒰𑒢𑒏 𑒂𑒪𑒼𑒔𑒢𑒰𑒞𑓂𑒧𑒏 𑒑𑓂𑒩𑓀𑒟 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒰𑒯𑒱𑒧𑒹 𑒮𑓀𑒏𑒪𑒱𑒞 𑒬𑒱𑒫𑒬𑓀𑒏𑒩 𑒬𑓂𑒩𑒲𑒢𑒱𑒫𑒰𑒮 𑒖𑒲𑒏 𑒋𑒏 𑒬𑒼𑒡 𑒂𑒪𑒹𑒐 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒧𑒹 𑒫𑓂𑒨𑒏𑓂𑒞𑒱𑒣𑒩𑒏 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒰𑓀𑒏𑒏 𑒃𑒞𑒱𑒯𑒰𑒮 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒍𑒯𑒱 𑒃𑒞𑒱𑒯𑒰𑒮𑒧𑒹 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒰𑓀𑒏 𑒏𑒼𑒢 𑒚𑒰𑒧 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒏𑒩 𑒧𑒴𑒪𑓂𑒨𑒰𑓀𑒏𑒢 𑒦𑒹𑒙𑒻𑒞 𑒮𑓀𑒑𑒯𑒱 𑒍𑒯𑒲 𑒂𑒪𑒹𑒐𑒧𑒹 𑒬𑓂𑒩𑒲𑒢𑒱𑒫𑒰𑒮 𑒖𑒲𑒏 𑒧𑒼𑒞𑒰𑒥𑒱𑒏 𑒖𑒲𑒫𑒱𑒞𑒹𑒧𑒹 𑒁𑒣𑒢 𑒧𑒴𑒪𑓂𑒨𑒰𑓀𑒏𑒢 𑒣𑒜𑓃𑒱 𑒪𑒹𑒥 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒪𑒹𑒪 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢𑒮𑒿 𑒥𑒹𑒮𑒲 𑒧𑒯𑒞𑓂𑒫𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒩𑒰𑒮 𑒣𑒰𑒚𑒏 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒏 𑒖𑒲𑒫𑒱𑒞 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒰𑓀𑒏𑒏𑒹𑒿 𑒧𑒴𑒪𑓂𑒨𑒫𑒰𑒢 𑒧𑒰𑒢𑒻 𑒕𑒟𑒱 ('𑒣𑓂𑒩𑒲𑒞𑒱 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒮𑒹𑒞𑒳 𑒥𑒰𑒢𑓂𑒯𑒪’ 𑒧𑒹 𑒏𑒲𑒩𑓂𑒞𑒱𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰, 𑒏𑒪𑓂𑒣𑒢𑒰 𑒗𑒰, 𑒣𑓂𑒩𑒝𑒫 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒗𑒰, 𑒡𑒢𑒰𑒏𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩 𑒂𑒠𑒱𑒏 𑒂𑒪𑒹𑒐), 𑒍𑒞𑒯𑒱 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒣𑒰𑒚𑒏 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒰𑓀𑒏𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩𑒮𑒿 𑒥𑒹𑒮𑒲 𑒧𑒯𑒞𑓂𑒫𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒧𑒰𑒢𑒻 𑒕𑒟𑒱 ('𑒣𑓂𑒩𑒲𑒞𑒱 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒮𑒹𑒞𑒳 𑒥𑒰𑒢𑓂𑒯𑒪’ 𑒧𑒹 𑒪𑒏𑓂𑒭𑓂𑒧𑒝 𑒗𑒰 '𑒮𑒰𑒑𑒩'𑒖𑒲𑒏 𑒂𑒪𑒹𑒐) 𑒨𑒠𑓂𑒣𑒱 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒂𑒪𑒼𑒔𑒢𑒰 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩 𑒕𑒼𑒛𑓃𑒱 𑒖𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢

एवं आन काज छै तकर प्रशंसा सेहो करैत अछि। तथापि जँ किछुओ पाठक विदेह विशेषांककेँ कोनो सम्मान-पुरस्कार वा कि साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ बेसी महत्वपूर्ण मानै छथि तँ ओ विदेह लेल निश्चितेय प्रेरणादायी बात छै।

3

विदेहक जीवित विशेषांक शृंखलामे किनकर चयन हो ताहि लेल मोटा-मोटी निम्नाक किछु बिंदुक पालन कएल जाइत अछि-

1) लगभग पाँच-छह मास पहिनेसँ विदेह अपन पाठककेँ सुझाव देबा लेल लेल सूचना दैत अछि।

2) आएल सुझावमेसँ विदेह मात्र जीवित लेखककेँ चयन करैत अछि। संस्था सेहो वर्तमानमे जीवंत हेबाक चाही।

3) सभ जीवित मैथिलकर्मी, संगीतकर्मी, साहित्यकार-सम्पादक आ रंगमंचकर्मी-रंगमंच-निर्देशकक बीचमे हुनकर लेखन/ काज एवं आचरणक साम्यता देखल जाइत अछि। जाहि लेखकक लेखन/ काज ओ आचरणमे बेसी साम्यता (कम फाँक) भेटैए तेहन छह टा नाम चयनित होइत अछि।

4) छह नाम एलापर ओ तुलना कएल जाइत छै जे ओ छहो मैथिलकर्मी, संगीतकर्मी, साहित्यकार-सम्पादक आ रंगमंचकर्मी-रंगमंच-निर्देशक अथवा संस्थाकेँ रचना लिखबाक वा समाजिक काज केनाक एवजमे समाजसँ की भेटलनि।

5) जिनका सभसँ कम भेटल बुझाइत अछि ताहि तीन

মৈথিনকর্মী, সংগীতকর্মী, সাহিত্যকার-সম্পাদক আ রংগমংচকর্মী-রংগমংচ-নির্দেশক,-সংস্থাকেঁ অগিনা চরণ নেন রাখি নৈত ছী।
6) এহি তীন চযনিত জীরিত মৈথিনকর্মী, সংগীতকর্মী, সাহিত্যকার-সম্পাদক আ রংগমংচকর্মী-রংগমংচ-নির্দেশকক রা সংস্থাক রচনা, কাজ, ৱনক উদ্দেশ্য আদিক রীচমে পরস্পর তুননা কএন জাএত অছি আ,
7) অংতিম রূপসঁ রিদেহ দ্বারা নাম চুনি সানক অংতমে ঘোষণা কএন জাএত অছি আ নিযত সমযপর এ রিশেষাংক নিকানরাক প্রযাস করৈত ছী। একর মতনর্ব এ ভেন জে পাঠককেঁ সম্মার দেরাক সূচনা হরেক রর্খক অগ্রেন-মএ ধরিমে চনি জাএত ছনি।
প্রশ্ন উঠি সকৈএ জে কি উপরক নিযম এহন ছৈ জাহিমে অংতিম রূপসঁ সভ স্বযোগ্য জীরিত নেখক কের চযন সমযপর ভ় **ই** জেতনি? ত **ই** একর উত্তর ছৈ- নৈ। রিদেহক অপন সীমা ছৈ আ রিদেহক পাঠক নএ সেহো অপন সীমা ছনি। মুদা অহী সীমাক সংগে হমরা সভকেঁ অপন যথাসাধ্য শ্রেষ্ঠ দেরাক ছৈ আ মৈথিনী নেন একটা এহন রস্তা রনা দেরাক ছৈ জাহিসঁ আরএ রনা 500-600 রর্খক সাহিত্য রিদেহক নীকসঁ প্রেরণা পারএ। অহী রিচারক সংগ রিদেহ ওহন জীরিত নেখকপর অপন ধেআন সেহো কেংদ্রিত ক **ই** রহনে অছি জে কি স্বযোগ্য ছথি মুদা জিনকাপর রিদেহক রিশেষাংক

कोनो कारणवश नहि प्रकाशित भऽ सकल। एकर नाम भेल विदेहक "नित नवल सिरीज"। एहि नव विचारक मुख्य बिंदु एना अछि-

1) विदेहक संपादक गजेन्द्र ठाकुर एकटा कोनो जीवित लेखक वा कलाकारपर एकाग्र आलोचना करता मने ओहि लेखक केर उपलब्ध सभ साहित्यपर। एहि पोथीक भाषा मैथिली अथवा अंग्रेजी कोनो एक भाषामे रहत। एहि पोथीक पहिल रूप ई-बुक केर रूपमे आएत आ प्रयास रहत जे एकर प्रिंट सेहो आबए जे कि परिस्थितिपर निर्भर करतै।

2) लेखक वा कलाकार केर चुनाव संपादक अपन रुचि वा विदेह टीमक रुचि केर हिसाबेँ करता।

3) एहिमे ओहने लेखक वा कलाकार केर चयन संभव हएत जिनकर उपलब्ध हएबेक पोथीक PDF रूपमे विदेहक माध्यमसँ सार्वजनिक भेल छनि। कलाकार लेल यूट्यूब एवं आन साइट सेहो मान्य हेतै।

4) एहि परियोजनाक लेल चयनित लेखक वा कलाकारपर काज संपादक केर समय केर अनुसारे हेतै। तँए एकर समय सीमा कहब संभव नहि।

नित नवल सिरीजमे एखन धरि प्रकाशित पोथीक सूची एना अछि (पहिलेक विशेषांक सभमे ई क्रम नहि छल, एहिठाम संशोधित आ पूर्ण सूची अछि)-

1. Rajdeo Mandal- Maithili Writer (2022)

2. JAGDISH PRASAD MANDAL- Maithili Writer (2023)

3) नित नवल सुभाष चन्द्र यादव (2023)(ई प्रिंट आन डिमांड रूपमे सेहो अछि)

https://store.pothi.com/book/गजेन्द्र-ठाकुर-नित-नवल-सुभाष-चन्द्र-यादव/

4) नित नवल सुशील (2023, संशोधित 2024)

एकर अतिरिक्त विदेहक वर्तमान अंक सभमे धारावाहिक रूपें "नित नवल दिनेश मिश्र" सेहो प्रकाशित भऽ रहल अछि जकर पोथी रूप जल्दिये आएत।

एहिठाम ई हो स्पष्ट कऽ दी जे विदेह विशेषांक वा नित नवल सिरीज केर चयन लेखकक श्रुत्पूर्ण नऽ चयन होएबाक समय धरिक आकलन अछि। मानि लिअ विदेह विशेषांक वा नित नवल सिरीजमे चयनित भेलाक बाद, विशेषांक वा पोथी प्रकाशित भऽ गेलाक बाद जँ चयनित लेखकमे नैतिक स्तरपर कोनो विचलन अबैत छनि तँ आन लोकक संगे विदेहो तनकर विरोध करत। फेरो स्पष्ट कऽ दी जे हमरा लोकनि मात्र नैतिक स्तर केर बात करैत अछि, विचारधारा वा आन कोनो स्तरक नहि। विदेह लेल उत्तर-दक्षिण, पूरब-पश्चिम, आकाश-पाताल सभ विचारधारा अपने छै बशर्ते कि ओ मिथिला, मैथिली आ मैथिलक हितमे हो। आब बात करी विदेह लिटरेचर फेस्टीभल केर। विदेह

অপন আন কার্যক্রম সঁগে "বিদেহ নিষ্বেচব ফেস্টীভন" কেব শুরুআত কই বহন অছি। একব পবিভাষা হম ও বখনে ছী জে এক বর্খমে এক নেখক দ্বাবা এক বিধামে জে বচনা বিদেহমে প্রকাশিত হএত তকবা হম সভ পোথীক রূপমে দই ওহি সঁবঁধিত নেখক নগ ওকব নিঁক পঠা দেবঁনি। জঁ নেখকক সহমতি বহতনি তই একৈ পোথীমে বিভিন্ন বিধাকেঁ সেহো সমেষ্ঠন জা সকৈএ। এহিমে ভাগ নেবাঁক নিম্ননিখিত প্রক্রিয়া বহত-

1) বিদেহক বর্খমে কুন 24 অঁক প্রকাশিত হোএত ছৈ সামান্যতঃ হবেক মাসক 1 আ 15 তাবীখকেঁ। ও ফেস্টীভন হবেক বর্খ 1 জনববীসঁ নই কই 15 দিসম্বব বঁনা অঁকমে প্রকাশিত বচনাপব নাগূ হএত। বচনা ষ্টাগপ কএন বহবাঁক চাহী। বচনা পঠেবাঁক নেন মেন অছি- editorial.staff.videha@gmail.com বিদেহ আননাগন পত্রিকা ছৈ (মৈথিনীক পহিন) তঁগ নেখকীয় প্রতি মাত্র PDF রূপমে দেন জাএত ছৈ।

2) বিদেহ নেন বচনা দূ ভাগমে অছি, *গদ্য* এবঁ *পদ্য*। *গদ্য* এবঁ *পদ্য* কেব সভ বিধা নেন ও মান্য অছি (মুদা ছঁদমুক্ত কবিতা নেন সঁপাদক অপন বিবেকক প্রযোগ কবতাহ জে ও বচনা পোথী নেন উপযুক্ত হেতৈ বা কি নহি, এহন নহি জে ছঁদমুক্তমে নীক বচনা নহি ভই সকৈএ মুদা মৈথিনীমে

छंदमुक्तकेँ गनत मतनरँ मिकानि करिता विधाकेँ सत्यानाश कइ देन गेनै) विदेहक एन 24 अंकमे जँ कोनो रचनाकारक गद्य (जेना आनेख, आनोचना, समीक्षा, कथा, कथेतर गद्य, यात्रा,संस्मरण आदि) केर 15-20 टा रचना हेबाँक चाही। वीहनि कथा एवं नघुकथा कमसँ कम 200 हेबाँक चाही। उपन्यास, नाटक आदि जँ 24 अंकमे पूरा भइ गेन अथवा जाहि अंकमे पूरा भइ जेतै तकर बाँद ओहिपर काज शुरू कइ देन जेतै। छंदोबँद्ध पद्य वा गजन 100 टा हेबाँक चाही। छोट-छोट छंदोबँद्ध रचना जेना दोहा, सबैया आदि नेन कमसँ कम 500 रचना हेबाँक चाही। छंदोबँद्ध पद्य एवं गजनक निछा ओकर विधान एवं नाम सेहो देनाग अनिवार्य रहत। छंदोबँद्ध पद्य वा गजन पूर्णतः मानक हेबाँक चाही, वर्तनी सही हेबाँक चाही, अन्यथा 100 संख्या भेनाक बाँदो विदेह ओहिपर विचार नै करत। नेख नेन सेहो एहने बाँत मानि कइ चनू। गोन-मटोन भाषा बँनो समीक्षा-आनोचना मान्य नहि हएत। तहिना जाहि संस्मरणमे आनसँ बेँसी अपनापर नीखन गेन हो सेहो मान्य नहि हएत।

3) जेना उपन्यास वा नाटक धारावाहिक रूपमे प्रकाशित होगए तेनाहिते कोनो एक विषयपर आनेख, आनोचना सेहो धारावाहिक रूपमे मान्य हएत। नेखक अपना हिसाबेँ

বিষয কেৰ চযন কই সকৈত ছথি। মুদা এহি বঁর্খ হম মাত্র উদাহৰণ নেন একটা বিষয এক ৰচনাকাৰ নেন প্রস্তাবিত কই ৰহন ছী জাহিসঁ আবো স্পষ্ট হএত। জেনা কি এহি বেঁৰ নেন হম বিষয বঁনেনহুঁ "মৈথিনী সাহিত্যমে উপেন্দ্র নাথ ঝা 'ব্যাস' এবং হুনক পৰিবাৰক যোগদান" আ এহি নেন হম Kalpana Jha কল্পনা ঝাজীকেঁ নামিত কই ৰহন ছিযনি। আবঁ কল্পনা জী সুবিধানুসাৰ এহি বিষযপৰ জেনা-জেনা খংড নিখৈত চনি জেতীহ আ বিদেহমে প্রকাশিত হোএত ৰহত আ খংতমে পোথীক ৰূপমে আবিঁ জাএত।

4) জনরৰী 2026 আ তকৰ বাঁদ হবেক সানক জনরৰীমে ওহন নেখক সভকেঁ সূচনা দেন জেতনি জে এহি ক্রাগঞ্চৈৰিযাকেঁ পূৰা কেনাহ, আ হুনকাসঁ ওহি ৰচনা সভহক সংশোধিত ৰূপ মাঁগন জেতনি। জে নেখক জাহি সমযমে সংশোধিত ৰূপ দেতাহ তকৰা ওহি সমযক হিসাবেঁ আ হুনকৰ নিখিত সহমতিক সংগ ওহি ৰচনা সভকেঁ সমেটি ওকৰা পোথী ৰূপ দেন জাএত, ওকৰা ISBN সেহো দেন জাএত আ ওকৰ নিংক সংবঁধিত নেখককেঁ দই দেন জেতনি। নিংক দেনাক বাঁদ নেখক-পাঠক অপন মূন্য নগা ওকৰা কীনি সকৈ ছথি। বিদেহ ক্রয-বিক্রয কেৰ কাজ নহি কৰৈত অছি তঁগ এহিসঁ সংবঁধিত কোনো সমস্যা নেন বিদেহ উত্তৰদাযী নহি হএত। হুঁ, স্ববিবেকক উপযোগ কৰৈত বিদেহ টীম নেখকক সমস্যাক সমাধান কৰবাঁক নেন প্রযাস কই

𑒮𑒏𑒻 𑒕𑒟𑒱।

5) 𑒋𑒯𑒱 𑒨𑒼𑒖𑒢𑒰𑒏 𑒁𑓀𑒞𑒩𑓂𑒑𑒞 𑒂𑒋𑒪 𑒣𑒼𑒟𑒲𑒧𑒹 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒏 𑒢𑒰𑒧, 𑒪𑒼𑒑𑒼, 𑒍𑒏𑒩 𑒅𑒠𑓂𑒠𑒹𑒬𑓂𑒨, 𑒂𑒢 𑒮𑒴𑒔𑒢𑒰 𑒮𑒯𑒱𑒞 𑒍𑒯𑒼 𑒪𑒱𑒐𑒪 𑒩𑒯𑒞 𑒖𑒹 𑒄 𑒣𑒼𑒟𑒲 "𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒪𑒱𑒙𑒩𑒹𑒔𑒩 𑒤𑒹𑒮𑓂𑒙𑒲𑒦𑒪 𑒫𑒩𑓂𑒐...." 𑒨𑒼𑒖𑒢𑒰 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒔𑒳𑒢𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱।

6) 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒪𑒹𑒪 𑒁𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒯𑒼 𑒧𑒰𑒢𑒹 𑒍𑒏𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢 𑒂𑒢 𑒏𑒞𑒯𑒳𑒿 𑒢𑒻 𑒦𑒹𑒪 𑒯𑒼। 𑒖𑒿 𑒣𑒼𑒟𑒲 𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹 𑒋𑒪𑒰𑒏 𑒫𑒰𑒿𑒠 𑒣𑒞𑒰 𑒔𑒪𑒪 𑒖𑒹 𑒍𑒯𑒱 𑒏𑒹𑒩 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒂𑒢 𑒚𑒰𑒧 𑒕𑒣𑒪 𑒕𑒻 𑒞𑓄 𑒍𑒏𑒩 𑒪𑒱𑓀𑒏 𑒢𑒭𑓂𑒙 𑒏𑓄 𑒠𑒹𑒪 𑒖𑒹𑒞𑒻।

7) 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏 𑒑𑒳𑒝𑒫𑒞𑓂𑒞𑒰 𑒋𑒫𑓀 𑒍𑒏𑒩 𑒧𑒾𑒪𑒱𑒏𑒞𑒰 𑒪𑒹𑒪 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒁𑒣𑒢𑒹 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩𑒠𑒰𑒨𑒲 𑒯𑒹𑒞𑒰। 𑒧𑒾𑒪𑒱𑒏𑒞𑒰 𑒮𑓀𑒫𑒿𑒡𑒲 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒫𑒱𑒫𑒰𑒠 𑒦𑒹𑒪𑒰𑒣𑒩 𑒍𑒯𑒱 𑒣𑒼𑒟𑒲𑒏 𑒪𑒱𑓀𑒏 𑒢𑒭𑓂𑒙 𑒏𑓄 𑒠𑒹𑒪 𑒖𑒰𑒋𑒞 𑒂 𑒍𑒯𑒱 𑒪𑒹𑒐𑒏𑒏 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒣𑒳𑒢𑓁 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒧𑒹 𑒢𑒻 𑒕𑒰𑒣𑒪 𑒖𑒰𑒋𑒞।

8) 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒠𑒱𑒮𑒮𑒿 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒫𑒱𑒞𑓂𑒞𑒲𑒨 𑒮𑒯𑒰𑒨𑒞𑒰 𑒪𑒹𑒐𑒏𑒏𑒹𑒿 𑒢𑒻 𑒦𑒹𑒙𑒞𑒢𑒱 𑒏𑒰𑒩𑒝, 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒏𑒱𑒢𑒏𑒼𑒮𑒿 𑒪𑒻𑒞𑒼 𑒢𑒻 𑒕𑒻। 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒧𑒹𑒙𑒱, 𑒍𑒏𑒩 𑒛𑒱𑒖𑒰𑒃𑒢 𑒂 ISBN 𑒪𑒹𑒪 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒰𑒮 𑒏𑒩𑒞।

9) एहिमे सामी संकलन आदि मान्य नै हएत।

10) विदेहमे प्रकाशित रचना लेल जे नियम पहिलेसँ अछि से यथावत रहत आ एहि फेस्टीभेलक रचनापर सेहो लागू हएत। पाठक-लेखक चाहथि तँ विदेहपर जा कऽ पूरा ब्यौरा देखि सकै छथि।

नोट- विदेह निर्देशकर फेस्टीभल केर घोषणाक मात्र किछुए दिन बाद 1 जनवरी 2025 सँ "मैथिली साहित्यमे उपेन्द्र नाथ झा 'व्यास' एवं हुनक परिवारक योगदान" केर आलेख शुरू भऽ गेल। पाठक एहि लेल विदेहक 1 जनवरी 2025, अंक 409 पढ़ि सकै छथि।

बादमे "मैथिली साहित्यमे तारानाथ झा एवं हुनक परिवारक योगदान" केर घोषणा सेहो भेल जकरा लिखबा लेल हितनाथ झाजीसँ अनुरोध कएल गेल।

4

उपर भेल जे काज हम सभ कऽ सकलहुँ तकर विवरण मुदा किछु एहनो घोषणा छै जे कि हम सभ नै कऽ सकलहुँ जेना 2016 मे हम सभ परमेश्वर कापड़ि, कमला चौधरी आ वीरेन्द्र मल्लिक विशेषांक केर घोषणा कएने कऽ नहि प्रकाशित कऽ सकलहुँ। पाठक एहि घोषणाकेँ एहि लिंकपर देखि सकै छथि- सूचना बादमे विदेहक "वीरेन्द्र मल्लिक विशेषांक" (जे कि प्रकाशित नै भऽ सकल) लेल वीरेन्द्र मल्लिक जीक साक्षात्कार जे नरोत्तमनारायण मिश्रजी से

विदेहक 337म अंकमे प्रकाशित भेल पाठक एकरा एहि लिंकपर पढ़ि सकै छथि- 1 जनवरी 2022 अंक 337

2017 मे विदेह "नेपालक वर्तमान मैथिली साहित्य" विषयक विशेषांक निकालनहिँ लेखक केने छल जे एखन धरि पूरा नहि भऽ सकल अछि।

तेनाहिते विदेहक "साहित्यिक भ्रष्टाचार विशेषांक" हमरा लोकनि एखन धरि नै प्रकाशित कऽ सकलहुँ अछि। एकर घोषणा हम 2019 मे केने रही। एहि घोषणाक फेसबुक लिंक देखू।

हमरा लोकनि पं. गोविन्द झाजीपर कोनो काज नहि कऽ सकलहुँ से दुख आजीवन रहत। एहन नहि छै जे हमरा लोकनि प्रयास नहि केलहुँ मुदा कोनो ठामसँ उत्साह नहि भेटल। 10 अक्टूबर 2020 फेसबुकपर हम सभसँ आग्रहो केने रहियनि मुदा...। एहि घोषणाक फेसबुक लिंक देखू।

परिशिष्ट-1

← विदेहक परमेश्वर कापड़ि , कम...
m.facebook.com

← विदेहक परमेश्वर कापड़ि , कमला चौधरी आ ...

Ashish Anchinhar
15 June 2016 at 21:21 ·

विदेहक परमेश्वर कापड़ि , कमला चौधरी आ वीरेन्द्र मल्लिक विशेषांक केर घोषणा

जेना की सभ गोटा जनै छी जे विदेह 2015 मे तीन टा विशेषांक तीन साहित्यकारपर प्रकाशित केलक जकर मापदंड छल सालमे दूटा विशेषांक जीवित साहित्यकारक उपर रहत जइमे एकटा 60-70 वा ओइसँ बेसी सालक साहित्यकार रहता तँ दोसर 40-50 सालक (मैथिली साहित्यकार मने भारत आ नेपाल दूनूक)। ऐ क्रममे अरविन्द ठाकुर ओ जगदीश चंद्र ठाकुर "अनिल"जीपर विशेषांक निकलि चुकल अछि। आगूक विशेषांक किनकापर हुअए तइ लेल एक मास पहिनेसँ पाठकक सुझाव माँगल गेल छल। पाठकक सुझाव आएल आ ओइ सुझाव अंतर्गत विदेहक दू टा अगिला विशेषांक परमेश्वर कापड़ि आ वीरेन्द्र मल्लिकजीक उपर रहत संगे-संग भोटिंगमे दोसर नं पर आएल कमला चौधरीजीपर हमरा सभ सेहो निकालब । हमर सबहक प्रयास रहत जे ई सभ विशेषांक जनवरी ओ फरवरी 2017 मे प्रकाशित हुअए मुदा ई रचनाक उपलब्धतापर निर्भर करत। मने रचनाक उपलब्धताक हिसाबसँ समए ऊपर-निच्चा भऽ सकैए। सभ गोटासँ आग्रह जे ओ अपन-अपन रचना (आलोचना, समीक्षा, समालोचना, संसमरण आदि) 31 दिसम्बर 1016 धरि ggajendra@videha.com पर पठा दी।

𑒣𑒩𑒱𑒬𑒱𑒭𑓂𑒙-2

20:36

Ashish Anchinhar

Ashish Anchinhar
Jan 27, 2019 ·

विदेह अपन कोनो अंकमे "साहित्यिक भ्रष्टाचार विशेषांक" निकालत (लिंक कमेंटमे) ताहि लेल अपने सभसँ निम्नलिखित विषयपर आलेख आदि चाही। किछु गोटाकेँ एहि दुआरे टैग कऽ रहल छी जे लोकनि हमर लिस्टमे नै छथि हुनको लग ई सूचना पहुँचनि खास कऽ दपस (दरभंगा-पटना-सहरसा) मठाधीश सभ लग। दिक्कत लेल क्षमाप्रार्थी छी--

1.साहित्य, कला एवं सरकारी अकादमी:-
(क) पुरस्कारक राजनीति
(ख) सरकारी अकादेमीमे पैसबाक गैर-लोकतांत्रिक विधान
(ग) सत्तागुट आ अकादमी केर काजक तौर-तरीका
घ) सरकारी सत्ताक छद्म विरोधमे उपजल तात्कालिक समानांतर सत्ताक कार्यपद्धति (1985सँ एखन धरि)
ङ) अकादेमी पुरस्कारमे पाइ फैक्टर: मिथक वा यथार्थ
2.व्यक्तिगत साहित्य संस्थान आ पुरस्कारक राजनीति
3.प्रकाशन जगतमे पसरल भ्रष्टाचार आ लेखक
4. मैथिलीक छद्म लेखक संगठन आ ओकर पदाधिकारी सभहँक आचरण
5.मैथिली विभागमे पसरल साहित्यिक भ्रष्टाचारक विविध रूप:-
(क) पाठ्यक्रम
(ख) अध्ययन-अध्यापन
(ग) नि

Kumar and 8 others commented

Write a comment...

পৰিশিষ্ট-3

রিদেহ ঋপন কোনো ঋংকমে "সাহিত্যিক ভ্রষ্টাচাৰ রিশেষাংক" নিকানত (নিংক কমেংটমে) তাহি নেন ঋপনে সভসঁ নিম্ননিখিত রিষয়পৰ ঋানেখ ঋাদি চাহী।

1.সাহিত্য, কনা এরং সৰকাৰী ঋকাদমীঃ-

(ক) পুৰস্কাৰক ৰাজনীতি

(খ) সৰকাৰী ঋকাদেমীমে পৈসৱাক গৈৰ-নোকতাংত্রিক রিধান

(গ) সত্তাগুট ঋা ঋকাদমী কেৰ কাজক তৌৰ-তৰীকা

ঘ) সৰকাৰী সত্তাক ছদ্ম রিৰোধমে উপজন তাত্কানিক সমানাংতৰ সত্তাক কার্যপদ্ধতি (1985সঁ এখন ধৰি)

১) অকাদেমী পুৰস্কাৰমে পাগ ফৈক্টৰঃ মিথক ৱা যথার্থ

2.ব্যক্তিগত সাহিত্য সংস্থান আ পুৰস্কাৰক ৰাজনীতি

3.প্রকাশন জগতমে পসৰল ভ্রষ্টাচাৰ আ লেখক

4. মৈথিলীক ছদ্ম লেখক সংগঠন আ ওকৰ পদাধিকাৰী সভহঁক আচৰণ

5.মৈথিলী ৱিভাগমে পসৰল সাহিত্যিক ভ্রষ্টাচাৰক ৱিৱিধ ৰূপঃ-

(ক) পাঠ্যক্রম

(খ) অধ্যযন-অধ্যাপন

(গ) নিযুক্তি

6. সাহিত্যিক পত্রকাৰিতা, ৰিৱ্যূ, মংচ, মালা, মাগক আ লোকার্পণক খেল-তমাশা

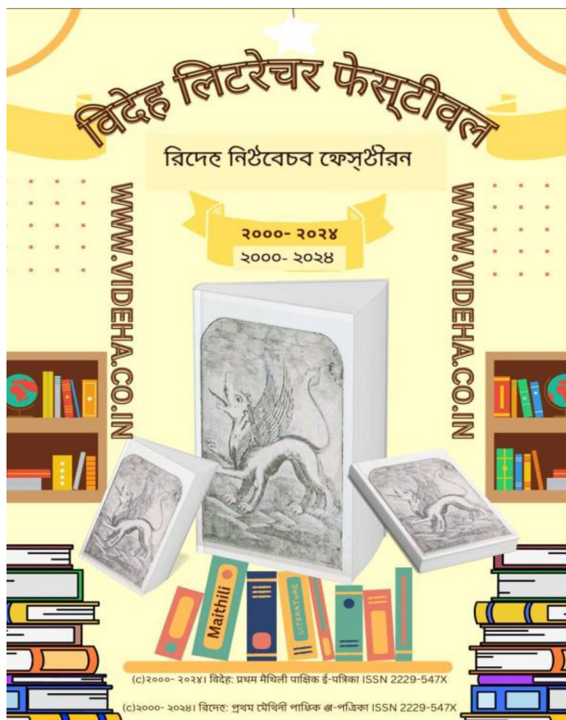
7.লেখক সভহঁক জন্ম-মৰণ শতাব্দী কেৰ চুনাৱ, কৈলেংডৰৱাদ আ তকৰা পাছুক ৰাজনীতি

8.দলিত এৱং লেখিকা সভহঁক সংগে ভেদ-ভাৱ আ ওকৰ শোষণক ৱিৱিধ তৰীকা

উপৰক ৱিষযক অতিৰিক্ত জঁ কিযো সাহিত্যিক ভ্রষ্টাচাৰক কোনো নৱ ৱিষযপৰ লিখএ চাহথি তঁ ওকৰো স্বাগত ৰহত।

পৰিশিষ্ট-4

Ashish Anchinhar
10 October 2020
जँ सभ विद्वान ओ लेखक रचनात्मक सहयोग करथि तँ विदेह पत्रिका बिना मंच-मचानकेँ 'पं. गोविन्द झा शती' केर आयोजन कऽ सकैए
No insights to show
Boost a post
प्रदीप पुष्प, Kundan Kumar Karna and 72 others
15
1

विदेह लिटरेचर फेस्टीवल
রিদেহ নিঠবেচব ফেস্ঠীরন
WWW.VIDEHA.CO.IN
WWW.VIDEHA.CO.IN
२०००- २०२४
২০০০- ২০২৪
Maithili
LITERATURE
(c)२०००- २०२४। विदेह: प्रथम मैथिली पाक्षिक ई-पत्रिका ISSN 2229-547X
(c)২০০০- ২০২৪। রিদেহ: প্রথম মৈথিলী পাক্ষিক ঙ-পত্রিকা ISSN 2229-547X

Ashish Anchinhar's post

 Ashish Anchinhar
1 February ·

विदेहक "स्व-निंदा विशेषांक"

ई पूरा मैथिली साहित्य लेल एकटा नव प्रयोग हएत। संभवतः पूरा विश्वक साहित्य लेल ई नव प्रयोग हएत। ई सिरीज लेखकक इच्छापर प्रकाशित हएत माने जे लेखक चाहै छथि जे हुनका अपन दुर्गुणक बारेमे हुनक समाज, हुनक पाठक की विचार राखै छथि से ओ लीखि सकैत छथि। एहि सिरीजमे कोनो प्रकारक प्रशंसात्मक आलेख नहि रहत। जँ कदाचित् आबियो गेल तँ ओहि आलेखकेँ हटा देल जाएत। एहि सिरीजक मूल उद्येश्य ई अछि जे लेखक अपन दुर्गुणकेँ चीन्हि सकथि आ ओकरा हटा सकथि।

आ एहि सिरीज लेल जे पहिल नाम अछि ओ भेल "आशीष अनचिन्हार" माने हम अपने।

हमरा बूझल अछि जे हमरा परोक्षमे बहुत लोक हमरा लेल बहुत रास निंदात्मक बात बाजै छथि मुदा आब समय आबि गेल अछि जे अहाँ सभ ओकरा निधोख भऽ लीखि कऽ विदेहकेँ पठा सकैत छियै आ ओ ओहिना बिना कोनो काँट-छाँटकेँ छपबो करतै। उम्मेद अछि जे विदेहक आन कार्यक्रम जकाँ ईहो सफल हएत आ भविष्यमे आनो लेखक "स्व-निंदा विशेषांक" लेल अपन नाम प्रस्तावित करता।

उम्मेद अछि जे "आशीष अनचिन्हार" लेल निंदात्मक आलेख अहाँ सभ लीखि कऽ जल्दिये पठाएब। विदेहक मेल अछि- editorial.staff.videha@gmail.com

एहि विशेषांक केर समय किछु आलेख एलाक बाद घोषित हएत। स्व-निंदाक शब्दकोशीय अर्थसँ बेसी एहिठाम तथ्यगत अर्थ ली से आग्रह।

Lakshman Jha Sagar Mukesh Anand **प्रवीण कुमार झा** Kailash Kumar Mishra Siyaram Saras Pranaw Jha Mukund Mayank Bhairab Lal Das Kailash K Mishra Rajeev Ranjan Jha शंकर मधुपांश Prem Kant Choudhary Vidyanand Jha Roshan Jha Dilip Kumar Jha Anjay Chaudhary Nabo Narayan Mishra Hirendra Kumar Jha Arvind Thakur Kamal Mohan Chunnu Kedar Kanan Jeeban Mishra Akhila Nand Jha Raman **संजीव मिथिलाकिड्कर** Gangesh Gunjan

নোট- ৱিদেহ ৱিশেষাংক জাহি খংডমে অহাঁ সভ এ সূচনা পঢ়ি ৰহল ছী তকৰ নাম ছৈ "প্রস্তুত ৱিশেষাংকক সংদর্ভমে" মুদা হৰেক ৱিশেষাংকক এহি খংডমে কিছু নে কিছু ভিন্নতা ভেটৈত জকৰ কাৰণ অছি জে ভূতকালমে জে-জে হম সভ কাজ কেলে ছী তকৰা সভকেঁ ফেসবুক ৱা আন লিংককেঁ তাকব সময়সাধ্য কাজ ছৈ তেঁ হমৰ আগ্রহ ৰহতনি পাঠক ৱর্গসঁ জে নৱীনতম আ সংশোধিত সূচনা লেল ও জাহি সময়মে তকতা তাহি সময়ক অংতিম ৱিদেহ ৱিশেষাংকক এ খংড দেখথি (এ ৱিশেষাংক কোনো কৈটেগৰীক ভ২ সকৈএ)। উদাহৰণ লেল মানূ জে কোনো পাঠক ফৰৱৰী 2025 মে ৱিদেহ

বিশেষাংকক কোনো প্ৰধান ই খংড পঢ়লথি আ হুনকা ওহিমে কোনো গলতী বুঝনা গেলনি ত**ঽ** ওকৰ সংশোধিত ৰূপ পঠেবাক লেল বিদেহক মিথিলা বিকাস পৰিষদ্ বিশেষাংকমে আএল এহি খংডকেঁ পঢ়থি। হুনকৰ সমস্যাক সমাধান ভ**ঽ** জেতনি। সংগহি এহি বিশেষাংকমে জঁ কিছু ছুটৈত সে সে হম সভ ভবিষ্যমে আবি**ঽ** বিনা বিশেষাংকমে সংশোধিত ক**ঽ** পৰসবৈ। গএহ ক্ৰম চৈ আ নগৈএ জে নগভগ এক-দূ বৰ্খমে হম এহি পন্থাক অংতিম স্বৰূপ পাবিঁ লেবঁ।

অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com পৰ পঠাঔ।

২.২.এহিঠাম প্রস্তুত অছি নাৰাযণজী চৌধৰীজী কেৰ সংক্ষিপ্ত পৰিচয

চিত্র-1

নাম: নাৰাযণজী চৌধৰী

জন্ম তিথি: 30/8/1959

গাম: গমহপুৰ, পংডৌল (মধুবৰ্নী)

শিক্ষা: B. Com (Hons)

বৃত্তি: সামাজিক কাজ

মাতা: পংচমুখী দেৱী

পিতা: স্ব. পংডিত রৈদ্যনাথ চৌধৰী

পিতামহ: স্ব. জীরচ্ছ চৌধৰী

পিতামহী: স্ব. সীতা দেরী

প্রপিতামহ: স্ব. ভরী চৌধৰী

প্রপিতামহী: স্ব. ভরানী চৌধৰী

পত্নী: কনিতা চৌধৰী

প্রথম পত্নী: স্ব. গন্দ্রু চৌধৰী

সংতান: খায়ু চৌধৰী, ৰাঘন চৌধৰী এরং খাশ্ব চৌধৰী

ভাগ: ৰমণজী চৌধৰী, গোপানজী চৌধৰী, কন্হৈযা চৌধৰী

খনুভর: 1) 1984-1990 কেৰ রীচ মধ্যপ্রদেশক ঝারুঁখা এরং রঁস্তৰ জিনামে খাদিরাসী সমাজক সংগ ওকৰ রিকাস নেন কাজ,

খনুভর: 2) 1991 কেৰ রাঁদ রিঁহাৰমে মিথিনা গ্রাম রিকাস পৰিষদক নির্মাণ, নিরঁধন এরং ওকৰা সংগে সামাজিক কাজ।

খপন মংতর্য editorial.staff.videha@gmail.com পৰ পঠাউ।

২.੩.নাৰাযণজী চৌধৰী এরং ৱনক পোখৰি ৰঁচাউ (তালাৰঁ ৰঁচাও, Save ponds / Lakes Campaign) খভিযান কেৰ সহযোগী লোকনি

নাৰাযণজী চৌধৰী এরং ৱনক পোখৰি ৰঁচাউ (তালাৰঁ ৰঁচাও, Save ponds / Lakes Campaign) খভিযান কেৰ সহযোগী লোকনি (ৱ্র নিম্ন্ষ্ট রিদেহক খপন চ্চান-রীনপৰ খাধাৰিত খছি। ৰঁৱত সংভর জে কিছু নাম চ্ছুষ্ট গেল হএত। জঁ কিনকো লগ চ্ছুষ্টল নাম হো তঁ সূচিত কৰী)-

জমীনপৰ (Grass roots) কাজ কেনিহাৰ সহযোগী-

1) ষ্ব. ৰাজ ৠমাৰ সিংহ
2) ষ্ব. দ্বর্গা নংদ মংডল
3) ষ্ব. ৰাজীর
4) ষ্ব. কামেশ্বৰ কামতি
5) ষ্ব. রিজয ৠমাৰ
6) ওংদিৰা ৠমাৰী

7) নাজিয়া প্রবীণ

8) মো. তশীম

9) অজিত কুমার মিশ্র

10) রাকেশ কুমার গুপ্তা

11) কন্হৈয়া জী

12) মনোজ অভিষেক

13) নাগেশ্বর সিংহ (2008 কের বাঢ়িমে কুসহা বান্ধ টুটলাপর নাগেশ্বর জীক টীম দ্বারা দস হজারসঁ বেসী লোককেঁ বাঢ়িসঁ নিকালল গেল রহৈ)

14) সত্যনারায়ণ ভাগ

15) কমলেশ ঝা,

16) জীরচ্ছ চৌধরী

17) প্রকাশ রঁধু

18) বিকাস শর্মা,

19) জযংত কুমার,

20) ভাগ্য নারায়ণ,

21) আভূষণ পাঠক

কানূনী এবং দস্তাবেজীকরণ (Legal and Documentation) কের সহযোগী-

1) স্ব. অনিরুদ্ধ বনর্জী (দস্তাবেজীকরণ,Documentation সহযোগী)

2) কমলেশ কুমার মিশ্র (সুপ্রীম কোর্ট কের ওকীল, Legal

সহযোগী)

বুদ্ধিজীরী (Intellectual) রর্গক সহযোগী

1) স্ব. মানস রিঁহাৰী রর্মা

2) স্ব. গণপতি মিশ্র

3) প্রো সৈযদ শমীম রাঁৰরী

4) ডা. আৰ.রী খেতান

5) ডা. শির কুমাৰ মিশ্র

6) হৃদয নাৰাযণ চৌধৰী

7) প্রো. রিদ্যানাথ ঝা

8) ডা. শাৰদানংদ চৌধৰী

9) প্রো. প্রেমমোহন মিশ্র

10) অরনীন্দ্র কুমাৰ ঝা,

11) ডা. রিনয কুমাৰ মিশ্র

12) ডা. অশোক কুমাৰ সিংহ

13) ডা. শ্যামানংদ ঝা

অপন মংতর্য editorial.staff.videha@gmail.com পৰ পঠাউ।

২.৪.Randhir Jha- Water Rich Mithila then, Water Crisis in Mithila Now!

Randhir Jha

Water Rich Mithila then, Water Crisis in Mithila Now!

The Mithila region, located in the northern part of Bihar (India) and parts of southeastern Nepal, is blessed with an abundance of water resources. Shaped by the fertile Gangetic plains and nourished by the Himalayan Rivers, Mithila is one of the richest hydrological zones in the Indian subcontinent. Despite challenges, the region's water wealth holds the potential for sustainable development, agricultural prosperity, and cultural enrichment, provided people understand the challenges and work cohesively to overcome

water depletion, which has grown substantially over the last couple of decades.

Its low-lying plains and proximity to the Himalayan foothills characterize Mithila's geography. This makes it a natural reservoir for numerous rivers, ponds, and groundwater reserves. Major rivers such as the Kosi, Bagmati, Kamla, Gandak, and Balan flow through Mithila, bringing with them vast quantities of water from the Himalayan glaciers. These rivers not only provide irrigation but also recharge groundwater and fill ponds and lakes that dot the landscape.

Water Depletion in Mithila: A Growing Concern...

Mithila's traditional water management systems, especially the **Ahar-Pyne** network, once sustained irrigation and recharged groundwater. Today, many of these systems are either encroached upon, silted up, or abandoned due to urbanization and a lack of awareness.

Ponds (locally known as **pokhairs**) that once stored rainwater and supported local ecosystems

are disappearing. The entire Mithila region is full of these pokhars, and across cities and villages, people are now facing an existential crisis. The business of Land (property Dealers' lobby), with the support of political, administrative, and criminal elements, can fill this important part of natural water management that has existed for ages. These ponds are often filled in for the construction of housing/malls/ and other business purposes.

We must know that these ponds played a crucial role for Mithila in many ways

1) It works as emergency irrigation in case of a low or insufficient monsoon,
2) It keeps ground groundwater level recharged and hence has lesser dependency on the government for water needs.
3) Agro Businesses like fish farming, Gorgon nuts (popularly known as Makhana) farming have been a traditional business source of the region for locals.

Cities like Darbhanga, Madhubani, Saharsa, Samastipur, and Sitamadhi never had to face a drinking water crisis. They are now struggling to provide the same. From town to village, one can see dried-up hand pumps and people getting dependent on either government-provided tap water or bottled water bought from the market. This is disheartening to see how a rich water resource region has gotten into a mess in just 2-3 decades. The most unfortunate part is that local Maithils still do not take it as the biggest issue of the coming decades and for generations.

Water Crisis in Madhubani, Mithila: A Silent Thirst in a Fertile Land:

Although the entire Mithila region of Bihar, historically celebrated for its vibrant culture, Maithili language, and the legacy of Sita, is now grappling with an increasingly urgent issue: **a severe water crisis**. Among the districts in this region, **Madhubani** stands out as one of the worst-affected, facing critical water scarcity due to a combination of environmental neglect, poor

infrastructure, and policy failures.

Madhubani heavily depends on groundwater for drinking and irrigation. However, over-extraction of water through hand pumps and bore wells has led to a sharp fall in the groundwater table. Compounding this issue is arsenic contamination, especially in blocks like Jhanjharpur and Phulparas. Long-term exposure to arsenic can lead to serious health issues, including skin lesions, cancer, and organ failure. Despite receiving **a fair amount of rainfall**, water is rarely conserved effectively. Traditional ponds, ahars, and pynes (ancient water management systems) have been encroached upon or neglected. Modern infrastructure projects often ignore these indigenous systems, leading to runoff and waterlogging during monsoons, but acute scarcity in summer.

While government initiatives like Jal Jeevan Mission aim to provide tap water to every household, implementation in remote areas of Madhubani has been slow and inconsistent.

Corruption, lack of awareness, and weak maintenance often lead to non-functional schemes. There is also a gap between urban and rural water access, with villages frequently neglected.

One of the major drawbacks of the Jal Jeevan mission is the approach and strategy, government herself is using ground water for distribution, it installs submersible everywhere which pumps water from not rechargeable layers, once water finishes the entire plan will go for a toss, overexploitation of non-rechargeable layer will have larger implications for future.

We need civil society movements, leadership, and turning the water crisis creating new, preserving old Pokhar as a political issue to control the damage and avert the very evident forthcoming crisis, which will make the entire region thirsty and crying for water...

Hope:

We need civil society movements, leadership that creates a water crisis, creating new and preserving old Pokhar as a political issue in order to control the damage and avert the very evident forthcoming crisis, which will affect the entire region.

Though people are largely not very aware of the forthcoming problem of the region but not all is that bad as well, we have many organizations, groups, and individuals who are working on the ground day and night, fighting for the cause of preservation of existing pokhars, ground water, and better river management.

One such individual who has given his life for this cause is **Sri Narayan Ji Chaudhary.** His commitment to save the water heritage of Mithila started from Darbhanga, where he initiated a campaign called ***Talab Bachao Abhiyan***. The clear motive of Narayanji's campaign has been to raise awareness about the importance of saving ponds amongst people at large, work as a cohesive group to connect and get support from the

system to save the ponds, and if need be, agitate as well for the better future of the next Maithil generations. Over the years, Choudhary led several sit-in protests (dharna), signature campaigns, poster exhibitions during popular festivals like Durga Puja and Chhath, protest marches, and organised meetings with students and party leaders to save ponds.

The growing water crisis witnessed in recent years, including as recent as in 2018 and 2019, in Darbhanga and neighbouring districts, has compelled Choudhary to widen his campaign from saving ponds to saving and reviving "water bodies" (Jalashay Bachao Abhiyan), a new initiative kicked off this year. Choudhary's focus now is to save water bodies (jalashay), including rivers and wetlands, locally known as chaur. He got the push in this direction from Manas Bihari Verma, a retired DRDO scientist and friend of former President A.P.J. Abdul Kalam, who has actively been supporting Choudhary from the start and encouraged him to engage with people

to save all water bodies, a lifeline for survival.

According to Narayan Ji Chaudhary, in the last two decades, illegal encroachers have filled ponds with waste, soil, and other material, killing the ponds. With the disappearance of ponds, their ability to harvest natural water during the monsoon will also be hit. “It is a difficult task to save a pond due to apathy of government and local administration,” said Choudhary about his fight to protect old ponds even as illegal encroachers get away easily.

Organizations like Talab Bachao Abhiyan are gaining momentum, and awareness is now increasing rapidly. We need more like Mr Chaudhary and his organization to save at least the existing water bodies that we have inherited from the past.

অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com পৰ পঠাউ।

२.७.डा. शिव कुमार मिश्र-मिथिलाक धरोहरि अभियानी नारायण जी चौधरी

ডা. শিৱ কুমাৰ মিশ্ৰ, সংপর্ক-9122686586

মিথিলাক ধৰোহৰি অভিযানী নাৰায়ণ জী চৌধৰী

মিথিলামে পোখৰি খুনাযবাঁ বঁড় পৈঘ সামাজিক ও ধার্মিক কৃত্য মানল জাগত অছি। পোখৰি খুনাযবাঁ ওকৰ যজ্ঞ কেনাগ ও সামাজিক উপযোগ লেল সমর্পিত কৰবাঁ উত্কৃষ্ট সামাজিক কার্য মানল জাগত ৰহল ছৈক। ধার্মিক ব্যৱস্থাক অনুসাৰেঁ কোনো বর্ণ বা জাতিক কোনো ব্যক্তি স্ত্ৰী বা পুৰুষ পোখৰি খুনবাঁ সকৈত ছথি আওৰ যজ্ঞ ক' সমাজকেঁ সমর্পিত ক' সকৈত ছথি। ঋগ্ৱেদক মৰুত সুক্তমে কহল গেল ছৈক জে প্যাসসঁ ব্যাকুল ভ' গৌতম বাযু দেৱতাক প্রার্থনা কযলন্হি জাহিসঁ বাযুদেৱতা প্রসন্ন ভএ গৌতম আশ্ৰমক দক্ষিণ দিঁড়ৰোসঁ মাষ্টি খোধি কয পোখৰি বঁনা দেলন্হি। কর্ণাট কালমে জ্যোতিৰীশ্বৰক বর্ণৰত্নাকৰমে সৰোৱৰ ও পোখৰিক বর্ণনক সংগহি ওকৰ জলজীৱক চর্চা অছি তহিনা বর্ধমান উপাধ্যাযক তড়াগামৃতলতা ও জলাশযাদিৱাস্তু পদ্ধতি নামক পোথীসভমে পোখৰি খুনেবাঁক মহত্ত্বাক বর্ণন

ভেটৈছ। এহি তৰহেঁ পোখৰি খুনেৰাঁক ও তকৰ ডৰাহী কৰৰাঁক পৰম্পৰাক অনুপালন মিথিনামে অনৰৰত হোগত ৰহন অছি। জন সঁচযন হেতু পোখৰি খুনেনাগ পুণ্য মানন জাগত ৰহন। ৰঁৰ্যাতমে পানি জমা হোগত ছন জকৰ ডপযোগ ৰাঁদমে জীৱ জন্তুক ৰক্ষাক নেন হোগত ৰহন। অকানক সমযমে পোখৰিক পানি পৰ নোক আশ্রিত ৰহৈত ছনাহ। মিথিনাক ৰাজা ও জমীন্দাৰ নোকনি জন সঁচযন নেন পৈঘ-পৈঘ পোখৰি খুনৰৌননি। কর্ণাটকানীন ৰাজাক ৰাজধানী সিমৰৌনগঢ়মে কতোক পৈঘ-পৈঘ পোখৰি ছৈক জকৰ ডৰাহীমে প্রাযঃ প্রতিবর্ষ বিভিন্ন দেৱী দেৱতাক তাহি কানক মূর্তি সভ ভেটৈছ। তহিনা মিথিনাক প্রত্যেক গাম ও নগৰমে পৈঘ-পৈঘ পোখৰি দেখন জা সকৈছ।

এক দিস হমৰা নোকনিক পুৰখা পোখৰি খুনায পুণ্যক কাজ কযনহি মুদা দোসৰ দিস পছিনা কিছু দশকসঁ পোখৰিকেঁ ভৰি কয ও অতিক্রমণ কয পাপক ভাগী নোক ৰঁনি ৰহন ছথি। পোখৰিক অতিক্রমণকাৰী সভ আপৰাধিক প্রবৃত্তিক আচৰণ কৰৈত ছথি জাহিসঁ সমাজক নোক হুনক প্রতিৰোধ কৰৰাঁসঁ পৰহেজ কৰৈত ছথি। এহনা স্থিতিমে নাৰাযণজী চৌধৰী সন পুণ্যাত্মা অপন পোখৰি ৰঁচাউ (তানাৰঁ ৰঁচাও) অভিযান সমিতিক দ্বাৰা পোখৰিক ৰক্ষা কৰৰাঁক নেন অপন তন মন ধন ন্যৌছাৱৰ কযনে ছথি। নাৰাযণজী মধুৰঁনী জিনাক পঁডৌল থানাঁতর্গত গসহপুৰ গামক ৰহনিহাৰ ছথি। মহাৰৈযাকৰণ পঁ. দীনৰঁধু ঝা এহি

গামক ছলাহ। হিনক সুপুত্র পং. গোবিন্দ ঝা প্রসিদ্ধ ভাষাবিদ ও সংস্কৃতক প্রকাণ্ড বিদ্বান ছলাহ। এহি গামক পুৰাতাত্ত্বিক মহত্ত্ব সেহো ছৈক। মাটি খুনবাঁক ক্রমে কতোক পুৰাৱশেষ সভ ভেটৈত ৰহৈছ। কিছু পুৰাৱশেষকে হম ওতযসঁ উঠায মিথিলা ললিত সংগ্রহালয, সৌৰাঠমে ৰাখি দেল। এহি তৰহেঁ গসহপুৰ এক ঐতিহাসিক ও পুৰাতাত্ত্বিক মহত্ত্বক গাম অছি।

মহাৰাজাধিৰাজ লক্ষ্মীশ্বৰ সিংহ সংগ্রহালয, দৰভংগামে 2017মে হমৰ পদস্থাপন ভেল। মিথিলাক ধৰোহৰিক সংৰক্ষণ ও সংৱর্ধন লেল হমৰ কাজ চলৈত ৰহৈত ছল। ধৰোহৰি সংৰক্ষণ লেল সংসাৰমে সভসঁ পৈঘ সংস্থা ইংডিযন নেশনল ট্রস্ট ফাৰ আর্ট এংড কলচৰল হেৰিটেজ (ইনটৈক)ক দৰভংগা চৈপ্টৰক স্থাপনা 2016মে হমৰ প্রযাসসঁ ভেল ছল। ইনটৈক দ্বাৰা দৰভংগা ও মধুবনী জিলাক প্রাকৃতিক ধৰোহৰিক সূচীকৰণ কৰবাঁওল গেল। মধুবনী জিলাক সূচীকৰণ পত্রকাৰ সুনীল কুমাৰ মিশ্র দ্বাৰা কযল গেল জখন কী ডা সুশাংত কুমাৰ দ্বাৰা দৰভংগা জিলাক প্রাকৃতিক ধৰোহৰিক সূচীকৰণ কযল গেল। ই কাজ হমৰহি দেখ-ৰেখমে হোগত ছল। এহি ৰীত হমৰ দৰভংগামে পদস্থাপনক বাঁদ নাৰাযণজী চৌধৰীজীসঁ সংপর্ক ভেল। হিনক সমর্পণ ও ক্রিযাকলাপসঁ হম বেঁসী প্রভাবিত ভেলহুঁ। হিনক কাজমে হমহূঁ শামিল ভয গেলহুঁ এৱং যথাসংভৱ সহযোগ কৰয লগলহুঁ।

চৌধৰী জীক গঙ্কা ভেননি জে ৰাঁঢ়িক সমস্যা পৰ পৰিচৰ্চা হোগ জকৰ অধ্যক্ষতা পদ্মশ্ৰী মানস বিঁহাৰী বৰ্মা কৰথি। মৈথিনী সাহিত্য সংস্থান, পটনা পোখৰি ৰঁচাৰ্ড অভিযান এৱং গংগৈক দৰভংগা চৈপ্টৰক সংযুক্ত তত্বাৱধানমে 1 অগস্ত 2019ক' আদৰণীয পদ্মশ্ৰী মানস বিঁহাৰী বৰ্মাজীক অধ্যক্ষতামে বৈঁসাৰ ভেন। হম কিছু আওৰ ব্যক্তিত্বকেঁ আমংত্ৰিত কয দেন। নদী বিশেষজ্ঞ আদৰণীয দিনেশ কুমাৰ মিশ্ৰ, গজানন মিশ্ৰ (ভাৰতীয প্ৰশাসনিক সেৱা), পত্ৰকাৰ পুষ্যমিত্ৰ, ডা সুশাংত কুমাৰ, সমাজসেৱী উমেশ ৰায, প্ৰোফেসৰ বিদ্যানাথ ঝা, প্ৰোফেসৰ জযানংদ মিশ্ৰ প্ৰভৃতি কতোক বিশেষজ্ঞ এহি বৈঁসাৰমে সামিন ভয অপন বিচাৰ ৰখনন্হি। নাৰাযণ জী দ্বাৰা পোখৰি ও ধাৰ সভক দশা ও দিশাক বিষযমে বিস্তাৰসঁ প্ৰতিৱেদন প্ৰস্তুত কযন গেন। কৃষ্ণ কুমাৰ কশ্যপ, মিথিনেশ্বৰ ঝা, কমনেশ ঝা, ৰত্নেশ্বৰ সিংহ, ৰঁদৰে আনম, মোদনাথ মিশ্ৰ, ৰাজেন্দ্ৰ সহনী সমেত দৰভংগাক কতোক বুঁদ্ধিজীৱী সভ বৈঁসাৰমে ভাগ নেননি। বৈঁসাৰক সংচানন হম কযনে ছনহুঁ। প্ৰিংট মীডিযা ও সোশন মীডিযা পৰ এ সমাচাৰ বেঁস প্ৰসাৰিত ভেন। পৰিণাম ভেন জে মিথিনা ও মৈথিনীসঁ সংবঁধিত দেশক কতোক সংস্থান সভ সেহো এহি বিষয পৰ চৰ্চা কযনন্হি। এক প্ৰকাৰেঁ নাৰাযণজীক প্ৰযাসসঁ কতোক সংস্থান সভমে জাগৰূকতা উৎপন্ন ভেন। সভচাম পোখৰি, ধাৰ, পানি ,ৰাঁচি নিযংত্ৰণ, অতিক্ৰমণ প্ৰভৃতিক চৰ্চা হোময নাগন।

ধৰোহৰি সংৰক্ষণক ক্রিয়াকলাপসভমে নাৰায়ণজী দ্বাৰা হুমৰা সহয়োগ ভেইয় লাগল। হুমৰ প্রয়াসসঁ ওংটৈক দ্বাৰা মিথিলাক পংজী ও পাংডুলিপিক সংৰক্ষণ 2021মে ওহি সংগ্রহালয়মে কৰাওল গেল। পংজী ও পাংডুলিপিক সংৰক্ষণক দিশামে প্রায়ঃ এহন পহিল প্রয়াস ভেল ছল (পাংডুলিপিক সংৰক্ষণ মানে জীর্ণ-শীর্ণ আ খৰাপ ভেল পাংডুলিপিক ৰাসায়নিক উপচাৰ দ্বাৰা নৱীনীকৰণ)। নাৰায়ণজী চৌধৰীকেঁ এহি কাজসঁ ৱেঁস প্রসন্নতা ভেল ৰহনি। এক দিন হুঁমী কেললি জে ই কাজ সভ ৱঁতহপলী ছৈক। হুনক কহৱাঁক তাৎপর্য ছললি জে ৱিঁনা জুনূন অথৱা ৱঁতহপলীকেঁ ধৰোহৰি সংৰক্ষণক লেল এহন কাজ নহি ভ' সকৈছ। হুনকো কাজ জে ছলি সে তেহনে ছলি। পোখৰিক সুৰক্ষা ও সংৰক্ষণ একগোট দুৰূহ কাজ ছৈক। আপৰাধিক প্রবৃত্তিক লোক পোখৰি পৰ কব্জা কয়নে ছৈক। প্রশাসন ও অসামাজিক তত্ব দ্বাৰা ওকৰে সহয়োগ ভেটৈত ছৈক। ওকৰ দৱঁগঈসঁ সমাজক নীক লোক ভয়ভীত ৰহৈত ছথি। তেহন স্থিতিমে জঁ কিয়ো অভিয়ান চলৱৈত ছথি তঁ হুনকৰ জান-মানকেঁ সদিখন খতৰা ৰহৈত ছনি। নাৰায়ণ জী চৌধৰী ও হুনক সহয়োগীলোকনি খতৰাকেঁ পৰৱাঁহি ৱিঁনু কয়নে সদিখন অপন অভিয়ানমে ৰমল ৰহৈত ছথি।

দৰভংগাক প্রাকৃতিক ধৰোহৰি দিগ্ঘী ও হৰাহী পোখৰি ছৈক। দৰভংগা ৰেলৱে স্টেশন দ্বাৰা কতোক ৱৰ্খসঁ এহিমে কচৰা ও

दूषित पानि खयाओल जाइत छल। चौधरीजी एहिसँ आहत छलाह। कतोक बेर हुनका लोकनि एकर निदानक लेल विमर्श कयल। दिसम्बर 2021मे चंद्रधारी संग्रहालयक प्रभार हुनका भेटल। ओ तुरंत रेलवेक वरिष्ठ अधिकारी सभकेँ पत्र लीखि कय आग्रह कयल जे रेलवेक दूषित पानिकेँ संग्रहालय परिसर ओ दिग्घी पोखरिमे खसेनाइ बंद कयल जाय। मीडियामे एहि समाचारकेँ बेस प्रसारित कयल गेल। पत्रक प्रतिलिपि पोखरि बँचाउ अभियान समितिकेँ आवश्यक कार्रवाइ हेतु सेहो देल गेल। विश्व पर्यावरण दिवस 5 जून 2022क' महाराजाधिराज लक्ष्मीश्वर सिंह संग्रहालय, दरभंगामे पोखरि बँचाउ अभियानक संग संयुक्त तत्वावधानमे एकगोट कार्यक्रम आयोजित कयल गेल छल। जिला पदाधिकारी सहित कतोक गणमान्य नागरिक सभ उपस्थित भेलाह। चौधरी जी एवं कतोक बुद्धिजीवी सभ पोखरिक दशा ओ दिशाक विषयमे विस्तारसँ चर्चा कयलन्हि। जिला पदाधिकारीकेँ दिग्घी पोखरिमे रेलवे द्वारा खसाओल जा रहल दूषित पानिकेँ देखा देल आ आग्रह कयल जे एकरा रोकल जाय। दिग्घी पोखरिक मोहार पर जे अतिक्रमण छैक सेहो देखलन्हि। ओ कहलन्हि जे इ अतिक्रमण समाजक शिक्षित लोक यथा -डाक्टर, इंजीनियर, प्रोफेसर, वकील, पत्रकार आदि द्वारा कयल जाइत अछि जकरा प्रशासनिक अधिकारी लोकनिक सहयोग भेटैत रहैछ। एहि बातकेँ ओ स्वीकार कयने छलाह।

कामेश्वर नगर परिसरक पोखरिक सौन्दर्यीकरण विश्वविद्यालय प्रशासन द्वारा कयल गेल। पोखरिक अंगलगकेँ नष्ट कय देल गेल। नारायण जी ओकरा चुनौतीक लेल नेशनल ग्रीन ट्रिब्यूनलमे मामिला दर्ज कयलन्हि। ट्रिब्यूनलक आदेशसँ पोखरिक अंगलगकेँ ठीक कयल गेल एवं कुलपतिकेँ दंडित कयल गेल। हराही, दिग्घी ओ गंगासागर पोखरिक दुर्दशाक निदानक लेल चौधरी जी नेशनल ग्रीन ट्रिब्यूनलमे मामिला दर्ज कयलनि। ट्रिब्यूनलक आदेश भेलैक जे पोखरिमे पानि खसेनाइ तुरंत रोकल जाय। से भेलैक। संगहि एक करोड़ एकसठि लाख टकाक जुर्माना सेहो लगाओल गेल। एहन न्यायादेश प्रायः पहिल बेर भेल छैक जाहिमे पोखरिक रक्षाक लेल जुर्माना भेल छैक। नारायण जी चौधरीक प्रयासक बड़ पैघ उपलब्धि छ्ल निर्णय छैक।

मीडियामे एहि समाचारकेँ बेस प्रसारित कयल गेल। जलशक्ति मंत्रालय द्वारा हुनका निर्देशित कयल गेल जे नारायण जी चौधरी एवं हुनक पोखरि बचाउ अभियान समितिकेँ अभिनंदन कयल जाय। महाराजा लक्ष्मीश्वर सिंह मेमोरियल महाविद्यालय, दरभंगाक सभागारमे 14 अक्टूबर 2024क एक गोट भव्य कार्यक्रम आयोजित भेल। उक्त महाविद्यालय ओ जलशक्ति दरभंगा डेप्टरक संयुक्त तत्वावधानमे पोखरि बचाउ अभियान समितिकेँ

সম্মানিত কযল গেল। সমিতি দিসঁ নাৰাযণ জী চৌধৰী এৱং হুনক সহযোগী মোহম্মদ তাশিম নৱাঁৱকে পাগ দোপট্টাসঁ সম্মানিত কযল গেল। মহাৱিদ্যালযক প্রধানাচার্যক অধ্যক্ষতামে জল সংৰক্ষণক বাস্তে প্রযাস কযনিহাৰ ৱেঁগূসৰাযক শিৱ প্রকাশ ভাৰদ্বাজকে সেহো সম্মানিত কযল গেল। গন্ট্ৰৈক দৰভংগা চৈপ্টৰক প্রোফেসৰ নৱীন কুমাৰ অগ্ৰৱাল অলাৱা প্রোফেসৰ ৱিদ্যানাথ ঝা, প্রোফেসৰ মুনীশ্বৰ যাদৱ, ডা ৱৈদ্যনাথ চৌধৰী ৱৈঁজূ, প্রসিদ্ধ সাহিত্যকাৰ প্রোফেসৰ ভীমনাথ ঝা, ডা ৱীণা ঠাকুৰ, ডা যোগানংদ ঝা, ডা অৱনীংদ্র কুমাৰ ঝা, গণপতি নাথ ঝা ৱৈদ্য, ৱিৱেকানংদ ঝা, ডা অযোধ্যা নাথ ঝা সহিত শতাধিক গণমান্যজন উপস্থিত ভেলাহ। এ ওহন অৱসৰ ছল জতয দৰভংগাক প্রমুখ ব্যক্তিত্ব সভ নাৰাযণ জী চৌধৰীকেঁ সুনলনি এৱং হুনক সম্মান সমাৰোহক প্রত্যক্ষদৰ্শী ৱঁনলাহ। হুনক সহযোগী মোহম্মদ তাশিম নৱাঁৱক উদ্গাৰ ও ব্যথা কথা সুনি অন্তঁত মৰ্মাহত ভেলহুঁ জে কোনা--কোনা জান পৰ খেলি কয ওলোকনি পোখৰিক ৰক্ষা কৰৈত ছথি।

নাৰাযণ জী চৌধৰী নিডৰ ও কৰ্মঠতাক সংগহি সংকোচী স্বভাৱক ব্যক্তি সেহো ছথি। জখন হুনকা সম্মানক চৰ্চা হম কযল ত' কহলনি জে হমৰ সংপূৰ্ণ টীম কাজ কৰৈত অছি। হমৰ ৱকীল কমলেশ কুমাৰ মিশ্র সদিখন সহযোগ দেল ঠাঢ ৰহৈত ছথি তখন ব্যক্তিগত ৰূপসঁ হমৰা সম্মান স্বীকাৰ নহি। হম কহলিযনি জে ৱকীল সাহৱঁক সংগহি সংপূৰ্ণ

টীমক সদস্য সভকেঁ আমংত্রিত কযল জায। আওৰ সভ সদস্য উপস্থিত ভেলাহ তখন কার্যক্রম আযোজিত ভেল। ৱকীল সাহেবঁ দিল্লীসঁ নহি আবিঁ সকলাহ ত' মৈথিলী সাহিত্য সংস্থান, পটনা দ্বাৰা মৈথিলী দিৱসক অৱসৰক পৰ 7 জনৱৰী 2025ক প্ৰসিদ্ধ ইতিহাসকাৰ প্ৰোফেসৰ ৰত্নেশ্বৰ মিশ্ৰক কৰ-কমলসঁ হুনকা সম্মানিত কযল গেল। সমাজক লেল কাজ কেনিহাৰ এহি টীমকেঁ সম্মানিত কয কোনো সংস্থান স্বযংকেঁ গৌৰৱশালী বুঝৈত অছি।

চৌধৰী জীক অনুসাৰেঁ কোশী মহাসেতু নির্মাণক সময ৱিশেষজ্ঞ সমিতিক সদস্যক কহৱঁ ছলনি জে ই সেতু ততেক ছোট অছি জে ভৱিষ্যমে ৱিনাশকাৰী সাৱিত হোযত। নাৰাযণ জী চৌধৰী এহি মামিলাকেঁ উচ্চতম ন্যাযালযমে ৰখলন্হি। কোর্ট কহলকনি জে উচ্চ ন্যাযালয জাউ। উচ্চ ন্যাযালযমে হিনক ৱকীল সাহেবঁ মহাসেতুক ঠীকেদাৰসঁ প্ৰভাৱিত ভেলাহ আ মামিলা কমজোৰ ভয গেল (ই ওকীল কিযো দোসৰ ছলাহ)। চৌধৰী জী কহৈত ছথি জে ওহি মামিলাক অসৰি ভেলৈক জে কোশী পৰ দোসৰ পুল জে মধেপুৰমে বঁনি ৰহল ছৈক সে ৱেঁস নমহৰ বঁনি ৰহল ছৈক।

পোখৰি বঁচেবাঁক লেল চৌধৰী জী জাগৰুকতা অভিযান সদিখন চলবৈত ৰহৈত ছথি। সংগোষ্ঠী, সেমিনাৰ, ধৰনা, প্ৰদৰ্শন, ফোটো প্ৰদৰ্শনী প্ৰভৃতিক মাধ্যমসঁ আম লোককেঁ জাগৰূক কৰৈত ৰহৈত ছথি। পদ্মশ্ৰী মানস ৱিঁহাৰী ৱৰ্মা, ডা

गणपति मिश्र सन महान व्यक्तित्वक सहयोग भेटैत रहलनि। प्रोफेसर विद्यानाथ झा, मोदनाथ मिश्र, अजित कुमार मिश्र, गजानन मिश्र, डा अरवींद्र कुमार झा, सुशांत कुमार, मुरारी कुमार झा प्रभृति कतोक बुद्धिजीवी सभक सहयोग सेहो भेटैत रहैत छन्हि।
जँ पोखरि खुनेनाइ पुण्यक काज छैक त' ओकरा भरि कय नष्ट केनाइ महापाप अवश्य हेतैक। जे पोखरिक रक्षा करैत छथि ओ हमरा नजरिमे पुण्यात्मा अवश्य छथि। धरोहरि संरक्षणक लेल नारायण जीक समर्पणसँ हम बेस प्रभावित छी आ एहन धरोहरिक सेनानीक प्रति अत्यधिक सम्मान अछि। ईश्वरसँ हिनक दीर्घायु ओ स्वस्थ जीवनक कामना करैत छी।

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com पर पठाउ।

२.३.प्रणव झा- मिथिला मे पोखरिक अतिक्रमण आ "तालाब

ৰ্‌ঁঠাও অভিযান"

প্রণর ঝা

মিথিলা মে পোখৰিক অতিক্রমণ আ "তালাৰ্ঁ ৰ্ঁঠাও অভিযান"

"পগ-পগ পোখৰি, মাছ-মখান" মিথিলাক পহিচান ৰহল অছি, জে গাম-গাম মে পোখৰিক উপস্থিতি আ ওহি সঁ মাছ আ মখানক উৎপাদনক প্রচুৰতা দেখবৈত অছি। পোখৰি এতুক্কা জীৱনক আধাৰ ৰহল অছি- খেতী-ৰ্‌ঁৰ়ী, মাছ পালন, মখান উৎপাদন, আ ডেলী কেআৱশ্যকতা জেনা নহেনাগ, ধোনাগ, আ মাল-জাল লেল পানিক ব্যৱস্থা একৰ মাধ্যম সঁ হোগত ৰহল অছি। মুদা পিছলা দূ-অঢ়াগ দশক (2000-2025) মে গ্র পোখৰি সভ তেজী সঁ অতিক্রমণক শিকাৰ ভই গেল

অছি। ভূ-মাফিয়া সভ পোখৰি সভ কেঁ ভৰবাঁ কए ওহি পৰ মকান, দুকান, আ বিল্ডিংগ বনবৈত জা ৰহল অছি। এ ধংধা কমোৰেশ মিথিলাক সভ জিলা মে ফৰি-ফূলা ৰহল অছি জকৰা কাৰণ মিথিলাক জল সংপদা সংকষ্ট মে পড়ল অছি।
ঐ সংকষ্টক বীচ শ্ৰী নাৰাযণ চৌধৰীজী ক নেতৃত্ব মে "তালাব বঁচাও অভিযান" একটা আশাক কিৰণ বনল। ও অপন অথক প্ৰযাস সঁ মিথিলাক (খাস কए দৰভংগা জিলাক) পোখৰিক সংৰক্ষণক লেল মাফিয়া, প্ৰশাসন, আ সামাজিক উদাসীনতা সঁ লগাতাৰ লড়ৈত আবি ৰহল ছথি। ঐ আলেখ দ্বাৰা পোখৰিক ঐতিহাসিক মহত্ব, অতিক্ৰমণক কুপ্ৰভাৱ, মাফিয়াক ভূমিকা, চৌধৰীজীক সংঘৰ্ষ আ উপলব্ধি, আ সংবংধিত হানিক খবৰি পৰ চৰ্চা কৰবাঁক প্ৰযাস অছি।
মিথিলা মে পোখৰি খালী পানি সঁ ভৰল খাগধ নহি অছি, বল্কি সংস্কৃতি, অৰ্থব্যৱস্থা, আ সামাজিক জীৱনক আধাৰ ৰহল অছি। 1964ক দৰভংগা গজেটিযৰক মুতাবিক, দৰভংগা শহৰ মে 300 সঁ বেসী পোখৰি ছল। উদাহৰণ লেল, গংগা সাগৰ পোখৰি, হৰাহী পোখৰি, আ দিগ্ঘী পোখৰি সন পোখৰি ঐতিহাসিক আ সামাজিক দৃষ্টি সঁ মহত্বপূৰ্ণ ৰহল অছি। এ পোখৰি সভ মাছ পালন আ মখান উৎপাদনক কেংদ্ৰ ছল। মখান, জে মিথিলাক বিশেষ উৎপাদ অছি, একৰ বাৰ্ষিক উৎপাদন 2000ক দশক মে লগভগ 50,000 টন ছল, জে মুখ্য ৰূপ সঁ পোখৰি সঁ হোএত ছল (আব একৰ উৎপাদন খেত মে সেহো হোবয় লাগল, মুদা এ দোসৰ বিষয়

অছি)। মিথিনা মে পোখৰিক কাত মে মেনা, পূজা-পাঠ, আ সাম্বদাযিক আযোজন সভ প্ৰাচীন সময সে হোঅত আৰৈত ৰহন অছি, জে একৰ সাংস্কৃতিক মহত্ত্ব কে ওংগিত কৰয অছি। 1989 মে প্ৰো. এস.এচ. ৰঁজ়মীক সৰ্রে মে দৰভংগা মে 213 পোখৰিক উনেখ ভেন, জে 25 সান মে 87 পোখৰিক কমী দেখৰৈত অছি। 2016 মে দৰভংগা নগৰ নিগমক আঁকড়া মে ওা সংখ্যা মাত্ৰ 84 ৰহন, জে একৰ তেজী সঁ নুপ্ত হোএৰাঁক সোঝা সংকেত দৈত অছি। মধুৰঁনী জিনা মে 10,755 সৰকাৰী আ নিজী পোখৰি ছন, জাহি মে সঁ ক্যোটী প্ৰখংডক তেনিযা পোখৰি, সিংহৰাড়াক হোনিযা পোখৰি, আ মনীগাছীক দিগ্ঘী পোখৰি প্ৰসিদ্ধ ছন। ওা পোখৰি জন সংৰক্ষণক প্ৰাকৃতিক সাধন ছন, জে ভূজনক স্তৰ কে ৰঁনা কই ৰাখৈত ছন আ ৰঁৰসাতক পানি কে সংৰক্ষিত কৰৈত ছন। উদাহৰণ নেন, গংগা সাগৰ পোখৰিক আসপাসক গাম মে 1990ক দশক তক হৈংডপংপ মে পানিক কহিযো কমী নহি হোয ছন, মুদা একৰ সিকুড়ন সঁ ভূজন সংকষ্ট শুৰূ ভেন, জে হান কে সান মে অকমৰ গৰ্মী কে সীজন মে দেখন জা ৰহন অছি।

2000ক দশক মে মিথিনা মে শহৰীকৰণ আ জনসংখ্যা রৃদ্ধিক নহৰ শুৰূ ভেন। দৰভংগা শহৰক জনসংখ্যা জে 2001 মে 2.96 নাখ ছন, সে 2011 মে ৰঁঢ়ি কই 3.80 নাখ ভই গেন। ঐ তীব্ৰ জনসংখ্যা রৃদ্ধিক কাৰণ জমীনক মাঁগ ৰঁঢ়ন,

आ पोखरि पर भू-माफियाक नजर पड़ल। मन पोखरि (दरभंगा), नीम पोखरि (विश्वविद्यालय थाना क्षेत्र), आ राँटा सागर दास पोखरि सन पोखरि पर माटि भरा कऽ अतिक्रमण शुरू भेल। उदाहरण लेल, मन पोखरि, जे कहियो 10 एकड़ मे पसरल छल, एकरा उपर धीरे-धीरे अतिक्रमण कऽ मकान बनेनाइ शुरू भेल आ 2008 तक एकर आकार घटि कऽ 6 एकड़ रहि गेल। 2005 मे दरभंगा मे भूजल स्तर नीचा जेबाक पहिल रिपोर्ट आयल, जेकरा चौधरीजी पोखरिक कमी सँ जोड़लखिन अछि। 2000-2010 के दशक मे लगभग 50 पोखरिक आंशिक अतिक्रमण भेल, जकरा भू-माफिया द्वारा पोखरिकेँ अतिक्रमण के नीतिक रूप मे देखल जा सकय अछि।

2010-2020 के दशक पोखरि लेल सर्वाधिक विनाशकारी रहल। भू-माफिया संगठित रूप सँ पोखरि के निशाना बनौलक। 2013 मे चौधरीजीक सर्वे मुताबिक, दरभंगा जिला मे 9,113 पोखरि छल, मुदा 2020 तक ई संख्या 7,000 सँ नीचा चलि गेल। मोंगाबे (2020)क एकटा रिपोर्टक मुताबिक, मोगली पोखरि (दरभंगा), डुमडुमा पोखरि (मधुबनी) माटी सँ भरल गेल। कोविड काल (2020-21) मे, जखन प्रशासन महामारी सँ जूझैत छल, माफिया 25 सँ बेसी पोखरिक अतिक्रमण कऽ लेलक। नीम पोखरिक उदाहरण लिय- 36 डिसमिल क्षेत्र राता-राती माटी सँ भरल गेल, आ ओहि पर खोपड़ी आ बाँसक ठाठ बना देल

গেল (डाउन टू अर्थ 2024)। मनीगाछी प्रखंड मे सूरयाही पोखरि (15 एकड़) आ जगरनाथ पोखरि (12 एकड़) पर मकान बनल। ऐतिहासिक दिग्घी पोखरि (20 एकड़) 2015 तक 8 एकड़ रहि गेल, आ हराही पोखरिक आधा हिस्सा माटी सँ पाटल गेल। 2020क बाद अतिक्रमण अनवरत जारी रहल अछि, मुदा किछु सकारात्मक कदम सेहो उठाओल जा रहल अछि। जनवरी 2024 मे प्राइवेट भारतक खबरक मुताबिक, दरभंगा मे एकटा पोखरि (लाल पोखरि, 5 एकड़) रात मे माटि सँ भरल गेल। स्थानीय सुनील कुमारक बयान छल जे माफिया दिन-रात माटी भरि देलक, आ पुलिस चुप रहल। डीएम जांचक आदेश देलखिन, मुदा कार्रवाइ नहि भेल। मखनाही मे 2023 मे एकटा पोखरि (10 डिसमिल)क अतिक्रमणक विरोध भेल, जकरा चौधरीजीक प्रभाव मानल गेल। फरवरी 2025 मे प्रभात खबरक रिपोर्टक मुताबिक, "तालाब बचाओ अभियान"क सदस्य के भू-माफिया सभ के तरफ से लगातार आक्रमण आ धमकी के सामना करइ पड़ि रहल छैक। हुनका सभ के डीएम आ एसएसपी सँ मीलि कइ माफियाक धमकी सँ सुरक्षा मंगय पड़लैन, जे देखबैत अछि जे अतिक्रमणक खिलाफ लड़ाइ कतेक कठिन छैक।

श्री नारायण चौधरीजी आ "तालाब बचाओ अभियान"

শ্রী নাৰাযণ চৌধৰীজী, জে মিথিনা গ্রাম রিকাস সংস্থানক সংচানক চ্বথি, 2005 মে পোখৰিক সংৰক্ষণক মুহিম শুৰূ কএনখিন। একৰ প্রেৰণা দনকা খাফিসক হেঁডপংপ কে সুখৰাঁক ঘটনা সঁ ভেটনে। এ ঘটনা দনকা মিথিনা মে ভরিষ্য মে হোরঁৱ রঁনা জন সংকষ্ট কে প্রতি খাগাহ কেনক। এহি নাথে ও ৰাজস্থান গেনখিন, জতয জনে পুৰুষ ৰাজেঁদ্র সিংহ সঁ জনে সংৰক্ষণক তকনীক সিখনখিন, খা দৰভংগা মে 24 টা পোখৰি (জেনা নীম পোখৰি, মন পোখৰি)ক সৰ্রে কএনখিন। প্রশাসন কেঁ মেমোৰেঁডম দেনখিন, মুদা কোনো জরারঁ নহি ভেটনেনি।

2014 মে এহি সংরঁধ মে চঠা খা সাকাৰাত্মেক যোজনা নেন ও সাক্রিয ৰাজনীতিক দনক রৈঁঠক রঁজেনখিন। যদ্যপি এ কতেক কাৰগৰ ৰহনে এ নৈ কহনে জা সকয খছি। খাগা ও মনোহ এরং ক্ষেত্রক খন্য সম্প্রদায সভ কেঁ খপন খভিযান সঁ জোড়নখিন। রৈঁতাগামী পোখৰি (12 একড়) রঁচরৈঁত 2015 মে দনক একটা সাথীক হত্যা তক ভৱ গেনৈ। ঐ তৰহক প্রত্যেক প্রযাস কে রাঁদ দনকা সভ কে নগাতাৰ মাফিযাক ধমকী খা প্রশাসনক ঔদাসীনতা ভেটনৈন। মুদা দনক প্রযাস জাৰী ৰহনএহি ক্রম মে NGT মে 2016 মে কেস দাযৰ কএ, সংঘৰ্ষ কে কানূনী নড়াএ কে ৰূপ মে নড়রঁ সেহো শুৰূ ভেন। কোরিড কান মে 25 পোখৰিক খতিক্রমণ ভেন, মুদা চৌধৰীজী 2021 মে ফেৰ সাক্রিয ভেনখিন।

হমৰ মাননাগ খছি জে শ্রী নাৰাযণ চৌধৰী জে "তানারঁ

ৰঁচাও অভিযান" চনা ৰহল চৈথ, ও মিথিলা ৰাজ্য কে ভূগর্ভিক, আর্থিক আ সামাজিক তীনোঁ পক্ষ কে লেল একটা মহত্বপূর্ণ অভিযান চৈক। তাহি লেল নৈ খানী ঐ প্রকাৰ কে অভিযান কে চৰা ভেনাগ আৱশ্যক অচি অপিতু জাগৰূকতা কে সংগ অপনা অপনা স্তৰ পৰ যা সংগঠনাত্মেক ৰূপ সঁ ঐ প্রকাৰ কে অভিযান কে সমর্থন সেহো আৱশ্যক চৈ। সংগঠন কে প্রযাস কে এখন ধৰি কিছু অন্য জে উপলব্ধি নজৰ মে আযল অচি :

1. মখনাহী পোখৰি: 2023 মে 10 ডিসমিল পোখৰিক অতিক্রমণ ৰুকল। মখানাহী মে পোখৰি ভৰবাঁক প্রযাস স্থানীয লোক দ্বাৰা ৰোকল গেল। এ৷ ৱিৰোধ চৌধৰীজীক জাগৰূকতা অভিযানক পৰিণাম চল। সুপ্রীম কোর্টক নির্দেশ কে হৱালা দৈত স্থানীয লোক সভ মাফিযা কে পাছু হটৈয লেল মজবূৰ ক দেলখিন্হ।

2. প্রশাসনিক দবাঁৱ: NGTক দবাঁৱ সঁ কৈএক টা পোখৰি সঁ অতিক্রমণ হটল।

3. এহি ৱর্ষ জনৱৰী কে খবঁৰ চৈ জে এনজীটী দৰভংগা ৰেলৱে স্টেশন পৰ হৰাহী আ দিগ্ঘী পোখৰি কে গংদা কৰয কে লেল 1.61 কে জুর্মানা লাগেলক আ আপণ ড্রেনেজ প্রোসেস মে আৱশ্যক সুধাৰ কৰবাঁক আদেশ দেলক অচি।

4. জাগৰূকতা: শ্রী নাৰাযণ জী কে নেতৃত্ব মে 50 সঁ বেঁসী গাম মে পোখৰিক প্রাসংগিকতা আ ঐ কে প্রতি জাগৰূকতা

के प्रचार भेल।

5. साम्प्रदायिक संगठन: रॅंगत बास गाम सभ मे तालाबॅं रक्षा समिति बॅंनओल जा रहल अछि।

6. संस्कृति संरक्षण: तालाबॅं बॅंचाओ अभियान के माध्यम से मिथिलाक धरोहरक प्रति जागरूकता सेहो बॅंढ़ाओल जा रहल अछि।

मिथिलाक पोखरि बॅंचबॅंाक लेल माफिया पर कठोर कार्यवाही, प्रशासनिक जागरूकता, आ साम्प्रदायिक भागीदारी जरूरी अछि। चौधरीजीक अभियान प्रेरणा अछि, मुदा एकर लेल व्यापक समर्थन चाही।

नारायणजी चौधरी कहैत छथि जे आबॅं सरकार द्वारा पूरा राज्य मे पोखरि पर अतिक्रमण के पहचान कइ अतिक्रमण मुक्त बॅंनेबॅंाक अभियान चलि रहल अछि। मुदा दुर्भाग्यवश दरभंगा शहर एहि मे पिछड़ल अछि। एखनग प्रशासन पोखरि अतिक्रमण के शिकायत करय वाला के दोसर तरह सँ परेशान करैत अछि. ओकरा खिलाफ झूठ एफआइआर दर्ज करा लैत अछि। आग धरि शहर मे कोनो व्यक्ति पर पोखरि अतिक्रमणक कोनो शिकायत दर्ज नहि भेल अछि। एहन नहि बूझाइत अछि जे हमर अभियानक कोनो असर जमीन पर पड़ि रहल अछि। लेकिन गनकइ अभियान केर असर इ छै कि स्थानीय लोक मे किछु चेतना भेलैक अछि। पोखरि भरैक कोशिशक विरोध कइ रहलइ छै। लोक के मध्य इ विचार

প্ৰসারি ৰহন ঠৈক জে পোখৰি কেকৰো নাম ৰহিতো স্বপ্রীম কোৰ্ট কে নির্দেশ কে অনুসাৰ অহাঁ ওকৰা নহি ভৰি সকয ছী কাৰণ জে পোখৰি ভৰনা সঁ সামূহিক পৰিৰেশক নুকসান হোযত ঠৈক।

অতিক্রমণক দুপ্রভার

1. ভূজন সংকট: পোখৰি ভূজন কে পোষণ (ৰিচার্জ) কৰৈত অছি। একৰ কমী সঁ দৰভংগা মে 2005 সঁ হেঁডপংপ সূখনাগ শুৰূ ভেন। ডার্ডন টূ অর্থ (2020)ক মুতারিঁক, রিঁহাৰ মে ভূজন স্তৰ 10-15 ফীট নীচা চনি গেন অছি, জেকৰ 60% কাৰণ পোখৰিক অতিক্রমণ অছি। উদাহৰণ নেন, গংগা সাগৰ পোখৰিক আসপাস 2010 তক হেঁডপংপ মে পানী ছন, মুদা 2020 তক সরঁমর্সিরঁন পংপক আৱশ্যকতা পড়য নাগন।

2.জনজমার: পোখৰি রঁৰসাতক পানীক নিকাসী আ সংৰক্ষণ দুন্ব কৰৈত অছি। একৰ অভার সঁ রঁৰসাত মে জনভৰার কে সমস্যা রঁঢ়ন অছি, খাস কই কে শহৰী আ কসরাঁঙ্গ ক্ষেত্র মে। একটা ৰিপোর্ট কে মুতারিঁক মন পোখৰিক সিকুড়ন সঁ কৰমগংজ-ৰহমগংজ মে 2022 মে 15 দিন ধৰি জনজমার ৰহন।

3. জৈর রিরিধতা হ্রাস: মিথিনা ক্ষেত্র নানা প্রকাৰক মাছক সংৰক্ষণ ক্ষেত্র ৰহন। রিরিধ প্রকাৰ কে মাছ জে মিথিনাক প্রাকৃতিক জনস্রোত সভ মে হোগত ছন সে রিনোপিত ভেন

जा रहल अछि। डार्उन टू अर्थ (2024)क अनुसार, मिथिलाक 20% माछ प्रजाति लुप्त भऽ गेल अछि।

4. आर्थिक नुकसान: मल्लाह आ मखान उत्पादक समुदायक आजीविका छिनल जा रहल अछि। मोंगाबे (2020)क अनुसार, दरभंगा मे 10,000 सँ बेसी मल्लाह मजदूरी करैत अछि, जे पोखरि आ जलाशय के सिकुड़ल आ कंटैमिनेशन के कारण अपन पारंपरिक आजीविका सँ धीरे-धीरे दूर भेल जा रहल छैथ या पलायन कऽ रहल छथि।

5. सांस्कृतिक क्षति: पोखरिक नाश सँ "पग-पग पोखरि"क कहावत इतिहास बनल जा रहल अछि। उदाहरण लेल, हराही पोखरि पर होबै बाला मेला 2015 सँ बंद भऽ गेल।

भू-माफियाक खेल

पोखरिक अतिक्रमणक मुख्य खलनायक अछि भू-माफिया सभ। एकर जे सेहो कार्यप्रणाली अछि:

- चिह्नांकन: कमजोर/गैरमजरूआ पोखरि, जे सरकारी निगरानी सँ बाहर हो, चिन्हित कएल जाइत अछि।

- राता-राति भराइ: माटि आ कचरा सँ राता-राति पोखरि भरल जाइत अछि।–

- फर्जी कागज: जमीन के निजी संपत्तिक रूप मे रजिस्ट्री बनाओल जाइत अछि।
- - निर्माण: मकान, दुकान बना कऽ बेचनाइ शुरू भऽ जाइत अछि।

- নীম পোখৰিক মামলা মে প্রশাসনক মিলীভগতক আৰোপ লাগল। শিকায়ত কৰয় ৱলা সুনীল ঠাকুৰ পৰ 2021 মে ফর্জী FIR ভেল। চৌধৰীজীক মুতাবিক, ঈ "তীন সূত্ৰী গঠজোড়" অছি—কাগজ বঁনেনাই, মাটি ভৰেনাই, আ বিৰোধ কে দবেঁনাই।

- শ্ৰী নাৰায়ণ চৌধৰীজীক অভিযান মিথিলা মে পোখৰি সংৰক্ষণক একটা প্ৰমুখ প্ৰয়াস অছি। অন্য লোক, সমুদায়, আ সংস্থা সভ সেহো ঈ দিশা মে কিছু কদম উঠা ৰহল অছি। মধুবঁনী মে ইংডিয়ন ইংস্টীট্যূট অফ টেক্নিকল স্কিল ডেৱলপমেঁট পূর্ব মেয়ৰ প্ৰত্যাশী ৰণধীৰ ঝা সেহো মিথিলা কে জলাশয় কে সংৰক্ষণ কে লেল স্থানীয় মীডিয়া এবং সোশল মীডিয়া কে মাধ্যম সে জাগৰূকতা কে লেল অৱসৰ প্ৰয়াস কৰৈত দেখাই দৈত ছথি। হাল ফিলহালক মীডিয়া ৰিপোর্টিং মে কিছু অন্য জানকাৰী জে সামনে অবৈত অছি:

- বিহাৰ সৰকাৰক "জল-জীৱন-হৰিয়ালী অভিযান": বিহাৰ সৰকাৰ 2019 মে "জল-জীৱন-হৰিয়ালী অভিযান" শুৰূ কএলক, জেকৰ লক্ষ্য 33,000 পোখৰিক জীৰ্ণোদ্ধাৰ আ জল সংৰক্ষণ ছল। ডাৰ্ভল

ট্টং ঋৰ্থ (2020)ক ম্বতাৰিঁক, মিথিনা ক্ষেত্র মে মেহো ওা যোজনা নাগূ ভেন। ঙদাহৰণ নেন:

- ▪দৰভঁগা: 2023 তক150 পোখৰিক খুদাওা ঋা মৰম্মতি ভেন, জেনা হৰাহী পোখৰিক কিছু হিম্রা।
- ▪মধুৰঁনী: 2024 মে 80 পোখৰিক মঁৰক্ষণক কাৰ্য শ্বৰূ ভেন, জেনা ক্যোষ্টীক তেনিযা পোখৰি। ফৰৱৰী 2025 মে মৰকাৰক ৰিপোৰ্টক ম্বতাৰিঁক, দৰভঁগা মে 50 নৱ পোখৰিক নির্মাণক যোজনা স্বীকৃত ভেন। ওা ঋভিযান চৌধৰীজীক প্ৰযাসক পূৰক ৰঁনন ঋছি, ম্বদা মাফিযাক দৰাঁৱ ঋা মৰকাৰী মুস্তীক কাৰণ একৰ প্ৰভাৱ মীমিত ঋছি।
- স্থানীয মম্বদাযক প্ৰযাম
- মিথিনাক গাম-ষ্টোনা মে কিছু মম্বদায স্বযঁ পোখৰি ৰঁচাৰঁযক নেন ঋাগে ঋৰৈত ঋছি:
- ▪মখনাহী (দৰভঁগা): 2023 মে স্থানীয মন্নাহ মম্বদায মাফিযাক খিনাফ ৰিৰোধ কএনক, জে চৌধৰীজীক প্ৰেৰণা মঁ মঁভৱ ভেন। 10 ডিমমিন পোখৰি ৰঁচন।
- ▪ৰঁাজিতপুৰ (মনীগাছী): 2024 মে গামৱামী স্বৰযাহী পোখৰি (15 একড়)ক ঋতিক্ৰমণ ৰোকনখিন, জখন মাষ্টি ভৰনাগ শ্বৰূ ভেন ছন। স্মৃত্18 (জনৱৰী

2025)ক মুতাৱিঁক, 50 নোকনি মিনিক' পুনিসক শিকাযত কএনেক।

- ▪ সিংহৱাড়া: হোনিযা পোখৰি(8 একড়)ক সংৰক্ষণ নেন 2025 মে গামক যুৱা সমূহ খুদাঙ্গ শুৰু কএনেক, জে সৰকাৰী সহাযতা সঁ মুক্ত ছন।
- খন্য সংস্থা খা এনজীও
- ▪ মিথিনা জন সংৰক্ষণ সমিতি: ঞ্জ একটা স্থানীয এনজীও খছি, জে 2022 মে মধুৱঁনী মে শুৰু ভেন। একৰ নক্ষ্য পোখৰিক সৰ্ৱে খা জাগৰুকতা খছি। 2025 তক একৰা দ্বাৰা কৰীৱঁ 30 টা পোখৰিক স্থিতি পৰ ৱিপোৰ্ট তৈযাৰ কএন গেন খা প্ৰশাসন কেঁ ঙচিত কাৰ্যৱাঙ্গ নেন সৌঁপ দেন গেন।
- ▪ গংগা-কোসী জন সংৰক্ষণ মংচ: দৰভংগা খাধাৰিত ঞ্জ সংস্থা নদী খা পোখৰিক সংৰক্ষণ পৰ কাম কৰৈত খছি। 2024 মে ঞ্জ গংগা সাগৰ পোখৰিক কচৰা হটেৱাঁক নেন খভিযান চনৌনক, জে নগভগ 500 নোকক সহযোগ সঁ সফন ভেন।
- ▪ পৰ্যাৱৰণ সংৰক্ষণ সংগঠন: মধুৱঁনী মে সক্ৰিয ঞ্জ সংগঠন 2025 মে পোখৰিক পুনৰ্জননক নেন স্থানীয স্কূনেক ছাত্ৰ সভক সংগ মীনি ক**ই** কাৰ্য শুৰু

कएनक। उदाहरण लेल, तेलिया पोखरिक भिंडा पर वृक्षारोपण भेल।

- मिथिला मे पोखरि आ जलस्रोत बँचाबँयक लेल श्री नारायण चौधरीजीक "तालाबँ बँचाओ अभियान" एकटा प्रमुख्य आधार बँनल अछि अछि, जे मे बिँहार सरकार, स्थानीय समुदाय, आ किछु एनजीओ आ व्यक्तिगत प्रयास द्वारा सेहो योगदान देल जा रहल अछि। हालक घटना सँ स्पष्ट अछि जे मिथिला मे जलाशय के बँचेबाँक लेल जागरूकता बँढ़ल अछि, मुदा माफियाक दबाँब आ प्रशासनिक सुस्तीक कारण चुनौती बँनल पैघ अछि। सबँहक प्रयासक समन्वय सँ मिथिलाक "पग-पग पोखरि" पहिचान फेर सँ जीवित आ पुष्पित-पल्लवित कएल जा सकैत अछि।

-

- [संदर्भ: डाउन-टू-अर्थ,mongabay, प्रभात खबँर एवं अन्य मीडिया रिपोर्ट]

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com पर पठाउ।

২.१.হিতনাথ ঝা-জনসংৰক্ষণ আ নাৰাযণজী চৌধৰী

হিতনাথ ঝা-সংপৰ্ক-09430743070

জনসংৰক্ষণ আ নাৰাযণজী চৌধৰী

জন সংৰক্ষণক মহত্ব আ সৰকাৰক দাযিত্বক নিৰ্বহনক এক

উদাহৰণস্বঁ হম অপন আলেখকেঁ প্রাৰম্ভ কৰয চাহৈত ছী। জল সংৰক্ষণক মুখ্য সাধনমে সঁ এক ছল পোখৰি। প্রত্যেক গামমে পোখৰি অছি, বিশালকায এবং ছোট় সেহো। সৰকাৰী এবং ব্যক্তিগত দুনূ। গাম-সমাজক জল আপূর্তি আ জলবাযুক সন্তুলন লেল কতেক আৱশ্যক ছল, ই সৰবিদিত অছি। মিথিলাক গামমে এহন বহুতো পোখৰি অছি জে মিথিলাক গৌৰৱময ঐতিহাসিক সাক্ষাত দর্শন কৰা ৰহল অছি। লোক কল্যাণার্থ পোখৰি খুনাওল জাঐত ছল, জাহিস্বঁ সাধাৰণ ব্যক্তি সেহো জল সংকট্সঁ ত্রাণ পাবি সকৈত ছল। পোখৰিক যজ্ঞ হোঐত ছল। পৈঘ-পৈঘ জমীঁদাৰ অপন জমীনপৰ সেহো পোখৰি খুনবৈত ছলাহ। সৰকাৰ সেহো অপন দাযিত্ব নিমহবৈত ছল আ পোখৰিক নির্মাণ কৰৈত ছল।

সমযক পৰিৱর্তন হোঐত গেলৈক, জল সংকট বঢ়ৈত গেলৈক, জংগল কটৈত গেলৈক, পর্যাৱৰণ দূষিত হোঐত গেলৈক, পোখৰি ভৰাঐত ৰহলৈক আ সৰকাৰ ই সভ দেখিতো আঁখি মুনৈত ৰহলৈক, এতবেঁ নহি সৰকাৰ পর্যাৱৰণ, জল-সংকট্সঁ উবাৰবাক বদলা সংকট বঢ়যবামে সহভাগী বনৈত ৰহলৈক।

এহলে এক গামক দৃষ্টান্ত নজৰিপৰ আযল, জকৰা হম অপলে লোকনিক সমক্ষ প্রস্তুত কৰৈত ছী। মিথিলাক এক প্রসিদ্ধ গাম অছি কোঐলখ। কোঐলখক পাণ্ডিত্য পৰম্পৰাক প্রমুখতমমেস্বঁ এক অছি প. ৰাজা ঝা, জ্যো. অপূচ্ছ ঝা এবং

প.খুদ্দী ঝাক পৰিৱাৰ। ও তীনূ সহোদৰ ভাগ ছলাহ। হুনকহি লোকনিক খূনাওন পোখৰিক প্রসংগ প্রো.ডা.জযন্তী কান্ত ঝাক চিন্তা সোশন মীডিযাপৰ পোস্ট কযলে ৰহথি- "ও পোখৰি প. খূদ্দী ঝা এৱং হুনক অগ্রজ জ্যোতির্বিদ প. অপূচ্ছ ঝাক পত্নী গংজেশ্বৰী ওঝাগন দ্বাৰা নির্মাণ 1920-25 মে কৰাওন গেল ছল। হালহিমে এহি পোখৰিকেঁ জল-জীৱন-হৰিযালীক তহত পুনৰুদ্ধাৰ কৰবাক বাদলা ভৰবা কS এতS প্রশাসনিক ভৱন বনযবাক লেল গ্রামীণ স্তৰক প্রশাসনিক পদাধিকাৰী, অংচল, অনুমণ্ডল এৱং জিলা স্তৰক পদাধিকাৰী আদি সক্রিয ছথি। গামক এৱং মিথিলাক লোক জনিক নামসঁ আগযো গৌৰৱান্বিত অনুভৱ কৰৈত ছথি, হুনকহি কীর্তিকেঁ ধ্বস্ত কৰবাপৰ ব্যাকুল ছথি আ হুনক নামো নিশান মিটযবাক লেল ছটপটা ৰহল ছথি। এতS গপো কহব অপ্রাসংগিক নহি হোযত জে এহি পোখৰিমে যজ্ঞক প্রতীক চিহ্ন জাঠি এৱং কিছু খতিযানী জমীন জ্যো. অপূচ্ছ ঝাক নামসঁ আগযো অছি।"

উপর্যুক্ত কথন এক গামক মাত্র এক পোখৰিক অছি, জখন কি কোনো গামমে ছহ সৰকাৰী এৱং পন্দ্রহসঁ বেসিএ পোখৰি অছি আ নীক স্থিতিমে তঁ কম্মে অছি। আলো গামক কমোবেশ যৈহ স্থিতি হেতৈক। প্রো. জযংতী কান্ত ঝা ওহী পৰিৱাৰক অংশ ছথি, তেঁ চিন্তিত ছথি, সে ভ' সকৈছ, মুদা জাধৰি জল সংকট, পর্যাৱৰণ বঁচযবাক লেল স্বযংসেৱক/পর্যাৱৰণবিদ আগাঁ নহি ঔতাহ, সৰকাৰকেঁ

কর্তব্যক ভান নহি কৰওতাহ, তা ধৰি এহনে স্থিতিসঁ হমৰালোকনিকেঁ জূঝয় পড়ত।

2000সঁ পূর্ব মিথিলা ক্ষেত্ৰমে পানিক ওতেক সমস্যা নহি ৰহৈক। নদী, পোখৰি, গনাৰ, ডৰঁৰা খত্তা আদি পর্যাপ্ত মাত্ৰামে ৰহৈক। জল ভৰল ৰহৈত ছলৈক। মান-জান লেল সেহো কাজ অবৈত ছলৈক। বিকসিত শহৰীকৰণ লেল আ বিকাসক ডেগ বঁঢ়যবাঁক কান অপার্টমেংট, মান, বাঁজাৰক আৱশ্যকতা আ এহি হেত্তু ভূ-মাফিয়া সভ জলাশযক উপযোগ স্বলভ বূঁঝলেক, সৰকাৰ উদাসীন ৰহলে তেঁ ও লোকনি পোখৰি আদি ভবি পৈঘ-পৈঘ মকান বঁনাবঁয লাগল, তেঁ ধীৰে-ধীৰে জলস্তৰ নীচাঁক মূহেঁ সসৰয লাগল, গনাৰ-পোখৰি সূখায লাগল, ননক পানি সূখায লাগল, চাপানলমে পানিক স্রোত কম হোঅএ লাগল, তখন এহিপৰ কিছু লোককেঁ ধ্যান অযলনি, চিন্তা ভেলনি আ এহি অভিযানমে জে অগ্ৰণী ভ' জ্বড়লাহ, হুনক নাম ছনি শ্ৰী নাৰাযণজী চৌধৰী। নাৰাযণজী চৌধৰী কোনা জ্বড়লাহ, ও কহৈত ছথি জে "জল সংকটক কাৰণ 2013-14সঁ দৰভংগামে টৈকৰ দ্বাৰা আৱাসীয কালোনীমে পীবাঁক হেত্তু আপূর্তি কৰয লাগল। ঞ দেখি মন ঝকঝোৰি দেলক। হুনকা মন পড়লনি, জখন ও 1982-83 মে ও দিল্লীক স্বলৱিকা গলাকামে এহিনা পানিক আপূর্তি হোগত দেখনে ৰহথি। ওহী সমষ জল সংৰক্ষণ অভিযানমে জ্বড়ি কোনা পানিক সংৰক্ষণ হো, এহিপৰ কার্য কৰী।

হিনক রিষযমে হিনক কার্য কনাপক চৰ্চা পহিনে এহি ক্ষেত্রক দূ রৰিষ্ঠ রিশেষজ্ঞক রাঁতকেঁ ৰাখয চাহব- প্রো.ডা.রিদ্যানাথ ঝা জে এম.এন.এস. এম.কানেজ দৰভংগাক প্রধানাচার্য (সেরানিরৃত্ত)ক অধ্যযনক ক্রমমে জিনা গজেটিযৰ 1964ক অনুসাৰ দৰভংগামে 300 সযসঁ অধিক পোখৰি ছন, জে রাঁদমে মিলেত কানেজক সহাযক প্রাধ্যাপক রনস্পতি রিভাগ, এস. এচ. রজ্মীক শোধক অনুসাৰ 1990মে 213 টা রঁচন ৰহনৈক আ আর্ব শহৰী নিকাযক আধিকাৰিক আঁকড়াক অনুসাৰ মাত্র চৌৰাসী পোখৰি রঁচন অছি। ডা. ঝা কহৈত ছথি জন নিকাযকেঁ রঁচযরাঁক নেন আৱাজ ঙঠযরাঁক শ্রেয শ্রী নাৰাযণজী চৌধৰীকেঁ জাগত ছনি।

জন নিকাযপৰ শোধ কার্য কৰযরঁনা রিঁহাৰ সৰকাৰক পূর্র জন সংসাধন রিভাগক অধিকাৰী আগ. এ.এস. শ্রী গজানন মিশ্র কহৈত ছথি- "দিন-রঁ-দিন জন নিকাযক সংখ্যা কম ভ' ৰহন অছি, আ সৰকাৰক দিসসঁ ওকৰ সংৰক্ষণ কৰরাঁক আ পুনর্জীরিত কৰরাঁক কোনো গম্ভীৰ প্রযাস নহি কৈন জা ৰহন অছি। এহি স্থিতিমে শ্রী নাৰাযণজী চৌধৰী নোকমে জাগৰূকতা অনরাঁমে সফন ৰহনাহ অছি। হিনকহি অথক প্রযাস/সংঘর্ষ/আন্দোননসঁ দৰভংগামে কিছু পোখৰিকেঁ অতিক্রমণসঁ রঁচাএন গেন অছি আ কিছু পোখৰিকেঁ পুনর্জীরিত সেহো কৈন গেন অছি।" হিনক রিষযমে আগাঁ শ্রী

মিশ্র কহৈত ছথি- "স্থানীয নোকক ৰীচ হিনকা পোখৰিক ৰক্ষকক ৰূপমে জানন জাগত অছি আ যৈহ এহি মুদ্দাকেঁ সৰ্বোপৰি মানি সাৰ্বজনিক পটনপৰ ৰখননি আ সংঘৰ্ষ কৰৱাঁক নেন প্ৰেৰিত কযননি।"

'একনা চনো ৰে'ক তর্জপৰ চনৈত অপন নখ্য দিস বঢ়নাহ তঁ হিনক সঙ্গ অনেক পৃষ্ঠভূমিক নোক আবিঁ গেনথিন জাহিমে বৈজ্ঞানিক মানস বিঁহাৰী বৰ্মাক সহযোগ হিনক জীৱনকান তক ৰহননি আ এখনহুঁ সহযোগ ভেটি ৰহন ছনি স্থানীয বৈজ্ঞানিক, ডাক্টৰ, ইংজীনিযৰ, প্ৰোফেসৰ আদিক জাহিসঁ হিনক অভিযানকেঁ বঁন ভেটৈত ৰহতনি আ জন সংৰক্ষণক ক্ষেত্ৰমে বিশিষ্ট কাজ হোগত ৰহত।

অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com পৰ পঠাউ।

২.৮.ডা.ধনাকৰ ঠাকুৰ-পোখৰি ৰঁঠাড খভিযানক মিথিনা নাযক-নাৰাযণ চৌধৰী

ডা.ধনাকৰ ঠাকুৰ-সংপর্ক-**9430141788**

পোখৰি ৰঁঠাড খভিযানক মিথিনা নাযক-নাৰাযণ চৌধৰী

নাৰাযণ চৌধৰী, মিথিনাক এক সামাজিক কার্যকর্তা ছথি জে 15-20 সান সঁ পোখৰ ৰঁচেৰাঁক খভিযান চনা ৰহন ছথি। হ্নক ঠঠা প্রেৰণাদাযক খছি। 2002 ক খাসপাস ও

দেখননি জে ৰঁগত হেঁড পঙ্ক জনে নহি দৈত অছি আ ওকৰ কাৰণ পতা নগেলোপৰ পতা নগননি জে পোখৰি সভ সুখা ৰহল অছি। 1984 মে দৰভংগাক নৱনির্বাচিত সাংসদ বিজয কুমাৰ মিশ্র সংগ গণকমদেৱ নাৰাযণ যাদৱক সংগ পং. ৰামনন্দন মিশ্র নগ আশীর্বাদ লেন গেলাহ। ও আন ৰাঁতক অলোৱা কহলখিন দৰভংগা মে তীন পোখৰি হৰাহী, গংগাসাগৰ ও দিগ্ঘীকেঁ জোড়ি দী তই ত্ৰ ত্ৰসহঁক ৰেলিস ৰঁনি জাএত।
কহিযো দৰভংগা মে 300 পোখৰি ছল আৰঁ 80 হৈত সেহো সৰঁ অৱক্ৰমিত, সুখাএল। কৰীৰঁ পাঁচ প্রতিশত আর্দ্র ক্ষেত্র ৰহক চাহী সে দিনান্দিন ঘটি ৰহল অছি জাহি লেন পোখৰি ৰঁচেৰাঁক আৱশ্যকতা অছি। ৰঁঠৈত আৰাঁদী আ দৰঁগত্ৰ চলতে পোখৰি সমাপ্ত ভই ৰহল অছি। মিথিলা হৰেক গামক ব্যথা-কথা অছি। পোখৰিসঁ 14 অপ্রৈল জূড়িশীতলমে কা থাল-কাদো ফেকি কেৰ খেলসঁ পোখৰি-গলাৰমে পানি ৰেঁসী গ্রহণ কৰৰাঁক ক্ষমতা হেতৈ অতএৱ ৰাঁড়িক পানি ওহিমে ৰুকি বিভীষিকা কম কৰত। যুৱা নাৰাযণ জী পোখৰি ৰঁচেৰাঁক ৰাঁতক আৱশ্যকতা বুঁঝলাহ আওৰ অহি কার্যমে লাগল ছথি। মিথিলা মাছ-মখান-পানক ঘৰ। জল পৰ আধাৰিত জীৱন। কিছু সামাজিক মাধ্যমসঁ পতা লাগল জে কিছু দৰঁগ স্থানীয লোক নাৰাযণ চৌধৰীক টীমকেঁ প্রতাড়িত কৰৈত ছথি। মুদা কিছু প্রবুঁদ্ধ ব্যক্তি তনক সমর্থনমে সেহো উতৰলাহ। জল পুৰুষ ৰাজেংদ্র সতৰসঁ ৰাজস্থান জা কই নাৰাযণজী ভেংট কেলাহ জে হিনক উত্সাহৱর্ধন কেলাহ। পোখৰিসঁ ধাৰক

সংৰক্ষণ দিস নাৰাযণজী ডেগ ৱঢ়া চুকল ছথি। ডমহৰ ৱিক্ৰম যাদৱ কমলা নদী ৱঁচাউ অভিযানক এহি প্ৰকাৰক কাৰ্য কয ৰহল ছথি। আজমগঢ়সঁ জমশেদপুৰমে আৱিঁ কোসী ৱাঁঢ়িসঁ ৱঁচাৱ লেল আই.আই.টীযন দিনেশ কুমাৰ মিশ্ৰ 1984সঁ অপন জীৱন সমৰ্পিত কেলে ছথি।

পোখৰি ৱঁচাউ, গলাৰ ৱঁচাউ, ধাৰ ৱঁচাউ, নদী ৱঁচাউ, মৈদান ৱঁচাউ, জংগল ৱঁচাউ আদি সৱঁ আঁদোলন পৰ্যাৱৰণ সংৰক্ষণক আঁদোলন অছি জাহিমে কাজ কেনিহাৰকেঁ সমাজ ও সৰকাৰক সহযোগ ভেটৈক চাহী। নাৰাযণ চৌধৰী জীকেঁ হম ৱঁধাই দৈত ছী জে ও এক পুণ্য কাৰ্যমে মনোযোগসঁ লাগল ছথি।

অপন মংতৱ্য editorial.staff.videha@gmail.com পৰ পঠাউ।

২.৯.অজিত কুমাৰ ঝা-মিথিলাক সাংস্কৃতিক ধৰোহৰ কেঁ ৰক্ষক: নাৰাযণ চৌধৰী

অজিত কুমাৰ ঝা- সংপৰ্ক-**9472834926**

মিথিলাক সাংস্কৃতিক ধৰোহৰ কেঁ ৰক্ষক: নাৰাযণ চৌধৰী

জোঁ সত্য কহী ত' বিদেহ বিশেষাংক কেৰ কড়ী মে নাৰাযণ জী চৌধৰী কেৰ নাম পঢ়ি আশ্চৰ্য ভেল ছলা। হম হিনকা সাহিত্যকাৰ বূঝি খোজবীন ক' ৰহল ছলহুঁ মুদা হিনকৰ কোনো পোথীক বিষয মে কোনো জানকাৰী প্ৰাপ্ত নহি ভ' সকলা। অপন সীমিত সাহিত্যিক জ্ঞান সঁ জখন হিনকা বিষয মে কিছু নহি জ্ঞাত ভেল তখন অপন সংকোচ ত্যাগি একদিন আশীষ জী সঁ হিনকা বিষয মে জানকাৰী লেবাঁক প্ৰযাস কযলহুঁ ত' হমৰা বঁড় লাজ ভেলা। হম সবঁ অপন সমাজক অসলী হীৰো সঁ পৰিচিত নহি ছী সে নিশ্চংদেহ লাজক গপ্প ভেলা। ও কোনো কবি, লেখক, কথাকাৰ, গীতকাৰ, নাটককাৰ অথবা ৰাজনেতা ব অভিনেতা নহি ছথি তেঁ ও জে কেও ছথি সে অপন সমাজ লেল এক তৰহেঁ অনচিন্হাৰে ছথি। অপন সমাজ মে ও একমাত্ৰ অনচিন্হাৰ নহি ছথি। এহন অনেকো হেতাহ জে মানৱ কল্যাণ হেতু নিৰংতৰ লাগল হেতাহ মুদা হমৰা সবঁ লেল ধন্ন সল। মনসা, ৰাঁচা, কৰ্মণা বিগত এক দশক সঁ ও জাহি অভিযান সঁ জুড়ল ছথি সে সৰ্বথা সৰাহনীয কাৰ্য অছি। অপন সমাজক এহন হীৰো সবঁহক জানকাৰী হমৰা সবঁ কেঁ ৰহবাঁক চাহী আ জোঁ সে নহি অছি ত' কহবাঁ মে কোনো সংকোচ নহি জে হমৰা সবঁ লেল ও লজ্জাক বিষয থিক। সাধুবাদ দেবঁনি

विदेहक टीम केँ जे अपन सबहक समाजक एहन नायक केँ अपन समाज सँ परिचित करबाबय केर सार्थक प्रयास कयलनि अछि। जाहि सम्मान एवं प्रोत्साहन केँ ओ वास्तविक हकदार छथि से दियाबय केर बीड़ा विदेहक टीम उठौलनि अछि आ हिनकर अभियान हमरा सब लेल प्रेरणादायी सिद्ध होएत।

नारायण जी चौधरी सँ न' त' भेंट अछि आ न' त' हिनका विषय मे विशेष जानकारी अछि हमरा। मुदा जतबे अछि ततबे सही। पहिने ओ प्रवासी जीवन जीबि रहल छलथि आ मागज्रो फाउन्डेंस केर कार्य मे लागल छलथि। प्रवास क्रमे कय जखन ओ अपन गाम घर घूरि अयलाह, तत्पश्चात् अपन मिथिला मे हिनका जे अनुभव भेलनि तकर ओ कहियो कल्पना धरि नहि केने छलथि। जे मिथिला पग पग पोखरि माछ मखान लेल प्रसिद्ध अछि ओतहि सँ पोखरि सब बाता-बाती गायब भ' जा रहल छल। जतह आम जनता कुम्भ कर्ण जँका निसभेर सूतल रहैत छथि ओहिठाम बाता बाती पोखरि गायब भेनाइ कोनो आश्चर्यक गप्प त' नहिए? मुनि क' आश्चर्य भ' रहल होएत मुदा एखन केर समय मे ओ काज बड्ड आसान अछि। शहर केँ के कहय गाम घर मे सेहो जमीनी जल स्तर भयावह रूप सँ खसय लागल अछि आ जोँ ओ क्रम अहिना चलैत रहल त' पग-पग पोखरि माछ मखान वाला मिथिलाक टैग लागल सेहो विलुप्त भ' जायत। ओ

কোনো সাধাৰণ গপ্প নহি অছি, ঈ ত' হমৰ সবঁহক সাংস্কৃতিক রিৰাসত পৰ কুঠাৰাঘাত অছি। জখন পোখৰিএ নহি ৰহত তখন মাছ কহাঁ সঁ আ মখান কহাঁ সঁ? ও দিন দূৰ নহি জখন কি অপন সবঁহক আবঁয় রালা পীঢ়ী কেঁ "পগ পগ পোখৰি মাছ মখান" নিঃসংদেহ ফূসি গপ্প বুঁঝেতনি। জল রিঁনু কি জীরন কেৰ কল্পনা কৈল জা সকৈত অছি? কথমপি নহি। দোসৰ গ্রহ পৰ জল কেৰ খোজ হেতু লগাতাৰ রৈজ্ঞানিক সবঁ প্রযাসৰত ছথি। জল রিঁনু সবঁ সূন্ন। প্রকৃতি হমৰা সবঁ কেঁ জে অনমোল উপহাৰ সবঁ দেলে অছি সে সবঁ এক দোসৰ সঁ জুড়ল অছি। জল নহি ত' বৃক্ষ নহি আ বৃক্ষ নহি ত' আক্সীজন নহি। সবঁ এক দোসৰ কেৰ সংপোষক অছি। গ্লোবঁল রার্মিংগ মুহ রোঁলে ঠাঢ় অছি আ হমৰা সবঁ কেঁ অপন আবঁয় রালা পীঢ়ী লেল কিংচিত মাত্র চিন্তা নহি অছি। সদী কেৰ সবঁ সঁ পৈঘ ত্রাসদী কোৰোনা কেঁ কি সহজে রিঁসৰল জা সকৈত অছি? আক্সীজন কেৰ অভাৱ মে কিতু নহি জানি কতেকো লোগ তড়পি তড়পি ক' প্রাণ ত্যাগলনি। পৈসা অছৈত লোগ কেঁ জান বঁচেনাএ সংভৱ নহি ভ' ৰহল ছল। প্রকৃতি কেৰ নিৰন্তৰ দোহন ভ' ৰহল অছি। জলাশয সবঁ রিলুপ্ত ভেল জা ৰহল অছি আ আধুনিকীকৰণ কেৰ অঁধ দৌড় অথৱা ভেড় চাল মে বৃক্ষ সবঁ ভাৰী মাত্রা মে কাটৈল জা ৰহল অছি। পৰিণামস্বৰূপ প্রকৃতি কেৰ সংতুলন রীভত্সে ৰূপ সঁ রিঁগড়ল জা ৰহল অছি আ যদা কদা প্রকৃতি অপন ৰৌদ্র ৰূপ সেহো দেখাবঁয় লেল রিরশ ভ' জাএত অছি। রৈজ্ঞানিক সবঁহক

মানৱঁ ছনি জে প্ৰকৃতিক অসংতুলন, আপদাক হেতু জিম্মেদাৰ অছি।

ৱাঁঢ়ি পানি কেৰ প্ৰচুৰতা ৱালা মিথিলা এখন মৰুস্থল কেৰ ৰূপ লেনে জা ৰহল অছি। নদী আৰঁ নালা কেৰ ৰূপ লেনে জা ৰহল অছি আ সুখাযল পোখৰি পৰ তেজী সঁ অতিক্ৰমণ ভ' ৰহল অছি। ছঠি সন মহান পাৱঁনি আৰঁ ৱেঁসী লোগ ছতে পৰ অথৱা দৰৱজ্জা পৰ ছোট ছীন টংকী ৱঁনা ক' সম্পন্ন ক' লৈত ছথি। কৰ্মৰম কেঁ ৱিধি কৰৱাঁক লেল লোগ পোখৰি পৰ জাগত ত' অছি মুদা ডোল মে পানি ল' জা ক' কৰ্মনা ৱিধি পূৰাওল কৰয লেল ৱিৱশ অছি। পহিলা সান যজ্ঞোপৱিত সংস্কাৰ মে ভাগ লেৱাঁক হেতু গাম গেল ছলহুঁ তখন এহন দৃশ্য দেখৱাঁক অৱসৰ ভেটল। পোখৰি মে দৰাৰি ফাটল দেখি ছগ্ৰন্তা ল' লেনে ছলা। প্ৰকৃতি কেৰ সংসাধনক একটা সীমা হোগত ছৈক তেঁ একৰ সংৰক্ষণ ৱঁহুত জৰুৰী। হম সৱঁ অহি লেল সাকাংক্ষ নহি ছী সে চিন্তাক ৱিষয অছি। এহন মে নাৰাযণ জী চৌধৰী কেৰ মিথিলা আগমন আ এহন একটা মহান অভিযান হেতু সমৰ্পণ কেৰ ভাৱনা হৰ্ষক ৱিষয থিক। মোন সঁ সমৰ্পিত ভ' জখন কেও আগা ৱঁঢ়ৈত ছথি তখন সময কেঁ সাথ কিছু উত্সাহী সংগী সেহো ভেটি জাগত ছনি। নাৰাযণ জী কেঁ অহি নেক কাজ হেতু সেহো কিছু উত্সাহী আ সমৰ্পিত সাথী সৱঁহক সাথ ভেটলনি আ মোন প্ৰাণ সঁ মিথিলা কেৰ তালাৱঁ (পোখৰি অথৱা জলাশয) ৱঁচাও অভিযান

মে জুটি গেলাহ। রৈজ্ঞানিক ডা০ মানস রিঁহারী রর্মা, প্রো০ রিদ্যা নাথ ঝা, ডা০ গণপতি মিশ্র, তমিম নরারঁ সমেত অন্য অনেকো র্যক্তি কের সাথ এরং সহযোগ হিনকা ভেটৈয নগলনি। ফের ত' জোশ কে সাথ এ অপন অভিযান মে রমি গেলাহ। অসামাজিক তত্ত্ব কের ধমকী সঁ ডেরায রালা র্যক্তি কহিযো অপন লক্ষ্য নহি প্রাপ্ত ক' সকৈত অছি। পরিস্থিতি জতেক রিকষ্ট হোগত গেল হিনকর জোশ সেহো ওহী অনুপাত মে রঢ়ৈত চলি গেল আ অপন সমাজ কেঁ জাগরুক কররাঁক হেতু দৃঢ় সংকল্পিত হোগত চলি গেলাহ। অপনা মিথিলা মে এহন সংকল্পিত র্যক্তি কেঁ আম নাগরিক রঁতাহে রূঝৈত ছলি মুদা তাহি রাঁতক পররাহ হিনকা নহি ছলি। জোঁ পররাহ করৈত রহিতথি ত' মার্গ সঁ ভটকি গেল রহিতথি।

নারাযণ জী কের অহি অভিযান ক মুখ্য উদ্দেশ্য ভূমাফিযা দ্বারা পোখরি কেঁ অতিক্রমণ সঁ রক্ষা, প্রদূষণ সঁ রঁচার, রিলুপ্ত হোগত পোখরি কের জীর্ণোদ্ধার, পোখরি কেঁ সাফ সফাএ, জল সংচযন, পোখরি এরং জলাশয কের সৌন্দর্যীকরণ, ওকর রিকাস এরং অপন মিথিলাক রিরাসত কের সংরক্ষণ কের প্রতি আম জন কেঁ জাগরুক কেনাগ ছলি। দরভংগাক হরাহী, দিগ্ঘী এরং গংগা সাগর পোখরি জে কি লগভগ 600 সঁ 700 রর্ষ পুরান মিথিলাক ধরোহর অছি তকরা অতিক্রমণ এরং প্রদূষণ সঁ মুক্ত কররাঁয লেল নেশনল গ্রীন ট্রিব্যুনল মে জনহিত যাচিকা দাযর কেলে ছলথি। নিরীক্ষণক

উপৰাংত ৰেলৱে দ্বাৰা গন্দা পানি পোখৰি মে ৱঁহাৱঁয পৰ 1 কৰোড় 61 লাখ ৰুপৈযাক জুৰ্মানা সেহো লাগল ছলৈ। হৰাহী, দিগ্ঘী এৱং গংগা সাগৰ পোখৰি কেঁ একীকৰণ এৱং সৌংদৰ্যীকৰণ হেতু মুখ্য মংত্রী দ্বাৰা 75 কৰোড় ৰুপৈযাক ঘোষণা ভেল অছি। এহন মে সাকাংক্ষ ৰহলাগ ৱস্তু জৰুৰী ঠৈক অথৱা সৰকাৰী ঠিকেদাৰী মে ফংড কেৰ কোনা ৱঁদৰ ৱাঁট হোগত ঠৈক সে জগ জাহিৰ অছি। মিথিলা ৱাসী মে জাগৰুকতা এৱং একজুটতা ৰহতৈ তখনে অপন সৱঁহক সাংস্কৃতিক ৱিৰাসত কেৰ সংৰক্ষণ সংভৱ হোএত। নাৰাযণ জী অপন উদ্দেশ্যক প্রাপ্তি হেতু সজগ ছথি। সূতল মিথিলা ৱাসী কেঁ জগাৱঁয মে লাগল ছথি। নিৰংতৰ নীঁক ব্যক্তি হিনকা সঁ জুড়ি ৰহল ছনি। হিনকৰ নীঁক স্বাস্থ্য হেতু কামনা কৰৈত ছী আ সংগহি উম্মীদ কেঁ জগৌনে ছী। মাত্র দৰভংগেটা মে নহি মিথিলাংচলক সমস্ত গামক লোগ জোঁ অপন গামক পোখৰি কেঁ জগা লেতাহ, ওকৰ জীৰ্ণোদ্ধাৰ ক' লেতাহ, অতিক্রমণ ৱ প্রদূষণ মুক্ত ক' লেতাহ ত' নিস্সংদেহ অপন সৱঁহক গামক খেত খৰিহান লহলহা উঠত। জল, জীৱন, হৰিযালী কেৰ সপনা সেহো সাকাৰ ভ' উঠত আ মিথিলা মে পগ পগ পোখৰি মাছ মখান ৱালা উক্তি কহিযো কিনকো ফূসি গপ্প নহি বুঝেতনি।

অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com পৰ পঠাউ।

২.১০.ডা. কৈলাশ কুমাৰ মিশ্র-নাৰাযণ চৌধৰী ঝা জনকৰ সংৰক্ষণ কেৰ সামাজিক সৰোকাৰ

𑒛𑒰. 𑒏𑒻𑒪𑒰𑒬 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩- 𑒮𑓀𑒣𑒩𑓂𑒏-8076208498

𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒔𑒾𑒡𑒩𑒲 𑒂 𑒖𑒪𑒏𑒩 𑒮𑓀𑒩𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒏𑒹𑒩 𑒮𑒰𑒧𑒰𑒖𑒱𑒏 𑒮𑒩𑒼𑒏𑒰𑒩

𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝𑒖𑒲 𑒔𑒾𑒡𑒩𑒲 𑒣𑒩 𑒪𑒱𑒐𑒥 𑒏𑒹𑒩 𑒁𑒩𑓂𑒟 𑒦𑒹𑒪 𑒮𑒰𑒧𑒰𑒖𑒱𑒏 𑒮𑓀𑒠𑒩𑓂𑒦 𑒮𑒿 𑒮𑒩𑒼𑒏𑒰𑒩 𑒂 𑒋𑒏 𑒫𑒔𑒢 𑒮𑒿 𑒥𑒯𑒳-𑒫𑒔𑒢 𑒏𑒹𑒩 𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰 𑒏𑒹𑒩 𑒮𑒯𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒲 𑒥𑒢𑒥। 𑒞𑒰𑒯𑒱𑒿 𑒖𑒐𑒢 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒪𑒹𑒪 𑒬𑓂𑒩𑒲 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝𑒖𑒲 𑒔𑒾𑒡𑒩𑒲 𑒣𑒩 𑒪𑒱𑒐𑒥𑒰𑒏 𑒪𑒹𑒪 𑒏𑒯𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒞𑒿 𑒁𑒟𑒩𑓂𑒫𑒫𑒹𑒠𑒏 𑒣𑒵𑒟𑓂𑒫𑒲 𑒮𑒴𑒏𑓂𑒞 𑒏𑒹𑒩 𑒋𑒏 𑒧𑓀𑒞𑓂𑒩 𑒮𑓂𑒧𑒩𑒝 𑒁𑒥𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱: "𑒧𑒰𑒞𑒰 𑒦𑒴𑒧𑒱: 𑒣𑒳𑒞𑓂𑒩𑒼 𑒁𑒯𑓀 𑒣𑒵𑒟𑒱𑒫𑓂𑒨𑒰" 𑒅𑒣𑒩𑒼𑒏𑓂𑒞 𑒬𑓂𑒪𑒼𑒏 𑒧𑒢𑒳𑒭𑓂𑒨 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒣𑒵𑒟𑓂𑒫𑒲𑒏 𑒩𑒏𑓂𑒭𑒰 𑒂 𑒠𑒹𑒐𑒩𑒹𑒐 𑒏𑒩𑒏 𑒮𑒢𑓂𑒠𑒹𑒮 𑒠𑒻𑒞 𑒕𑒻𑒏। 𑒃 𑒬𑓂𑒪𑒼𑒏 𑒏𑒢𑒹 𑒂𑒩𑒼 𑒫𑓂𑒨𑒰𑒣𑒏 𑒦𑒃 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒕𑒻𑒏 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒃 𑒣𑒩𑓂𑒨𑒰𑒫𑒩𑒝 𑒮𑓀𑒩𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒏𑒹𑒩 𑒧𑒴𑒪 𑒦𑒰𑒫𑒢𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒣𑓂𑒩𑒼𑒞𑓂𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒻𑒏। 𑒮𑒹 𑒏𑒹𑒢𑒰? 𑒋𑒢𑒰 𑒖𑒹 𑒮𑒦 𑒖𑒲𑒫 𑒖𑓀𑒞𑒳, 𑒔𑒩-𑒔𑒩𑒰𑒔𑒩 𑒁𑓀𑒞𑒞𑓁 𑒞𑒿 𑒫𑒰𑒬 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒂𑒥𑒱𑒿 𑒩𑒯𑒪

𑒁𑒕𑒱 𑒋𑒯𑒱 𑒣𑒵𑒟𑓂𑒫𑒲 𑒣𑒩 𑒢𑒹!

𑒣𑓂𑒩𑒏𑒵𑒞𑒱 𑒂 𑒧𑒰𑒢𑒫𑒲𑒨 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞𑒱 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒋𑒏 𑒠𑒼𑒮𑒩 𑒮𑒿 𑒮𑒴𑒞𑓂𑒩 𑒞𑒰𑒑 𑒖𑒏𑒰𑒿 𑒖𑒳𑒛𑓃𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞𑒱 𑒏𑒹𑒩 𑒮𑓀𑒩𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒂 𑒮𑓀𑒫𑒩𑓂𑒡𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒵𑒞𑒱 𑒏𑒹𑒩 𑒏𑒼𑒩𑒰𑒧𑒹 𑒯𑒼𑒋𑒞 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒻𑒏। 𑒮𑒢𑒰𑒞𑒢 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞𑒱 𑒞𑒿 𑒛𑒹𑒑𑒹- 𑒛𑒹𑒑𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒵𑒞𑒱 𑒮𑒿 𑒞𑒰𑒩𑒞𑒧𑓂𑒨 𑒥𑒻𑒮𑒥𑒻𑒞 𑒔𑒪𑒻𑒞 𑒂𑒥𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒢𑒰𑒞𑒢 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞𑒱 (𑒮𑓂𑒣𑒭𑓂𑒙 𑒏𑒿 𑒠𑒲 𑒖𑒹 𑒡𑒩𑓂𑒧 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞𑒱 𑒏𑒹𑒩 𑒋𑒏 𑒮𑒴𑒏𑓂𑒭𑓂𑒧 𑒮𑓂𑒫𑒩𑒴𑒣 𑒁𑒕𑒱) 𑒏𑒰𑒪, 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢, 𑒂 𑒖𑒪𑒫𑒰𑒨𑒳 𑒮𑓀𑒑 𑒞𑒰𑒩𑒞𑒧𑓂𑒨 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒣𑒱𑒞 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 । 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱 𑒖𑒪, 𑒫𑒰𑒨𑒳, 𑒣𑒵𑒟𑓂𑒫𑒲, 𑒁𑒑𑓂𑒢𑒱, 𑒮𑒴𑒩𑓂𑒨, 𑒔𑓀𑒠𑓂𑒩𑒧𑒰, 𑒢𑒰𑒑, 𑒧𑒰𑒕, 𑒏𑒰𑒕𑒳, 𑒑𑒰𑒕, 𑒫𑒵𑒏𑓂𑒭 𑒮𑒦𑒧𑒹 𑒠𑒹𑒫𑒞𑒰𑒏 𑒦𑒰𑒫 𑒠𑒹𑒐𑒻𑒞 𑒕𑒲। 𑒮𑒦𑒏 𑒂𑒩𑒰𑒡𑒢𑒰, 𑒣𑒴𑒖𑒰, 𑒁𑒩𑓂𑒔𑒢𑒰 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒲। 𑒮𑒦𑒏 𑒅𑒣𑒨𑒼𑒑 𑒎𑒭𑒡𑒱 𑒖𑒏𑒰𑒿 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒲। 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒧𑒹 𑒖𑒱𑒢𑒏𑒰 𑒮𑒦𑒏 𑒑𑒼𑒞𑓂𑒩 𑒏𑒬𑓂𑒨𑒣 𑒕𑒢𑒱 𑒮𑒹 𑒮𑒦 𑒏𑒰𑒕𑒳 𑒢𑒯𑒱 𑒐𑒰𑒋𑒞 𑒕𑒟𑒱। 𑒏𑒰𑒬𑓂𑒨𑒣 𑒑𑒼𑒞𑓂𑒩𑒲 𑒪𑒼𑒏 𑒏𑒰𑒕𑒳𑒏 𑒮𑓀𑒩𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱। 𑒏𑒞𑒹𑒏 𑒚𑒰𑒧 𑒏𑒰𑒕𑒳 𑒁𑒑𑒩 𑒁𑒦𑒩𑒱 𑒖𑒰𑒋𑒞 𑒕𑒢𑒱 𑒞𑒿 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒣𑒏𑒛𑓃𑒱 𑒍𑒏𑒩 𑒣𑒴𑒖𑒰 𑒁𑒩𑓂𑒔𑒢𑒰 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱। 𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒲𑒑𑒝 𑒏𑒰𑒕𑒳𑒏𑒹𑒿 𑒢𑒫 𑒪𑒰𑒪 𑒫𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒏 𑒣𑒩𑒱𑒡𑒰𑒢 𑒠𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱, 𑒮𑒹𑒢𑒳𑒩 𑒪𑒑𑒥𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱, 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒭𑒱𑒞 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱, 𑒂 𑒁𑓀𑒞𑒞𑓁 𑒍𑒯𑒱 𑒏𑒰𑒕𑒳𑒏𑒹𑒿 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒮𑒳𑒩𑒏𑓂𑒭𑒱𑒞 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢, 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭 𑒩𑒴𑒣 𑒮𑒿 𑒣𑒼𑒐𑒩𑒱, 𑒃𑒢𑒰𑒩, 𑒢𑒯𑒩𑒱, 𑒢𑒠𑒲 𑒂𑒠𑒱𑒧𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒫𑒰𑒯𑒱𑒞 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱। 𑒋𑒯𑒱 𑒣𑓂𑒩𑒏𑓂𑒩𑒱𑒨𑒰 𑒁𑒟𑒫𑒰 𑒁𑒢𑒳𑒭𑓂𑒚𑒰𑒢𑒏𑒹𑒿 𑒧𑒰𑒢𑒫𑒫𑒱𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢𑒏 𑒠𑒵𑒭𑓂𑒙𑒱 𑒮𑒿 𑒞𑒲𑒢 𑒞𑒩𑒯𑒏 𑒁𑒫𑒡𑒰𑒩𑒝𑒰 𑒮𑓂𑒣𑒭𑓂𑒙 𑒯𑒼𑒋𑒞 𑒁𑒕𑒱:

𑒏. 𑒩𑒏𑓂𑒭𑒰 𑒏𑒹𑒩 𑒁𑒫𑒡𑒰𑒩𑒝𑒰

𑒐. 𑒣𑒩𑒱𑒯𑒰𑒩𑒏 𑒁𑒟𑒫𑒰 𑒩𑒼𑒏𑒏 𑒁𑒫𑒡𑒰𑒩𑒝𑒰

গ. উত্পাদন অথৱা প্ৰজনন কেৰ অৱধাৰণা

একৰা কনে স্পষ্ট কৰৱ আৱশ্যক। দেখু, জখন কিযো কশ্যপ গোত্ৰী কচুআকেঁ দেখৈত ছথি তঁ অপন গোত্ৰক সংকেত বুঝৈত ওকৰা পকৰি কি ঘৰ অনৈত ছথি। আৱ পূজা, পাঠ, প্ৰসাদ গন্ধাদিক ভোগ আ অংতমে মেন্থৰ নগা এক সুৰক্ষিত স্থান পৰ ওকৰা ৰাখি আৱৈত ছথি। এহি প্ৰক্ৰিযামে কাছুক ৰক্ষা, ওকৰ সংৰক্ষণ ভই জাগত ছৈক। কিযো কশ্যপ গোত্ৰী কাছু নহি মাৰত, এ নিযম কাছুক জনসংখ্যাকেঁ ক্ষয হোৱাসঁ ৰোকৈত ছৈক। আ জখন কাছু সুৰক্ষিত আ সংৰক্ষিত ৰহতৈক তঁ স্বাভাৱিক ছৈক জে কাছুক প্ৰজনন বঢ়তৈক। এ ভেন সংস্কৃতি সঁ প্ৰকৃতি কেৰ অৱযৱ কেৰ ৰক্ষা আ এক দোসৰক হাৰমনী। জখন হম সভ গনাৰক পানি পিবৈত ৰহী (জে আৱ নাস্টে মেমোৰীক হিস্সা ভঁ চুকল অছি) তঁ গনাৰমে কাছু দেন জাগত ছনৈক। তকৰ প্ৰযোজন এ জে গনাৰক জলকেঁ কাছু সাফ কৰৈত ৰহতৈক। ৱিৱাহমে কোহবৰ ঘৰমে পেঁইংগমে কাছুক আকৃতি উকেৰল জাগত ছৈক, কাছু কেৰ খপ্পৰমে তেল দই ওকৰ প্ৰেমী বাৰল জাগত ছৈক। তকৰ সভক প্ৰযোজন এ জে জেনা কাছু দীৰ্ঘাযু হোগত অছি তহিনা বৰ-কনিযা কেৰ জোড়ী দীৰ্ঘাযু ৰহত।

বাত ব্যক্তি ৱিশেষ শ্ৰী নাৰাযণজী চৌধৰী পৰ কই ৰহল ছী তাহিঁ প্ৰকৃতি আ সংস্কৃতি কেৰ সমন্বয পৰ চিংতন কৰৱ কেৰ ঔচিত্য কম অছি মুদা এ সমন্বয জনক পৰ্যাৱৰণ সংৰক্ষণ

কেৰ এগ্ৰাগড ফার্মেষ্টকেঁ ব্ৰুঝৱাঁক নেন হমৰা হিসাবেঁ আৱশ্যক অছি তাহিঁ অতেক ৱাঁত নিখন। আৱঁ ৱাঁত কৰী শ্ৰী নাৰাযণজী চৌধৰী মহোদযকেঁ নাৰাযণজী চৌধৰী আ পোখৰি (অথৱা কিত্ৰিম জনাশয) কেৰ সংৰক্ষণ জেনা হম ব্ৰুঝি সকন ছী আৱঁ এক সিক্কা কেৰ দূ টা পহনু থিক। নিখৱঁ, পঢ়ৱঁ, পঢ়াএৱঁ, নেতাগিৰী কৰৱঁ এক ৱাঁত ভেন মুদা ৱিঁনা কোনো ৰাজনিতিক, আৰ্থিক, আ পদক নোভকেঁ পৰ্যাৱৰণ এক নঘু স্বৰূপকেঁ পকড়ী ওহি নেন ধৰনা, আঁদোনন, পোস্টৰ, ৱৈনৰ, জাগৰূকতা ইত্যাদি ৬০-পল্ল কেনাগ ৱঁধাত পৈঘ ত্যাগক কাজ ভেন। এ পৈঘ কাজক সংপাদন ৱঁধাত দিন সঁ দৰভংগা আ অগন-ৱঁগন কেৰ মিথিনা ক্ষেত্ৰ নেন পোখৰি আ জনাশয কেৰ সংৰক্ষণ নেন কঁ ৰহন ছথি শ্ৰী নাৰাযণজী চৌধৰী। চৌধৰী জী নিশ্চিত ৰূপে এহি প্ৰশংসা কেৰ পাত্ৰ ছথি। হমৰা নগৈত অছি ৱিদেহ সেহো এহন ব্যক্তিত্ব পৰ ৱিশেষাংক নিকানি ৱঁধাত পৈঘ কাজ কঁ ৰহন অছি আ এ প্ৰমাণিত ভই ৰহন অছি জে সাহিত্য কেৰ পত্ৰিকা পৰ্যাৱৰণ, নোকাচাৰ, ৱিজ্ঞান আদি দিস সেহো সাকাংক্ষ অছি।

কে ছথি শ্ৰী নাৰাযণজী চৌধৰী? হিনক নাম আৱঁ দৰভংগা আ অগন-ৱঁগন কেৰ ক্ষেত্ৰ কেৰ ৱঁচা জনৈত অছি। আ জ নহি জনৈত অছি তঁ এ দখক ৱাঁত ভেন। খৈৰ কহন এ জাগত অছি জে কৰীৱঁ ৱাঁৰহ-তেৰহ ৱৰ্ষ পূৰ্ৱ নাৰাযণ জী কে অনুভৱ ভেননি জে পোখৰি মিথিনা কেৰ নাগফনাগন ৰহন অছি মুদা আৱঁ নঁধা-নঁধা পোখৰি খুস্ম ভেন জা ৰহন অছি, সূখন জা

রহন অছি অথরা নোক সভ অনেক কারণে পোখরিকে খত্মে কই ওহি জমীনকে সমতন রঁনা ওকরা কব্জা কই রহন ছথি। দরভংগা শহরমে ভূ-মাফিয়া আ প্রাপর্টী ডীনর সভ মেন-জোন সঁ পোখরি কের জমীন পর ঘর রঁনা রেঁচ রহন অছি। নোক সভ অপন গংদগী, কচরা, গন্যাদি পোখরিমে ফেক রহন অছি। পোখরিমে নোক নঘুশংকা ক' রহন অছি, সোচ কই রহন অছি, পোখরি কের জন মাছ, চিরঙ্গ আদি নেন উপযুক্ত নহি রহি গেন অছি, অনেক পোখরিমে প্ররাসী চিরঙ্গ আরঁ নহি আরিঁ রহন অছি। পোখরি পৈঘ হো রা ছোট অপন স্বরুপ নঘু সঁ নঘুতর কেনে জা রহন অছি। রাঁহর সঁ পোখরি রীভত্মে ভেন জা রহন অছি । পোখরি রিভত্মে আ কূড়া কের গত্তা রঁনন জা রহন অছি। উপর সঁ কী শহর আ কী গাম সভ ঠাম পানি কের নেএর রঁদ্যত নিচা জা রহন অছি। জতেক চাপাকন সভ অছি যা তঁ সখাএন জা রহন অছি অথরা নোক রেঁর-রেঁর ওকর নেরন নীচা নই জা রহন অছি। নারায়ণজী চৌধরীকে ভেননি জে এহি রিষয পর ত্ত্বরত কাজ কররাঁক দরকার অছি। ফের কী ও এক অভিযান প্রারম্ভ কেননি তানারঁ রঁচাও অভিযান (TBA)। প্রারম্ভ তঁ ঙ্গ এক আরেগমে কেনাহ মুদা নহাঁ-নহাঁ হিনক আরেগ এক জন-আন্দোনন কের আকার নেময নাগন। আঙ্গ পোখরি কের সংরক্ষণ দ্বারে পর্যারৰণ সংত্তুনন আ পর্যারৰণমে সুধার হিনকর জীরন কের মূন মংত্র রঁনন ছনি।

জে জানকাৰী উপনব্ধ অছি তাহি অনুসাৰে রাঁঢ়ি প্ৰভারিত ক্ষেত্ৰক জনতাকেঁ জনসভা আ ঘৰে-ঘৰ সংপর্ক সঁ এহি কার্যমে সহভাগিতা নেন মনেনাগ প্ৰাৰম্ভ কেননি। অনেক ধৰনা, হস্তাক্ষৰ অভিযান, দুর্গাপূজা, ছঠি পার্রনিক সময পোস্টৰ আ রৈঁনৰ প্ৰদর্শনী, পোৰেস্ট মার্চ, মীটিংগ আদিকেঁ দ্বাৰা জন-জনমে জাগৰুকতা শুৰু কেননি। অতবেঁ নহি, অপন মিশনমে নাৰাযণজী স্কূন কানেজ কেৰ রিদ্যার্থী, শিক্ষক, ৰাজনিতিক দন কেৰ কার্যকর্ত্তা আ নেতা সভকেঁ সহভাগী রঁনক হেতু উৎসোহিত কেননি। হিনক যোজনা সফন হোময নগননি। সভক সংগ ভেংটনায প্ৰাৰম্ভ ভেননি। আৰ তঁ আৰ রৈজ্ঞানিক, কৃষি রৈজ্ঞানিক, পর্যারৰণরিদ, DRDO কেৰ শোধকর্তা, ডাক্টৰ, ইংজিনিযৰ, রিশ্বরিদ্যানয কেৰ শিক্ষক সভ কিযো হিনক সহযাত্রী হোময নাগনথিন। নোক আৰঁ হিনকা সঁ কোনা জনাশয কেৰ ৰক্ষা কৰী তাহি নেন সংপর্ক কৰৈত ছথিন্হ। দুর্ভাগ্য কেৰ রাঁত ঈ ছৈক জে মিথিনা ক্ষেত্ৰ জে গামে-গামে পোখৰি আ গনাব নেন প্ৰসিদ্ধ ছন ওতয সঁ গনাব তঁ নপত্তা ভ২ গেন পোখৰি সেহো খত্মে ভেন জা ৰহন অছি। সৰকাৰ এহি দিসামে ৰত্তিযো ভৰি গংভীৰ নহি অছি। ঈ দুখদ রিষয অছি।

হমৰা নগৈত অছি পর্যারৰণ সামাজিক সৰোকাৰক রিষয অছি। সভ কিযোক একৰা সঁ সম্বংধিত ছথি। পোখৰি অথরা জনাশয কেৰ কোনো পৰম্পৰাগত অথরা পৰকৃতিক স্রোত

प्रदूषित अथवा खत्म होएत ठैक तँ पूरा समाज ओहि सँ प्रभावित होएत अछि। ताहि एकर संरक्षण हेतु आग आवश्यकता एहि बातक अछि जे समाज केर सभ वर्ग, समुदाय केर लोकक सहभागिता निश्चित हो। नारायण जीक काज पर, हुनक जनसरोकार पर शोध होयबाक चाही। पानि पंचायत पर घर-घर चर्चा होयबाक चाही। वैद्यनाथ मिश्र यात्री मलाह समाज केर लोककेँ "वरूण के बेटे" कहि संबोधित करैत छथि। मलाह केर प्रमुख देवता कारिख महराज जल केर देवता छथि, जाठक देवता छथि। हमरा सभक जीवन पानिक लोकज्ञान सँ संरक्षित अछि। मिथिला केर लोक आ ओकर जलक प्रति जीवनक प्रारम्भ सँ सिनेह आ संरक्षण भाव केर फोकलोर पर काज करक जरूरत ठैक। राष्ट्र केर कोस्मोलोजी पर काज करबा आवश्यक अछि। स्त्री-पुरूष बच्चा सभकेँ एहि जागरूकता केर आन्दोलन सँ जोड़ए पड़त। हमरा सभकेँ नारायणजी चौधरी सनहक लोककेँ अपन क्षेत्र गौरव बना कइ राखइ पड़त। हुनका ओहने सम्मान देम पडत जेहन सम्मान सुन्दर लाल बहुगुणा, या बचपन बचाओ आन्दोलन केर नेता श्री कैलाश सत्यार्थीकेँ भेटैत छनि। हमरा सभकेँ चिपको आन्दोलन जकाँ नारायणजी चौधरी केर आन्दोलन के घरे-घर लइ जएबाक दरकार अछि। सभ सँ अधिक जरूरत एहि बातकेँ अछि जे सत्रीगनक मध्य ई आन्दोलनक स्वरूप पकड़ि सकय।

নাৰাযণজী চৌধৰী কেৰ ব্যক্তিত্ব আ কৃতিত্ব পৰ অধিক সঁ অধিক চৰ্চ হো। স্কূল, কালেজ আ অন্য সমান্য পব্লিক স্পেস পৰ হুনক চৰ্চ হো। প্ৰৱাসী মৈথিল হুনকা দিল্লী আ অন্য নগৰ এৱং ৱিশ্বক অন্য ভাগ লগ লই জাথি, হিনকৰ সম্মান কৰথি, হিনক কাৰ্যক চৰ্চ হো। হিনক কাৰ্যক মোনোগ্ৰাফ ছপক চাহী। হিনকা জতেক জল্দ হো হমৰা লোকনি পৰ্যত্নে কৰী জে পদ্মশ্ৰী অথৱা অন্য পুৰস্কাৰ ভেটৈনি। হৰেক জিলা, অনুমংডল, প্ৰখংড, পংচাযতমে জল প্ৰবঁধন আ জল সংৰক্ষণ পৰ কাজ হো, ওকৰ সোশল একাউংটিংগ হো, সভ কিযোক ওহিকেৰ সঞ্চালনমে অপন সহভাগিতা নিশ্চিত কৰথি। স্থানীয অখৱাৰ, পত্ৰিকা (আফলাইন আ আনলাইন) নিযমিত এহি ৱিষয পৰ নূতন কাজ, প্ৰযোগ পৰ লেখ ছাপে। মধুবনী চিত্ৰকলা, মৈথিলী লোকগীত, ডাক্যুমেংট্ৰী ফিল্ম, মৈথিলী সাহিত্য, সমাজশাস্ত্ৰ, পাৰিস্থিতিকী ৱিজ্ঞান, ভূগোল আদি পৰ এহি ৱিষয পৰ কাজ হো। এক ঠাম নহি সভ ঠাম অগৰ গংভীৰ ৰহৱ, সাকাংক্ষ ৰহৱ আ একৰা সমস্ত সমাজক থাতী বুঝৱ তখনে ই আংদোলন সফল ৰহত।

সমযাভাৱ কেৰ কাৰণ হম ই আলেখ ৱহুত হড়ৱড়ীমে লিখ ৰহল ছী। কহিযো নাৰাযণজী চৌধৰী জী সঁ হুনকা সংগ কিছু দিন ৰহি, হুনক কাজক সহভাগী ৱনি, হুনকা সংগ সঘন ৱাৰ্তালাপক পশ্চাৎ এক ৱিস্তৃত আ প্ৰমাণিক আলেখ হুনকা পৰ শীঘ্ৰ লিখৱাক চেষ্টা কৰৱ। এখন এক বেৰ পুনঃ হুনক কাজক প্ৰশংসা কৰৈত লোক সভ সঁ আগ্ৰহ জে হিনক

অৰ্থাত নাৰাযণজী চৌধৰী কেৰ স্বৰ, চিংতন আ জলাশয কেৰ সংৰক্ষণ, সংৱৰ্ধন এৱং পৰ্যাৱৰণ সংৰক্ষণ কেৰ স্বৰকেঁ এক ৱচন সঁ ৱঁচনৱচন দিস লই চলী, সভক সৰোকাৰ ৱঁনাৱী। তখন ও অপনা আপকে সফল বুঝতাহ আ মৰৈত পোখৰি, জলকৰ আ সমস্ত জলাশয পুনঃ প্ৰাণৱান ভই উঠত। মিথিলাক ভূমি ফেৰো হঁসএ লাগত। প্ৰথ্বী কেৰ সমস্ত অৱযৱমে সামংজস্য অথৱা হাৰমনী স্থাপিত হোযত। আ, তখন যজুৰ্ৱেদক পৃথ্বী শাংতি মংত্ৰ কেৰ এক-এক শব্দ শব্দৱ্ৰহ্ম ৱঁনত: "ॐ দ্যৌঃ শান্তিৰন্তৰিক্ষং শান্তিঃ, পৃথ্বী শান্তিৰাপঃ শান্তিৰোষধযঃ শান্তিঃ। ৱনস্পতযঃ শান্তিৰ্ৱিশ্বে দেৱাঃ শান্তিৰ্ব্ৰহ্ম শান্তিঃ, সৰ্ৱং শান্তিঃ, শান্তিৰেৱ শান্তিঃ, সা মা শান্তিৰেধি॥ ॐ শান্তিঃ শান্তিঃ শান্তিঃ ॥"

"আকাশমে শাংতি হো, অংতৰিক্ষমে শাংতি হো, পৃথ্বীমে শাংতি হো, জলমে শাংতি হো, ঔষধিমে শাংতি হো, ৱনস্পতিমে শাংতি হো, সভ দেৱী-দেৱতামে শাংতি হো, ব্ৰহ্মমে শাংতি হো, সভমে শাংতি হো, আ যৈহ শাংতি ৱঁনল ৰহক চাহী।"

অপন মংতৱ্য editorial.staff.videha@gmail.com পৰ পঠাউ।

২.১১.আশীষ অনচিন্হাৰ-পোখৰিক রক্তর্য

আশীষ অনচিন্হাৰ-সংপর্ক-**8876162759**

পোথৰিক বক্তব্য

হম অপন লেখন কেৰ একদম শুৰুআতমে এএহ মানৈত ৰহী জে লেখক কেৰ কাজ ছৈ মাত্র লিখনাএ আ তাহী বঁনপৰ ও অপন নাম আন ক্ষেত্রমে ঘুমিযা সকৈএ। জেনা কোনো লেখক অপন ৰচনামে নাৰী স্বতংত্রতাক পক্ষধৰ অছি, অথবা এৰীবঁক বাঁত কৰৈএ তঁ ক্রমশঃ নাৰীবাদ আ এৰীবঁক হিতৈষী অছি। মুদা জেনা-জেনা সময বীতৈত ৰহন হমৰা অনুভব হোএত এল জে লেখকক ৰচনা ও হুনক আচৰণমে কোনো তাল-মেল নহি অছি। আ সময়ক সংগ হম এ মানবঁ শুৰু কেলহুঁ জে লেখক মাত্র লীখি সকৈএ ওহিসঁ আগূ ওকৰ বশ নহি ছৈ। তঁএ হম সদিখন এ মানৈত ছী জে আন-আন ক্ষেত্রমে লেখক লৌলবশ অপন নাম নহি ঘোসিযাবঁথি।

ओना जेना कि हम उपरमे स्वीकारलहुँ जे हम अपन शुरूआती समयमे सेहो नामे घुमियाबैत रहल पद्धतिमे रही तँ ओही समय (13-10-2005)मे हम एकटा कविता लिखने रही "पोखरिक वक्तव्य" आ मात्र एहि कविता लीखि हम अपनाकेँ पोखरिक हितैषी आ पर्यावरणविद् मानि रहैत रही। मुदा समयक संग ई भान भेल जे कागजपर कविता लीखब आ पोखरिक उद्धार करब दूनूमे अकास-पतालक अंतर छै। बादमे अपन-अपन क्षेत्रक अलग नायक सभसँ हमरा परिचय भेल आ तकर बाद आरो घमंड टूटल जे लेखक मात्र कागजी होइत छै वास्तविक नहि। एम्हरक आबि नारायणजी चौधरीजीक काजसँ परिचय भेल आ मोन पड़ि गेल हमर ओ पुरान कविता। मोन भेल जे एहि विशेषांकमे देबै तइ लीक नहि हेतै मुदा मोने कहलक जे दइ देने घाटा की हेतै? से हम ई कविता दइ रहल छी।

ओना जँ सच कही तइ हमरा लग नारायणजीक बारेमे कहबाक लेल किछु नहि अछि तँए ई काज कएल। संगहि इहो लोभजे बढ़ैत संभव किओ कहियो हमर एहि कविता पढ़ि हमरा पर्यावरणविद् मानि लेथि। अएर ई कविता हम 2 मइ 2022 केँ अपन फेसबुकपर सेहो देने रहिऐ आ ठीकि एहि विशेषांकमे पोखरिक बात भइ रहल छै तँ मालौन देखि हमरा एहि सुविधा लागल जे ई कविता दइ दी। तइ पढ़ू ई कविता जकर मूल पाठे हम राखि रहल छी-

१२.१०.०७

1

पोखरिक बकलोल

छी हम पोखरि
बुझू हमरा नदी-समुद्र
वा फालतू नोकरि
छी हम पोखरि ||

अछि देह हमर चतुर्भुज
निर्मल मोनक कांति
हमरा हृदय में वास करैछ
गगनक असीम शांति ||

हमरा में वास करैछ
अथाह अमृत जल
हमरा पर चलैत अछि
अनगिनित माछ छल-छल ||

हमरा सोखि-सोखि
मेघ बरसइत अछि
हमरा चाटि-चाटि
मनुख कोना जुड़बइत अछि ||

हमरा लेल मनुख-पशु-पक्षी
में कोनो नहि अंतर
हम नहि देखै छी बाह्य रूप
देखै छी हम केवल अभ्यंतर ||

2

धर्तीहिसे हम प्राण समान रखै
सबहँक पेट मे
धर्तीहिसे हम सम्मान रखै—
सबहँक पेट मे ||

माछ आ मखानक छी हम
उत्पादन कर्ता
पेट आ संस्कृतिक छी हम
पालन कर्ता ||

परोपकारे अछि धर्म हमर
परोपकारे प्राण
परोपकारे सँ भेटैछ हमरा
मान आ सम्मान ||

शिव शिव शिव शिव
अपनहि सँ अपन बड़ाई करैत छी
बुझू जे ब्रह्म हत्याक पाप
सँ घर भरि रहल छी ||

मुइयो काल की
बात किछु रहत भेल-भेल
रहि-रहि क जे हमर
करेज के सेले-भेल ||

3

भेला हमरा जिनगीपर
प्रचंड घात
छी हम आनगरे
किओ नहि छथि हमरा साथ ||

अपन छोड़ल जगह सँ
उखाड़ल छी जकर केहेन
से आइ ताल ठोकि
देखा रहल अछि टेढ़ी ||

अज्ञानी पशु-पक्षीकेँ खाए-दिऔं
ओकर बात के छोड़ू
कथा-वार्ता के आब
ज्ञानी मनुख दिस मोड़ू ||

पहिल दुश्मन छथि हमर
छथि ओहू पड़ोसी जे धरबास
बएह सिरखापनि अछि हमर
बरबादीक इतिहास ||

गोबर छाउड़ सँ निधि बासर
हमरा ओ [illegible] परवइत छथि
रक्षाक नाम पर नीर भरा
हमर देह के घरबैठ छथि ||

4

ओना रवा अपने, हँट बाल-
हमरा में फेकबइत छथि-
शुद्ध-मूत हमरा मे ओ क
हमर पाइन के सटबइत छथि ||

दोसर दुश्मन अछि हमर-
गामक उदण्ड अमलदार छौंड़ा
जे कोने रहैत अछि दिन भरि-
हमर कोन पर जमौड़ा ||

नाना प्रकारक कुचेष्टा सँ-
ओ पाइन के छौड़ि दैत अछि-
भेला पर पाइन के विकृत
मुँह बिचका हँसि दैत अछि ||

जखन गाछ वा ऊँच
सँ कूदैत अछि,
फच्च द हमर
माथ फुटैत अछि ||

ओह, ओहि समयक
कष्ट की कहू
जखन निकलइत अछि
बुलबुला लहू ||

5

तेसर -चारिम की- कि नाअ-
छथि चरित्र जनबिते नाम
आब त बचा सकैछ छथि-
एकमात्र भगवाने राम ||

मुदा कतेक बासरि धीर-
मशानक आसा
नित अनुखन बदलैछ अदि-
कालक शतरंज पासा ||

नहि - नहि आब हमरा
किछु करबाक चाही-
जीबी त कुरब सँ-
नहि त मरबाक चाही ||

बहुत झुकलि रहे, आब नै-
झुकब अपन विशाल माथ
सहिते - सहिते बहुत सहलि रे
आब उचित प्रतिघात

हँ, हँ आब चेता दिऔ-
एहि संसार के-
अछि जे मालिक
हमर कंसार के ||

6

हें त आब सुनि ले रे-
नराधम शासु हमर-
अन्न तोहर समीप छौं-
जुनि कर लबर-लबर ||

हमरि [struck] नाश केनिहार, मनुख
अकाल मृत्यु तों मरबह-
पिआस लगलो-हएत [struck] पाइन ने भेटतौ-
छटपट करइत तु ढरबह- ||

मालिक-तों सब अपनी खेत मे
सींचलो अपवित्र पाइन बिना-
कैनमि छौं समय ओ दूर-
दूरनमि छौं ओ राति-दिनार ||

तो अपन कुरुक्ष बच्चा
सब के चेता ले-
हमरि कोख पर सँ-
एकरा सब के हटा ले ||

नहि चेततौं बच्चा सब तें
आगाह रहौ जीड़ि-जेबौं-
तोहर सन्तान सब के-
डुबाबए पर भीड़ि-जेबौं ||

7

अयबौ अपन औकाति पर त
धरा के मनुख विहीन कए देबौ
तोहर सन हँसक लाथर
अपन हिलकोर पर उबियेबौ ॥

एखनो छौ तोरा सभके लुथरहरके समय
आ छौ बहुत अपार
दिऔ पुरुक हम तोहर, तोहू कऽ-
ले मोनक मइल हटाऽ ॥

ओ नहि करबै त विनाश ~~[illegible]~~
निश्चित तोहर, वचन हमर अटल सत्य
बहुत समझौलियौ, आब ने समझेबौ-
छलौं ई पौरविक वक्तव्य ॥

পঠাৰ্ভ।

২.১২.সন্দৰ্ভ

নাৰায়ণজী চৌধৰী এৱং জনক পোখৰি ৰঁচাৰ্ভ (তালাৱঁ ৰঁচাও, Save ponds / Lakes Campaign) অভিযানসঁ সংবঁধিত কিছু ৰেফৰেঁস এৱং লিংক-

1) https://india.mongabay.com/2020/11/saving-darbhangas-wetlands-from-encroachment-and-apathy/

2) https://india.mongabay.com/2020/11/saving-darbhangas-wetlands-from-encroachment-and-apathy/

3) https://www.thehindu.com/news/national/other-states/ponds-in-distress/article4960246.ece

3) https://www.downtoearth.org.in/governance/pond-stolen-in-bihar-s-darbhanga-no-action-so-far-locals-allege-such-encroachments-rampant-93693

https://hindi.downtoearth.org.in/water/story-of-water-warrior-narayanji-choudhary-69192

4) https://timesofindia.indiatimes.com/city/patna/encroached-polluted-ponds-pose-health-hazard/articleshow/19906153.cms

5) https://www.hindustantimes.com/cities/patna-news/talab-bachao-abhiyan-in-bihar-expresses-concern-over-beautification-of-pond-on-lnmu-campus-101630640419527.html

6) https://www.downtoearth.org.in/water/nearly-3-years-since-campaign-only-5-public-ponds-free-of-encroachment-in-bihar-76044

7) https://www.hindustantimes.com/cities/patna-news/ngt-orders-restoration-of-three-historical-ponds-in-bihar-s-darbhanga-town-committee-constituted-to-address-observations-and-recommendations-made-in-inspection-report-

101680775366055.html

8) https://www.newsclick.in/Bihar-Three-900-Year-Old-Ponds-Darbhanga-Get-New-Lifeline-NGT-Bans-Illegal-Construction

9) https://www.indiawaterportal.org/governance-and-policy/governance/protectors-lost-ponds-darbhanga

10) https://www.facebook.com/reel/577345418411402

11) https://deshajtimes.com/news/bihar/darbhanga/darbhanga-talab-bachao-abhiyan-sent-open-letter-to-vc-of-lanamivi/47781/

12)https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=618683420688354&id=100076401032280&_rdr

13) https://sandrp.in/2024/01/31/wwd-2024-both-wetlands-human-beings-remain-neglected/

14) https://greentribunal.gov.in/sites/default/files/news_updates/1724231378.pdf

15) https://indianwetlands.in/wp-content/uploads/library/1734695442.pdf

16) https://hindi.downtoearth.org.in/water/severe-water-crisis-in-north-bihar-65162

17) https://www.jagran.com/bihar/darbhanga-social-worker-narayan-caudhary-is-trying-to-save-pond-15722572.html
18) https://deshajtimes.com/news/bihar/darbhanga/demand-from-cm-nitish-for-save-pond-campaign-in-darbhanga/144691/

19) https://www.swasthbharat.in/days-will-be-long-for-three-ponds-of-darbhanga-grandeur-will-return/

20) https://hindi.newslaundry.com/2019/05/02/begusarai-darbhanga-dying-lakes-ponds-general-elections-2019

21) https://www.indiawaterportal.org/governance-and-policy/governance/protectors-lost-ponds-darbhanga

22) https://www.jetir.org/papers/JETIR2203196.pdf

23) http://117.252.14.250:8080/jspui/bitstream/123456789/4116/1/%E0%A4%AA%E0%A5%8D%E0%A4%B0%E0%A4%AA%E0%A4%A4%E0%A5%8D%E0%A4%B0-8.2-%E0%A4%AC%E0%A4%BF%E0%A4%B9%E0%A4%BE%E0%A4%B0%20%E0%A4%AE%E0%A5%87%E0%A4%82%202019%20%E0%A4%880%20%E0%A4%95%E0%A4%BE%20%E0%A4%85%E0%A4%AD%E0%A5%82%E0%A4%A4%E0%A4%AA%E0%A5%82%E0%A4%B0%E0%A5%8D%E0%A4%B5%20%E0%A4%9C%E0%A4%B2%20%E0%A4%B8%E0%A4%82%E0%A4%95%E0%A4%9F%20%E0%A4%8F%E0%A4%95%20%E0%A4%B5%E0%A4%BF%E0%A4%B6%E0%A5%8D%E0%A4%B2%E0%A5%87%E0%A4%B7%E0%A4%A3.pdf

অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com পৰ পঠাউ।

